Guy de Maupassant

Til venstre hånd

og andre fortællinger

Maupassants 10 fortællinger

Bibliotek 1800

Guy de Maupassant

Til venstre hånd

og andre fortællinger

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Guy de Maupassant: *Til venstre hånd og andre fortællinger* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Guy de Maupassant: *Til venstre hånd og andre fortællinger* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Alluma

I

En af mine venner havde sagt til mig:

"Hvis du tilfældigvis på din rejse i Algier kommer i nærheden af Bordj-Ebbaba, så aflæg et besøg hos min gamle kammerat, Auballe, som har en ejendom derovre."

Jeg havde fuldstændig glemt navnene Auballe og Ebbaba og tænkte slet ikke mere på manden, da jeg alligevel ved et rent tilfælde kom til at opfylde mit løfte.

I en hel måned havde jeg til fods strejfet om i den prægtige egn, som strækker sig fra Algier til Cherchell, Orléansville og Tiaret. Den er på samme tid skovbevokset og bar, storslået og hyggelig. Mellem to bjergtoppe kan man i snævre dale, der om vinteren er gennemstrømmet af bjergbække, træffe på dybe fyrreskove. Vældige træer, som er styrtet tværs over kløfterne og dækkes af slyngplanter, der snor sig om de døde stammer og smykker dem med nyt liv, tjener araberne til broer. Midt inde imellem bjergene er der ukendte indsnit af rædselsvækkende skønhed og flade, uforligneligt yndefulde åbredder, bevoksede med laurbærtræer og roser.

Men de kæreste minder, mit hjerte har bevaret fra denne udflugt, er turene om eftermiddagen ad de sparsomt skovklædte veje over de bølgende højdedrag med udsigt over et vældigt, bølgeformigt, brandgult landskab, der strækker sig lige fra havets blålige linje til bjergkæden Uarsenis, som på sine tinder bærer Teniet-el-Haads cederskove.

En dag fo'r jeg vild. Jeg var kravlet op til toppen af et bjerg, hvorfra jeg på den anden side af en række højdedrag havde fået øje på den lange Mitidja-slette og bagved den igen, på ryggen af en anden bjergkæde, der lå så langt borte, at den næsten var usynlig, havde skimtet den underlige bygning, som går under navnet af "Kristenpigens Grav", og som, efter hvad der siges, skal være et gravmæle for en af det gamle Marokkos kongeslægter. Jeg begyndte på nedstigningen imod syd, ned imod en puklet, ujævn egn, som udfoldede sig lige over til de høje tinder, der ved ørkenens tærskel tegnede sig skarpt mod den klare himmel. Hele dette landskab var af en ejendommelig rødgul farve, som om alle højene var overdækket med sammensyede løvehuder. Af og til hævede der sig midt iblandt dem en endnu højere, spids og gul pukkel, der mindede om en kamels pjuskede ryg.

Jeg gik med hurtige og lette skridt som altid, når man vandrer ned ad bjergskråningers bugtede stier. Intet tynger én heroppe i højdernes friske, foryngende luft; intet tynger én, man glemmer både sit legeme, sit hjerte, sine tanker og selv sine bekymringer. Der var den dag absolut intet i mig af alt det, der knuger og piner os her i livet, intet uden glæden over turen.

I det fjerne opdagede jeg araberlejre, brune, spidse telte, der klynger sig fast til jordbunden som havets skaldyr til klipperne, eller "gurbi'er", grenehytter, hvorfra en grå røg stiger i vejret. Hvide skikkelser, mænd eller kvinder, vandrede omkring med langsomme skridt, og hjordenes småklokker klemtede svagt i aftenluften.

Jordbærtræerne hældede sig ud over min vej, belæssede med frugter, som de dryssede ned over stien. De så ud som

martyrtræer, hvorfra der randt en blodig sved, for ved enden af hver lille kvist hang et rødt bær, som lignede en bloddråbe.

Jorden rundt omkring dem var dækket med denne blødende regn, og min fod, der knuste de nedfaldende bær, efterlod sig morderiske spor. Undertiden gjorde jeg i forbigående et hop og snappede et af de modneste for at spise det.

Alle dalene fyldtes på én gang med en lysgylden tåge, der langsomt steg i vejret som dampen fra en okses side, og over bjergkæden, som ved grænsen af Sahara lukkede for horisonten, luede en himmel, der ledte tanken hen på en messebogs stærkt kolorerede blade. Lange guldstriber vekslede med blodstriber – atter blod! Blod og guld, hele menneskehedens historie! – og mellem disse striber var hist og her et lille indkig ind til den grønligblå baggrund, der som en drøm syntes uendelig fjern.

Å, hvor jeg var langt borte, hvor var jeg langt borte fra alle de ting og alle de mennesker, som har travlt på boulevarderne! Og hvor var jeg også langt fra mig selv! Jeg var blevet et slags omflakkende væsen uden bevidsthed og uden tanker, et øje, der vandrer afsted og ser og er lykkelig over at se. Ja, jeg var kommet langt bort fra alt og selv fra min vej, som jeg ikke mere tænkte på, førend det begyndte at blive mørkt, og jeg opdagede, at jeg var gået vild.

Som en byge faldt mørket ned over jorden og jeg kunne intet se omkring mig uden bjerge til alle sider. Endelig fik jeg nede i en dal øje på nogle telte; jeg gik derned og prøvede på at få den første araber, jeg traf på, til at forstå, hvilken retning, det var, jeg søgte.

Gættede han, hvad jeg sagde? Jeg ved det ikke, men han svarede mig meget omstændeligt, og jeg forstod ikke et ord. I min fortvivlelse skulle jeg lige til at bestemme mig til at tilbringe natten i nærheden af lejren under åben himmel og indsvøbt i et tæppe, da jeg pludselig blandt de underlige ord, der udgik fra hans læber, troede at fange navnet Bordj-Ebbaba.

Jeg gentog:

"Bordj-Ebbaba?"

"Ja, ja."

Jeg viste ham et tofrancsstykke, en formue. Han gav sig til at gå i forvejen, og jeg fulgte bagefter. Længe, længe fulgte jeg i den mørke nat det blege spøgelse, som barfodet løb foran mig ad stenede stier, hvor jeg hvert øjeblik snublede.

Pludselig glimtede et lys os i møde. Vi standsede foran døren til et hvidt hus, en slags fæstning med lige mure uden vinduer. Jeg bankede på, og der lød hundeglam indenfor. En fransk stemme spurgte: "Hvem er det?"

Jeg svarede:

"Er det her, hr. Auballe bor?"

"Ja, det er."

Døren blev lukket op, og jeg stod overfor ejeren selv, en høj og kraftigt bygget, lys mand i tøfler og med pibe i munden, en godmodig Herkules.

Jeg sagde, hvem jeg var, og han strakte begge sine hænder ud imod mig, idet han sagde:

"Jeg håber, at De vil lade, som De er hjemme."

Et kvarter senere sad jeg lige overfor min vært, der stadig bakkede på sin pibe, og gik med drabelig appetit løs på den mad, han havde ladet anrette til mig.

Jeg kendte hans historie. Efter at han først havde bortødslet en mængde penge på kvinder, havde han for resten af sin formue købt sig jord i Algier og givet sig til at plante vinstokke.

Vinstokkene trivedes udmærket. Han var lykkelig og havde en tilfreds mands rolige fremtræden. Jeg kunne ikke forstå, hvorledes denne pariser, denne levemand havde kunnet finde sig i det ensformige liv i denne ensomhed, og jeg spurgte ham om det.

"Hvor længe har De været her?"

"I ni år."

"Og De har aldrig anfald af melankoli?"

"Nej, først vænner man sig til dette land og bagefter kommer man til at holde af det. De kan ikke forestille Dem, hvorledes det formår at gribe én gennem en mængde små materielle instinkter, som man ikke selv ved, at man er i besiddelse af. Man knytter sig først til det gennem sine organer, som rent uvilkårligt, uden at det falder én ind at tænke over det, føler sig tilfredsstillede. Luften og klimaet erobrer éns legeme, uden at man ved af det, og det klare, glødende lys, der strømmer ned over én, gør éns sind let og fornøjet over lidt. I stadige bølgeslag slår det ind i én, og man har virkelig en fornemmelse af, at det vasker alle mørke kroge ud af sjælen på én."

"Men kvinderne?"

"Ja … dem savner man naturligvis lidt."

"Kun lidt?"

"Ja, hvad herregud … lidt. Der findes jo altid, selv indenfor stammerne, velvillige indfødte, der tænker på de kristnes nætter."

Han vendte sig om imod den araber, der vartede mig op, en ung, mørk fyr med et par sorte øjne, som lyste under turbanen, og sagde:

"Du kan godt gå, Mohammed, jeg skal kalde på dig, hvis jeg får brug for dig."

Derpå hviskede han til mig:

"Han forstår nemlig fransk, og jeg vil fortælle Dem en historie, hvori han spiller en stor rolle."

Da tjeneren var gået, begyndte han:

"Jeg havde været her i fire år og havde endnu ikke fundet mig rigtig til rette i dette land, hvis sprog jeg først lige var begyndt at radbrække. For ikke helt at bryde med visse lidenskaber, som i øvrigt har været skæbnesvangre for mig, var jeg nødt til fra tid til anden at gøre et par dages rejse ind til Algier.

Jeg havde købt denne ejendom, denne "bordj", en forhenværende befæstet post. Den ligger nogle hundrede meter fra de indfødtes lejr, hvis mænd jeg bruger ved min vindyrkning. Blandt denne stamme, en del af Ulad-Taadja-stammen, valgte jeg, straks da jeg kom hertil, en ung fyr, Mohammed ben Lam'har, som De før så, til min private tjener. Jeg har ikke fortrudt valget, han er mig overordentlig hengiven. Da han ikke kunne bekvemme sig til at sove i et hus, hvad han ikke var vant til, rejste han sig et telt nogle skridt fra min dør, så at jeg kunne kalde på ham fra mit vindue.

De kan omtrent tænke Dem til mit liv. Dagen igennem vågede jeg over rydningsarbejdet og plantningerne; sommetider gik jeg på jagt og om aftenen var jeg enten hos de nærliggende militærposters officerer eller også spiste de til middag hos mig.

Hvad mine … andre nydelser angik – så har jeg allerede sagt Dem besked. De mest raffinerede søgte jeg i Algier. Af og til kunne nok en medlidende og velvillig araber standse mig midt i min spadseretur for at foreslå mig at føre en af stammens kvinder til mig om natten, men selv om jeg undertiden gik ind på det, afslog jeg det dog som oftest af frygt for de bryderier, det kunne forskaffe mig.

En aften i sommerens begyndelse havde jeg været en runde omkring i mine vinmarker, og da jeg ved min hjemkomst havde brug for Mohammed, gik jeg uden at kalde på ham ind i hans telt, noget jeg hvert øjeblik gjorde.

På en af den slags røde og dybe tæpper, som er lavet af uld fra Djebel-Amur og er lige så tykke og bløde som en madras, lå en kvinde, en ung pige, næsten nøgen og sov med armene lagt over kors op over øjnene. Hendes hvide legeme, der i skæret fra teltåbningen lyste i blændende hvidhed, forekom mig at være den mest fuldkomne model for den kvindelige del af menneskeslægten, som jeg nogensinde havde set. Og kvinderne her er dog smukke, høje og ranke, med en sjælden harmoni i træk og linjer.

En smule forvirret lod jeg teltfligen falde til og gik over hos mig selv.

Jeg elsker kvinder! Dette syn var som et lyn slået ned i mig og havde i mine årer på ny optændt den gamle, frygtelige glød, som er skyld i, at jeg befinder mig her. Det var varmt, det var i juli og jeg tilbragte næsten hele natten ved mit vindue med øjnene fæstede på den mørke plet, som Mohammeds telt dannede på jorden.

Da han den næste morgen trådte ind i mit sovekammer, så jeg ham lige ind i ansigtet, og han bøjede hovedet som en mand, der føler sig flov og brødefuld. Gættede han, at jeg vidste besked?

Jeg spurgte ham barskt:

"Du er altså gift, Mohammed?"

Han blev rød i hovedet og stammede:

"Nej, herre."

Jeg tvang ham til at tale fransk og til at give mig undervisning i arabisk, resultatet blev et slags usammenhængende og forvirret blandingssprog af begge dele.

Jeg fortsatte:

"Hvorfor er der da en kvinde hos dig?"

Han mumlede:

"Ham være syd fra."

"Nå, så hun er syd fra! Men det forklarer mig ikke, hvorledes det går til, at hun er i dit telt."

Uden at svare på mit spørgsmål sagde han:

"Ham være meget smuk."

"Nej virkelig! Nu vel, når du en anden gang således får besøg af en meget smuk kvinde sydfra, så sørger du for at vise hende ind i min gurbi og ikke i din egen. Har du forstået mig, Mohammed?"

Han svarede med dyb alvor:

"Ja, herre."

Jeg må indrømme, at jeg hele dagen igennem var i en meget angrebet stemning ved mindet om den arabiske pige på det røde tæppe, og da jeg ved middagstid kom hjem, havde jeg den største lyst til atter at kigge ind i Mohammeds telt. Aftenen

igennem gjorde han sin tjeneste som sædvanlig og bevægede sig rundt med sit urokkelige ansigt. Jeg var flere gange lige ved at spørge ham, om han længe under sit kamelhårstelt agtede at beholde den unge dame, som var kommet sydfra og var meget smuk.

Ved nitiden gik jeg, stadig pirret af denne længsel efter en kvinde, der er mig lige så indgroet som jægerinstinktet hos en hund, ud for at trække lidt frisk luft og slentre lidt om i nærheden af den brune lærredskegle, hvorigennem jeg skimtede et lys.

Jeg besindede mig dog og gik længere bort, for at Mohammed ikke skulle overraske mig alt for tæt ved sit telt.

Da jeg en time senere kom tilbage, så jeg tydeligt hans profil aftegne sig under lærredet. Jeg trak min nøgle frem og gik ind i min bordj, hvor foruden mig selv, min hushovmester, to franske markarbejdere og en gammel kokkepige, som jeg havde fået fat på i Algier, tilbragte natten.

Jeg gik op ad trappen og blev overrasket ved at se en stribe lys skinne frem under min dør. Jeg lukkede den op og foran mig så jeg en arabisk kvinde, som sad i en kurvestol ved siden af et bord, hvorpå der brændte et lys, og roligt syntes at vente på mig. Hendes ansigt var som et afgudsbilledes og hun var prydet med alle de sølvsmykker, som kvinderne fra den sydlige del af landet bærer på deres arme, deres ben, deres hals og selv deres bryst. Hendes øjne, der var sværtede med kohl, sendte mig et langt, dvælende blik; på hendes pande, hendes kinder og hendes hage var tatoveret små fine tegn, der lignede blå stjerner. Hendes arme, som var overlæssede med ringe, hvilede

på hendes knæ, der var dækket af en slags "gebba" af rød silke, som faldt ned fra skuldrene.

Da hun så mig komme ind, rejste hun sig og blev stående foran mig, dækket med sine barbariske smykker, i en stilling, der røbede stolt underkastelse.

"Hvad gør du her?" spurgte jeg hende på arabisk.

"Jeg er her, fordi jeg har fået befaling til at komme."

"Hvem har befalet dig det?"

"Mohammed."

"Det er godt. Sæt dig ned."

Hun satte sig og slog øjnene ned. Jeg blev stående og lod mit blik glide undersøgende op og ned ad hende.

Ansigtet var ejendommeligt, regelmæssigt, fint og lidt dyrisk, men hemmelighedsfuldt som en Buddhas. Læberne, der var kraftige og svulmende røde, tydede på en let blanding med sort blod, skønt både hænder og arme var ulasteligt hvide.

Jeg vidste ikke rigtig, hvorledes jeg skulle optræde, jeg var forvirret, fristet og lidt flov ved situationen. For at vinde tid og skaffe mig lidt ro til at overveje stillede jeg hende en del andre spørgsmål om hendes oprindelse, om hendes ankomst til vor egn og om hendes forhold til Mohammed. Men hun svarede kun på de spørgsmål, der interesserede mig mindst, og det var mig umuligt at få at vide, hvorfor hun var kommet, i hvilken hensigt, hvornår, i følge hvilken ordre og hvad der var foregået mellem hende og min tjener.

Jeg skulle lige til at sige til hende: "Gå tilbage til Mohammeds telt", da hun, måske i en anelse om min hensigt, på én gang rejste sig op, løftede sine blottede arme, så at alle de klingrende armbånd gled sammen ned mod hendes skuldre, foldede sine

hænder bag min nakke og trak mig ind imod sig med et uimodståeligt bønfaldende og på samme tid bydende udtryk.

Hendes øjne, som lyste i ønsket om at bedåre mig, i den trang til at overvinde manden, der gør kvindernes urene blikke besnærende som kattenes, drog mig, tog mig til fange, dræbte al min modstandskraft og fik mig til at bæve i vanvittigt begær. Det var en kort og voldsom kamp, som udfægtedes, uden ord alene med øjnene, den evige kamp mellem de to menneskedyr, hannen og hunnen, hvor hannen altid bliver den besejrede.

Hendes hænder, der var samlet bag mit hoved, trak mig stedse med et langsomt voksende tryk, der var lige så uimodståeligt som en mekanisk kraft, nærmere ned imod det dyriske smil om de røde læber, mod hvilke jeg pludselig pressede min mund, idet jeg omslyngede det næsten nøgne legeme, hvis sølvringe fra hoved til fod klirrede under mit favntag.

Hun var kraftig, smidig og sund som et ungt dyr, hendes udtryk, hendes bevægelser, hendes ynde og den duft, der var ved hende, mindede mig om en gazelle og gav hendes kys et sjældent, fremmedartet trylleri, der var ukendt for mine sanser som smagen af en tropisk frugt.

Noget senere – jeg siger noget senere, men måske var det først ved daggry – ville jeg sende hende bort, for jeg troede, at hun ville gå sin vej, ligesom hun var kommet, uden at spørge mig, hvad jeg ville gøre ved hende eller hvad hun skulle gøre ved mig.

Men så snart det var gået op for hende, hvad jeg mente, hviskede hun:

"Hvis du nu jager mig bort, hvor vil du så have, at jeg skal gå hen? Jeg bliver nødt til at sove på jorden i mørket. Lad mig få lov til at ligge på tæppet ved foden af din seng."

Hvad kunne jeg svare? Hvad kunne jeg gøre? Jeg tænkte på, at det nu formodentlig var Mohammeds tur til at stirre over mod mit værelses oplyste vindue, og en hel række spørgsmål af alle slags, som jeg i de første øjeblikkes forvirring ikke havde stillet mig selv, trængte sig nu ind på mig.

"Bliv her," sagde jeg, "vi må tale sammen."

Min beslutning var taget på et sekund. Siden pigebarnet var blevet kastet i armene på mig, så ville jeg beholde hende og gøre hende til en slags favoritslavinde, som jeg holdt skjult i mit hus ligesom kvinderne i haremmerne. Når jeg en dag blev ked af hende, ville det altid være mig en let sag på en eller anden måde at skille mig af med hende, for sådanne skabninger tilhører os her på afrikansk jordbund næsten med legeme og sjæl.

Jeg sagde til hende:

"Jeg vil gerne være god imod dig og jeg vil behandle dig således, at du ikke bliver ulykkelig, men jeg vil vide, hvem du er, og hvorfra du kommer."

Hun forstod, at hun måtte sige noget, og hun fortalte mig sin historie eller snarere *en* historie, for hun løj sikkert fra begyndelsen til enden, således som alle arabere lyver, altid og uden grund.

Løgnen er et af de indfødtes mest overraskende og mest uforståelige karaktertræk. Alle disse mænd, hos hvem muhamedanismen er så indgroet, at den er blevet en del af dem selv og har omformet deres instinkter, omskabt hele deres race og i moralsk henseende gjort dem lige så forskellige fra alle

andre som hudens kulør gør en neger forskellig fra en hvid, er løgnere, løgnere lige ind til marven, man kan aldrig stole på, hvad de siger. Må årsagen søges i deres religion? Jeg ved det ikke. Men man må have levet iblandt dem for at vide, i hvilken grad løgnen er gået dem over i blodet; den er en del af deres hjerte og deres sjæl, den er blevet dem en anden natur, en af livets nødvendigheder.

Hun fortalte mig altså, at hun var datter af en caïd fra Uled Sidi Cheik-stammen og af en kvinde, som han på et røvertog imod tuaregerne havde bortført. Denne kvinde må have været en sort slavinde eller i det mindste frugten af en første krydsning mellem arabisk blod og negerblod. Negerkvinder er, som bekendt, meget skattede i haremmerne.

Med undtagelse af læbernes purpurfarve og de mørke knopper på de unge toppede bryster, der skød sig spændstigt frem, som om de rettedes ud af fjedre, var der intet som helst hos hende, der røbede denne hendes oprindelse. Med hensyn til disse tegn kunne intet opmærksomt øje tage fejl, men alt det øvrige tilhørte den skønne sydlige, hvide og slanke race, hvis fine ansigter er tegnet med lige og enkle linjer som hovedet på et indisk gudebillede. Øjnene, som sad temmelig langt fra hinanden, forhøjede yderligere det lidt guddomsagtige præg, der var over denne ørkenens datter.

Om hendes virkelige liv fik jeg ikke noget bestemt at vide. Hun fortalte mig om det i usammenhængende enkeltheder, som tilfældet syntes at kalde frem i hendes forvirrede erindring, og derimellem blandede hun de mest henrivende, barnagtige iagttagelser, indtryk fra en nomadeverden, således

som de opstår i hjernen på et egern, der har hoppet fra telt til telt, fra lejr til lejr, fra stamme til stamme.

Og alt dette blev fremplapret med den alvor, som dette folkeslag, der draperer sig i sine sætninger, altid bevarer, med en mine som en afgud, der lader munden løbe, og en lidt komisk højtidelighed.

Da hun var færdig, opdagede jeg, at jeg intet som helst huskede af denne lange historie, som var fuld af betydningsløse begivenheder, der havde bunket sig sammen i hendes overfladiske hjerne, og jeg spurgte mig selv, om hun ikke simpelthen med sin tomme og højtidelige snak, der ikke sagde mig noget som helst om hende selv eller om en eneste af hendes livs hændelser, havde bundet mig noget på ærmet.

Og jeg tænkte på dette overvundne folk, i hvis midte vi slår lejr, eller rettere, som opslår deres lejre mellem os, hvis sprog vi begynder at tale, som vi hver dag ser leve under deres teltes gennemsigtige lærred, som vi påtvinger vore love, vore leveregler og vore skikke, og som vi står fuldstændig fremmede overfor. Vi ved intet om dem, absolut intet, det er akkurat, som om vi slet ikke havde haft det fjerneste at gøre med dem, som om vi ikke havde tilbragt snart tresindstyve år alene med at iagttage dem. Vi ved lige så lidt, hvad der foregår under deres grenehytter og under deres lille lærredskegle, som med pæle er rammet ned i jorden, kun tyve meter fra vore døre, som vi ved, hvad de såkaldte civiliserede arabere i Algiers mauriske huse tænker og foretager sig. Bag ved deres huses kalkhvidtede mure, bag deres gurbi'ers grenevægge og bag det tynde, brune kamelhårsforhæng, der flagrer for vinden, lever de tæt op ad os, ukendte, hemmelighedsfulde, løgnagtige, lumske,

underkastede, smilende, uigennemtrængelige. Jeg forsikrer Dem, at jeg mange gange ved på afstand gennem min kikkert at iagttage nabolejren, har opdaget, at de har mange slags overtro, ceremonier og tusinde forskellige skikke, som vi endnu ikke ved besked med, ja, som vi ikke en gang har haft den mindste anelse om var til. Jeg tror aldrig, at noget undertvunget folkeslag til den grad har forstået at unddrage sig alt virkeligt overherredømme, al åndelig indflydelse og al hårdnakket nysgerrighed fra sejrherrernes side.

Denne uoverstigelige og hemmelige skranke, som den ufattelige natur har rejst imellem racerne, følte jeg pludselig, således som jeg aldrig før havde følt den, hæve sig imellem dette arabiske pigebarn og mig, imellem denne kvinde, som havde givet sig hen, udleveret sig selv og budt sit legeme frem til mine kærtegn, og mig, der havde besiddet hende.

Jeg spurgte hende, idet det først nu faldt mig ind:

"Hvad hedder du?"

Hun havde siddet nogle øjeblikke uden at tale, og jeg så hende skælve, som om hun havde glemt, at jeg lå lige ved siden af hende. Så så hun op på mig, og jeg gættede, at dette minut havde været tilstrækkeligt til, at søvnen havde sænket sig over hende, en søvn, der var uimodståelig, pludselig, næsten lammende som alt, hvad der bemægtiger sig kvindernes letbevægelige sanser.

Hun svarede ligegyldigt med en gaben, som hun søgte at trænge tilbage:

"Alluma."

Jeg fortsatte:

"Har du lyst til at sove?"

"Ja," svarede hun.

"Godt, så sov."

Hun vendte sig roligt om på maven, lagde panden på de korslagte arme og næsten i samme øjeblik mærkede jeg, at hendes uudviklede, barbariske tankeverden sluktes i hvile.

Jeg blev liggende ved siden af hende og grublede, idet jeg prøvede på at forstå, hvad der var foregået.

Hvorfor havde Mohammed givet mig hende? Havde han handlet som en ædelmodig tjener, der ofrer sig så blindt for sin herre, at han endog afstår til ham den kvinde, som han for sin egen skyld har kaldt til sit telt, eller havde han ved at kaste dette pigebarn, der havde behaget mig, i mine arme adlydt en mere sammensat, mere praktisk og mindre gavmild tanke? Når det drejer sig om kvinder, er en araber på samme tid i besiddelse af den mest snerpede strenghed og den mest skamløse imødekommenhed, og man forstår lige så lidt hans strikse og føjelige moral som alle hans øvrige følelser. Måske havde jeg ved tilfældigvis at gå ind i hans telt foregrebet hans velvillige hensigt; måske havde denne forudseende tjener allerede tiltænkt mig denne kvinde, hans veninde, hans medviderske og måske også hans elskerinde.

Alle disse formodninger stormede ind på mig og trættede mig til den grad, at også jeg på min side ganske blidt gled over i en dyb søvn.

Jeg vågnede ved, at døren knirkede; det var Mohammed, der ligesom hver morgen kom for at vække mig. Han lukkede vinduet op og en strøm af lys vældede ind over sengen og over den stadig sovende Alluma; så samlede han mine benklæder, min vest og min frakke, som han skulle børste, op fra gulvet.

Han kastede ikke et blik på kvinden, der lå ved siden af mig, det så ud, som han ikke vidste eller ikke havde lagt mærke til, at hun var der. Hans væsen og hans ansigt var som sædvanlig præget af højtidsfuld alvor.

Lyset, bevægelsen, den lette støj af Mohammeds nøgne fødder og følelsen af den friske luft, der strømmede ind over hendes hud og ind i hendes lunger, vækkede Alluma af hendes døs. Hun strakte armene ud, vendte sig om, lukkede øjnene op, så på mig og så på Mohammed med den samme ligegyldighed og satte sig op i sengen.

Hun mumlede:

"Jeg er sulten."

"Hvad vil du have at spise?" spurgte jeg.

"Kahua."

"Kaffe og brød med smør?"

"Ja."

Mohammed, der stod ved siden af sengen med mine klæder over armen, ventede på mine ordrer.

"Bring noget frokost til Alluma og til mig," sagde jeg til ham.

Han gik, uden at hans ansigt røbede den mindste forundring eller den mindste fortrydelse.

Da han var borte, spurgte jeg den unge araberinde:

"Vil du bo her i mit hus?"

"Ja, det vil jeg gerne."

"Du skal få dit eget værelse og en kvinde til at varte dig op."

"Du er god, og jeg er dig taknemmelig."

"Men hvis du ikke opfører dig ordentligt, så jager jeg dig bort."

"Jeg vil gøre alt, hvad du forlanger af mig."

Hun tog min hånd og kyssede den som tegn på underkastelse.

Mohammed kom tilbage med en bakke med frokosten.

Jeg sagde til ham:

"Alluma bliver boende her i huset. Vil du sørge for, at der bliver lagt tæpper på gulvet i værelset ved enden af gangen og lade Abd-el-Kader-el-Hadaras kone komme herhen for at varte hende op."

"Ja, herre."

Det var det hele.

En time senere var min smukke araberpige installeret i et stort, lyst værelse, og da jeg gik ind for at forvisse mig om, at alt var i orden, bad hun mig i en bønfaldende tone om at forære hende et skab med spejldør. Jeg lovede hende det, og da jeg gik, sad hun på hug på et Djebel-Amur-tæppe med en cigaret i munden og sladrede med den gamle araberkvinde, jeg havde sendt bud efter, som om de i årevis havde kendt hinanden.

II

I en hel måned var jeg meget lykkelig med hende, og jeg knyttede mig på en ejendommelig måde til denne skabning af en anden race, der næsten forekom mig at være et andet slags væsen, født på en af vore naboplaneter.

Jeg elskede hende ikke – nej, det gjorde jeg ikke – man elsker ikke dette primitive fastlands døtre. Mellem dem og os, ja selv mellem dem og de mænd, de af naturen bør tilhøre, udfolder sig aldrig den lille blå blomst, vi kender i de nordlige lande. Der er alt for meget menneskelig dyriskhed hos dem, deres hjerte er alt for uudviklet og deres følelsesliv alt for lidt forfinet, til at de i

vore sjæle formår at vække den sværmeriske begejstring, som er sjælenes poesi. Intet som helst åndeligt, ingen som helst tankeberuselse blander sig i den sanselige betagelse, som disse bedårende, men intetsigende væsener fremkalder hos os.

Alligevel fanger de os og holder os fast ligesom de andre, men på en forskellig, mindre hårdnakket, mindre grusom, mindre smertefuld måde.

Hvad jeg følte for min arabiske elskerinde, ville det være mig umuligt bestemt at forklare. Jeg sagde Dem for lidt siden, at dette land, dette Afrika, som er bart og uden kunst, tomt for alle åndelige glæder, lidt efter lidt gennem et umærkeligt, men sikkert trylleri, gennem luftens kærtegn, gennem morgenens og aftenens stille mildhed, gennem sine henrivende lysvirkninger, gennem hele det diskrete velvære, hvori det bader alle vore sanseredskaber, erobrer vort legeme. Ser De, akkurat på samme måde betog Alluma mig, betog mig ved tusinde skjulte og fængslende, legemlige tillokkelser, ved en gennemtrængende forførelseskunst, som hun ikke øvede gennem sine kærtegn, for hun var i besiddelse af den østerlandske skødesløshed, men gennem sin blide hengivelse.

Jeg lod hende have sin fuldstændige frihed til at komme og gå, som hun ville, og hun tilbragte mindst hver anden eftermiddag i den nærliggende lejr sammen med mine arbejderes kvinder. Hun kunne også ofte blive hjemme en hel dag igennem for at spejle sig i spejldøren på mahogniskabet, som jeg havde ladet komme fra Miliana. Hun stillede sig op foran døren, fulgte med dyb og alvorsfuld opmærksomhed enhver af sine bevægelser og beundrede samvittighedsfuldt sig selv. Med hovedet bøjet bagover vendte hun sig om og gik et par

skridt tilbage for at betragte sine hofter og sine lænder, vendte sig atter om, gik lidt frem og lidt tilbage og vendte og drejede sig, indtil hun endelig blev træt af at stå, så satte hun sig på en pude og blev siddende ansigt til ansigt med sig selv, hensunket i alvorsfuld beskuen af sine egne træk.

Da der var gået nogen tid, opdagede jeg, at hun var begyndt at gå ud hver dag efter frokost, og at hun blev borte lige til aften.

Det gjorde mig lidt ængstelig og jeg spurgte Mohammed, om han vidste, hvad hun foretog sig i de lange timer, hun var forsvundet.

Han svarede roligt:

"Bryd dig bare ikke om det. Det er snart ramadan, hun må forrette sin andagt."

Han syntes også at være henrykt over Allumas nærværelse, men ikke en eneste gang opfangede jeg det mindste mistænkelige tegn imellem dem, ikke en eneste gang fik jeg indtrykket af, at de skjulte noget for mig eller at der var en hemmelig forståelse imellem dem.

Jeg fandt mig altså i situationen, således som den var, uden at forstå den og lod tiden, tilfældet og livet handle for mig.

Jeg plejede ofte, når jeg havde tilendebragt mine inspektionsrunder omkring på mine vinmarker for at tilse arbejdet, at gå mig en lang tur. De kender jo de pragtfulde skove, der findes i denne del af Algier, de næsten ufremkommelige kløfter, hvor omstyrtede træer dæmmer op for bjergbækkene, og de små dale med deres nerier, som oppe fra bjergene ligner orientalske tæpper, der er bredt ud langs vandløbene. De ved, at man hvert øjeblik inde i skovene og oppe

på skråningerne, på steder, hvor man skulle tro, at aldrig noget menneske havde sat sin fod, får øje på den snehvide kuppel, der hvælver sig over en kubba, som gemmer på knoglerne af en ydmyg marabut. Kun fra tid til anden får disse ensomt liggende kubba'er besøg af enkelte, særlig fromme troende, som kommer fra den nærmest liggende "duar" med et lys til at tænde på den hellige præsts grav.

En aften kom jeg på hjemvejen forbi et af disse muhammedanske kapeller og fik ved at kaste et blik ind gennem den altid åbenstående dør øje på en kvinde, der lå og bad. Denne araberpige, der lå på knæ i det forfaldne kammer, hvor vinden trængte ind gennem alle vægge og fejede de fine, tørre nåle, som var drysset ned fra fyrretræerne, sammen i gule bunker i krogene, dannede et henrivende billede. Jeg listede mig nærmere for at iagttage hende og genkendte Alluma. Hun så mig ikke og hørte mig heller ikke, hun var alt for optaget af sin helgen. I den tro, at hun var ganske alene med ham, talte hun med dæmpet stemme til ham og betroede den Guds tjener alle sine småbekymringer. Af og til tav hun lidt stille for at tænke efter, om der var mere, hun skulle have sagt ham, og om hun nu også havde fået det alt sammen med. Af og til blev hun også ivrigere, som om han havde svaret hende eller rådet hende til noget, hun ikke ville gøre, og som hun bekæmpede med sine grunde.

Uden at gøre støj listede jeg mig bort, ligesom jeg var kommet, og skyndte mig hjem til min middagsmad.

Om aftenen lod jeg Alluma kalde og jeg så hende træde ind med en bekymret mine, der ellers lå hende fjern.

"Sæt dig dér," sagde jeg og pegede på divanen ved siden af mig.

Hun satte sig, men da jeg bøjede mig ned over hende for at kysse hende, trak hun hastigt hovedet væk.

Jeg blev ganske forbløffet og spurgte:

"Hvad er der i vejen?"

"Det er ramadan," svarede hun.

Jeg gav mig til at le:

"Og marabut'en har måske forbudt dig at lade dig kysse, så længe den varer?"

"Ja, fordi jeg er araberinde og du er en rumi."

"Ville det være så stor en synd?"

"Ih, ja!"

"Så har du altså ingenting spist hele dagen før efter solnedgang?"

"Nej, ingenting."

"Men efter at solen er gået ned, har du spist?"

"Ja."

"Meget vel, men da det nu er blevet hel nat, behøver du jo ikke at være strengere hvad det øvrige angår end med din mund."

Hun så ud til at være blevet dybt krænket og såret og med et hovmod, som jeg ikke tidligere havde set hos hende, svarede hun:

"Hvis en arabisk kvinde lader en rumi røre ved sig, så længe det er ramadan, bliver hun fordømt i al evighed."

"Og det skal vare hele måneden?"

Hun svarede med overbevisning:

"Ja, hele ramadan-måneden."

Jeg blev ærgerlig og sagde til hende:

"Godt, så kan du tage hjem og tilbringe din ramadan i din families skød."

Hun greb begge mine hænder og førte dem op til sit hjerte:

"Å, jeg beder dig, vær ikke hård! Du skal se, hvor sød jeg skal være. Vi holder ramadan sammen, vil du? Jeg skal pleje dig og kæle for dig, men vær ikke hård. "

Jeg kunne ikke lade være med at smile, så pudsig var hun i sin trøstesløse angst, og jeg sendte hende i seng.

En time senere, da jeg selv tænkte på at søge mit ensomme leje, blev der på min dør banket to små slag, så lette, at jeg knapt nok kunne høre dem.

Jeg råbte: "Kom ind" og Alluma viste sig på tærsklen med en stor bakke, der var overlæsset med arabiske lækkerier, søde, knasende og sprøde kager, et helt arsenal af det løjerligste nomade-bagværk.

Hun lo med alle sine hvide tænder og gentog:

"Nu skal vi holde ramadan sammen."

De ved nok, at fasten, der begynder ved daggry og slutter, når mørket falder på og man ikke mere kan skelne en hvid tråd fra en sort, hver aften bliver efterfulgt af små fortrolige fester, hvor der lige til den næste morgen bliver spist væk af hjertens lyst. Det vil med andre ord sige, at ramadanfesten for de lidet samvittighedsbetyngede indfødte består i at gøre dag til nat og nat til dag men Alluma var mere nøjeregnende med sin samvittighed. Hun anbragte bakken imellem os, tog med sine lange, slanke fingre en lille, oversukret kugle og puttede den i munden på mig, idet hun mumlede:

"Det smager godt, spis."

Jeg knasede den tynde kage, som virkelig smagte udmærket, imellem mine tænder og spurgte hende:

"Er det dig, der har bagt den?"

"Ja, det er mig."

"Til mig?"

"Ja, til dig."

"For at få mig til at finde mig i din ramadan?"

"Ja, vær ikke hård! Du skal få nogle hver dag."

Det var en forfærdelig måned, jeg dér måtte tilbringe. En irriterende, oversødet og vammel måned, en måned, fuld af forkælelse og fristelser, af vrede og forgæves stormløb imod en uovervindelig modstand.

Endelig kom da de tre beïram-dage, som jeg fejrede på min manér, og ramadanen var glemt.

Sommeren gik hen, den var meget varm. Da de første efterårsdage nærmede sig, begyndte Alluma pludselig at forandre sig, hun forekom mig at være optaget af et eller andet, hun var adspredt og havde mistet interessen for alt.

En aften, da jeg lod hende kalde, var hun ikke i sit værelse. Jeg tænkte, at hun drev lidt omkring udenfor huset, og jeg gav befaling til at søge efter hende. Hun var slet ikke kommet hjem. Jeg lukkede vinduet op og råbte:

"Mohammed!"

"Ja, herre."

På stemmen kunne jeg høre, at han allerede var gået til ro under sit telt.

"Ved du, hvor Alluma er?"

"Nej, herre – ikke muligt – Alluma væk?"

Nogle sekunder senere kom min araber ind til mig, han var så bevæget, at han ikke tænkte på at skjule sin forvirring.

Han spurgte:

"Alluma væk?"

"Ja, vist er hun væk."

"Ikke muligt?"

"Led!" sagde jeg.

Han blev stående lidt og grundede uden at kunne forstå det. Så gik han over i Allumas værelse, hvor hendes klædningsstykker lå og flød i orientalsk uorden. Han undersøgte alt som en politimand eller rettere snusede over alt som en hund, derpå mumlede han, ude af stand til at gøre sig flere anstrengelser:

"Væk, væk! Ham være væk!"

Jeg var blevet bange for, at der skulle være sket en ulykke, hun kunne være faldet, have forvredet foden, være styrtet i en kløft, og jeg lod straks en ekspedition af mænd fra lejren drage ud for at søge efter hende, lige indtil hun var blevet fundet.

De søgte hele natten, de søgte hele dagen, de søgte i en hel uge. Der blev ikke opdaget det fjerneste, som kunne lede dem på spor efter hende.

Jeg led; jeg savnede hende; mit hus forekom mig tomt og tilværelsen øde. De mest foruroligende indfald fo'r mig igennem hovedet. Jeg ængstedes for, at hun skulle være blevet bortført eller måske myrdet. Men når jeg forsøgte at udspørge Mohammed og gøre ham delagtig i min frygt, svarede han ufravigeligt:

"Nej, ham være væk!"

Og han tilføjede det arabiske ord "r'ezale", der betyder gazelle, som for at udtrykke, at hun løb hurtigt og måtte være langt borte.

Der gik tre uger, og jeg havde tabt håbet om nogensinde at gense min arabiske elskerinde, da Mohammed en morgen kom ind til mig med et ansigt, der strålede af glæde:

"Herre, Alluma være kommet igen!"

Jeg sprang ud af sengen og spurgte:

"Hvor er hun?"

"Ikke tør komme! Dernede, under træet!"

Han strakte armen ud og pegede ud igennem vinduet på en hvidlig plet under et af oliventræerne.

Jeg skyndte mig at klæde mig på og gik ud. Da jeg kom hen i nærheden af den store pakke linned, der så ud, som om den var kastet op imod den forvredne stamme, genkendte jeg de store, mørke øjne, de tatoverede stjerner og det langagtige ansigt. Det var virkelig den vilde pige, som havde betaget mig. Efterhånden som jeg gik nærmere, kom der op i mig en heftig vrede, en stærk lyst til at slå hende, til at volde hende smerter, til at hævne mig.

Allerede på afstand skreg jeg til hende:

"Hvor kommer du fra?"

Hun svarede ikke, men blev liggende uden at røre sig, så ubevægelig, som om hun knapt var i live, på forhånd havde besluttet tålmodigt at finde sig i enhver voldsomhed og var parat til at lade sig banke.

Jeg var nu kommet helt hen til hende og stirrede forbløffet på de laser, der dækkede hende, pjalter af uld og silke, grå af støv, sønderrevne, snavsede.

Jeg gentog med hånden truende løftet som foran en hund:

"Hvorfra kommer du?"

Hun hviskede:

"Der nede fra!"

"Hvorfra?"

"Fra stammen."

"Fra hvilken stamme?"

"Fra min egen."

"Hvorfor løb du din vej?"

Da hun så, at jeg ikke slog hende, blev hun lidt dristigere og hævede stemmen en lille smule:

"Jeg måtte … jeg måtte … jeg kunne ikke længere holde det ud derinde i huset."

Jeg så hendes øjne fyldes af tårer, og straks blev jeg så rørt som et asen. Jeg bøjede mig ned over hende, og idet jeg vendte mig om for at sætte mig ved siden af hende, fik jeg øje på Mohammed, der på afstand sendte spejdende blikke over imod os.

Jeg gentog, meget blidt:

"Vær nu ærlig, sig mig, hvorfor du løb bort?"

Så fortalte hun mig, at hun allerede i lang tid i sit nomadehjerte havde følt en uimodståelig længsel efter at vende tilbage til teltene, efter at kunne ligge, løbe og rulle sig i sandet og sammen med hjordene strejfe om fra slette til slette uden længere over sit hoved, mellem himlens gule stjerner og sit eget ansigts blå stjerner, at vide andet end det tynde, slidte og stoppede lærred, hvor igennem man, når man vågner om natten, kan se de funklende ildpunkter.

Alt dette gjorde hun mig forståeligt i så troskyldige, overbevisende og rammende udtryk, at jeg følte mig sikker på, at hun denne gang ikke løj. Jeg fik medlidenhed med hende og spurgte:

"Hvorfor sagde du ikke til mig, at du havde lyst til at drage bort en lille tid?"

"Fordi du ikke ville have givet mig lov til det."

"Hvis du havde lovet mig, at du ville komme tilbage, så havde jeg givet mit samtykke."

"Du ville ikke have troet mig."

Hun så, at jeg ikke længere var vred, og hun lo og tilføjede:

"Men ser du, nu er det overstået. Jeg har været hjemme, og nu er jeg her igen. Jeg måtte kun være dér nogle dage. Nu har jeg fået nok, det er forbi, det er overstået, jeg er helbredet. Jeg er kommet tilbage, og jeg længes ikke mere. Jeg er meget glad. Du er så god."

"Kom så med ind," sagde jeg.

Hun rejste sig. Jeg tog hendes fine hånd, hendes fine hånd med de slanke fingre, og triumferende i sine pjalter skred hun, medens hendes ringe, hendes armbånd, hendes halsbånd og hendes plader klirrede om hende, højtideligt over til min bolig, hvor Mohammed stod og ventede på os.

Førend vi gik ind, sagde jeg til hende:

"Alluma, hver gang du får lyst til at gense dit hjem, så må du sige det til mig, og så skal du få min tilladelse."

Hun spurgte mistroisk:

"Lover du mig det?"

"Ja, det lover jeg dig."

"Så lover jeg også dig det. Når jeg begynder at længes" – og hun lagde med en fuldendt bevægelse begge sine hænder på sin pande – "vil jeg sige til dig: "Jeg må drage afsted," og så lader du mig gå."

Jeg fulgte hende ind i hendes værelse, fulgt af Mohammed, der bar en krukke vand, for der havde endnu ikke været tid til at underrette Abd-el-Kader-el-Hadaras kone om hendes herskerindes tilbagekomst.

Så snart hun fik øje på glasskabet, strålede hendes øjne, og hun løb hen imod det, som om det var en moder, hun havde genfundet. Hun så sig nogle sekunder i det, trak på næsen og sagde i en lidt vrippen tone til spejlet:

"Vent bare lidt, jeg har fine silkedragter inde i skabet. Jeg skal straks igen blive smuk."

Jeg lod hende være alene, for at hun i fred kunne udfolde sit koketteri overfor sig selv.

Vort liv begyndte forfra som tidligere, og jeg følte mig mere og mere betaget af det ejendommelige trylleri, der udgik fra dette pigebarn, for hvem jeg på samme tid følte en slags faderlig nedladenhed.

Et halvt år gik alt godt, så mærkede jeg, at hun atter blev nervøs, bekymret og sørgmodig. En dag sagde jeg til hende:

"Vil du gerne hjem til din stamme?"

"Å, ja!"

"Turde du ikke sige det til mig?"

"Nej, det turde jeg ikke."

"Gå bare, jeg giver dig lov til det."

Hun greb mine hænder og dækkede dem med kys som altid, når hun ville vise sin taknemmelighed, og næste dag var hun

forsvundet.

Ligesom den første gang kom hun igen efter omtrent tre ugers forløb, på ny i pjalter, brunet af støv og sol og mæt og træt af nomadelivet, sandet og friheden. I et tidsrum af to år var hun således fire gange borte.

Hver gang tog jeg hende gladeligt til mig igen, for jeg for mit vedkommende kender kun til skinsyge, hvor der er kærlighed i den forstand, vi opfatter kærligheden. Det er meget sandt, at jeg godt kunne være faldet på at dræbe hende, hvis jeg havde overrasket hende i at bedrage mig, men i så tilfælde ville jeg have dræbt hende på samme måde, som man i hidsighed dræber en hund, der ikke lystrer. Jeg ville aldrig have følt den kval, den fortærende ild, den skrækkelige sygdom, som skinsyge er længere mod nord.

Jeg sagde, at jeg godt i hidsighed kunne have dræbt hende som en hund, der ikke vil lystre! Det passer, for jeg holdt virkelig af hende lidt på samme måde, som man holder af et meget sjældent dyr, en hund eller en hest, som det er umuligt at få magen til. Hun var også et henrivende dyr, et sanseligt dyr, et glædesdyr med et kvindelegeme.

Jeg kan ikke udtrykke for Dem, hvilken umådelig afstand, der adskilte vore sjæle, selv om der måske var øjeblikke, hvor vore hjerter berørte og varmede hinanden. Hun udgjorde en del af mit hus, af mit liv; hun var blevet mig en yderst behagelig vane, som jeg nødig ville give afkald på og som det kødelige menneske i mig, den del af mig, der kun har sanser og øjne, elskede.

En morgen kom Mohammed ind til mig med et underligt ansigt; der var i hans blik noget af dette ængstelige og

undvigende, som får en arabers øjne til at ligne en kats, når den står overfor en hund.

Da jeg så den mine, han stillede op, spurgte jeg:

"Hvad er der? Er der sket noget?"

"Alluma være væk igen."

Jeg gav mig til at le:

"Væk? Hvad mener du med det?"

"Ham være borte, være ganske borte, herre."

"Hvad for noget? Er hun løbet sin vej?"

"Ja, herre."

"Du må jo være forrykt, min ven."

"Nej, herre."

"Hvorfor skulle hun være løbet bort? Hvornår? Nå … sig mig, hvad du mener?"

Han blev stående ubevægelig uden at ville tale, men pludselig fik han et af den slags voldsomme vredesanfald, som på gaden får os til at stå stille foran to arrige araberdjævle, hvis tavshed og østerlandske højtidelighed lige på én gang afløses af de heftigste gestus og de mest blodtørstige skældsord.

Jeg fik så meget ud af disse skrig, at Alluma var flygtet med min hyrde.

Jeg måtte berolige Mohammed og én for én hale enkelthederne ud af ham.

Det tog lang tid. Omsider fik jeg at vide, at han i de sidste otte dage havde udspejdet min elskerinde, som bag ved den nærliggende kaktusskov eller i neriekløften havde stævnemøder med en slags vagabond, som min hushovmester i slutningen af den forudgående måned havde fæstet.

Sidste nat havde Mohammed set hende gå ud uden at se hende komme tilbage, og han gentog med en rasende mine:

"Ham være løbet, herre, ham være løbet!"

Jeg ved ikke hvorfor, men den samme overbevisning, som han følte, om at hun var flygtet med denne stratenrøver, forplantede sig til mig selv og blev i løbet af et sekund ubetinget, uovervindelig. Det var urimeligt, usandsynligt, men alligevel sikkert i kraft af den ufornuft, som er kvindernes eneste logik.

Med hjertet sammensnøret og blodet kogende af vrede, søgte jeg at genkalde mig mandens træk og pludselig huskede jeg, at jeg for en uges tid siden havde set ham stå midt imellem sin hjord oppe på en høj og stirre ned på mig. Det var en kraftig beduin; farven af hans nøgne lemmer smeltede sammen med kuløren på hans pjalter. Han var en fuldendt barbartype med fremspringende kindben, kroget næse, tilbagevigende hage og tynde ben, en høj knokkelbygning i laser og med en sjakals falske øjne.

Jeg tvivlede ikke. Ja, det passede, hun var løbet sin vej med denne usling. Hvorfor? Fordi hun var Alluma, sandets datter. En kvinde i Paris, et af gadens pigebørn, ville være løbet bort med min kusk eller med en eller anden forstadsbølle.

"Det er godt," sagde jeg til Mohammed, "hvis hun er væk, så meget desto værre for hende. Jeg har breve at skrive. Lad mig være alene."

Han gik sin vej, overrasket over min ro. Jeg stod op, gik hen til vinduet, lukkede det op og gav mig til at indånde i stærke drag, som fik den kvælende luftstrøm fra syd, for sciroccoen blæste, til at trænge dybt ned i mine lunger.

Jeg tænkte:

"Ak Gud, hun var alligevel kvinde … En kvinde som så mange andre. Ved man … ved man nogensinde, hvad der driver dem til at handle, til at elske, til at følge eller forlade en mand?"

Jo, undertiden ved man det – men som oftest ved man det ikke. Der er øjeblikke, hvor man aner det.

Hvorfor var hun flygtet med denne frastødende fyr? Hvorfor? Måske fordi vinden i hele den sidste måned regelmæssigt var kommet fra syd.

Det er tilstrækkeligt! Et vindpust! Vidste hun, ved selv de fineste, de mest sammensatte og udviklede blandt dem som oftest, hvorfor de handler? Ikke mere end en vejrhane, som drejer sig efter vinden. Et umærkeligt vindstød får jern-, kobber-, træ- eller blikpilen til at snurre rundt aldeles ligesom en ubevidst indflydelse, et upåviseligt indtryk rører en kvindes hjerte og driver det til en beslutning, hvad enten denne kvinde så hører hjemme i en storby, på landet, i en forstad eller i en ørken.

De kan senere hen, hvis de er i stand til at ræsonnere og forstå, føle, hvorfor de har gjort dette i stedet for at gøre hint, men i øjeblikket ved de intet om det, for de er slaver af deres flagrende følsomhed, ubetænksomme slaver af begivenhederne, af deres omgivelser, af deres stemninger, af de mennesker, de møder, og af enhver berøring, som får deres sjæl og deres legeme til at skælve!"

Auballe havde rejst sig. Han gik et par skridt frem og tilbage, så på mig og sagde smilende:

"Ja, således er en kærlighedshistorie i ørkenen."

Jeg spurgte:

"Men hvis hun nu kom igen?"

Han mumlede:

"Det skarns fruentimmer! ... det ville alligevel glæde mig."

"Og De ville tilgive hende hendes lille udflugt med hyrden?"

"Herregud, ja. Når det drejer sig om en kvinde, ser De, må man altid tilgive ... eller intet vide."

En arv

I

Foran døren til hovedbygningen på godset, der halvt var bondegård, halvt herregård, en af den slags ubestemmelige ejendomme, som i gamle dage næsten var et len, men som i vor tid bebos af store agerdyrkere, gøede og halsede hundene, der stod bundet til æbletræerne i gården, ved synet af jagttaskerne, som skovfogeden og drengene havde over skuldrene. I den store spisesal sad den gamle Hautot, den unge Hautot, skatteopkræveren Bermont og notaren Mondaru og tog sig en bid brød og en slurk vin, inden de begav sig afsted for at fejre jagtens åbning.

Den gamle Hautot, der var stolt over alt, hvad han ejede, roste på forhånd i høje toner det vildt, som hans gæster skulle nedlægge på hans jord. Han var en kraftigt bygget normanner, en af den knoglede, men blodrige og bomstærke type mænd, der som ingenting kan løfte en vogn med æbler op på skuldrene.

Han var halvt bonde og halvt herre, særdeles velhavende, anset, indflydelsesrig og selvrådig. Han havde ladet sin søn, César Hautot, gå i latinskole, for at han skulle få dannelse, men havde dog taget ham ud, inden han blev student, da han var bange for, at han ellers skulle miste interessen for godsets drift.

César Hautot, der var næsten lige så høj som faderen, men magrere, var en skikkelig fyr og en god søn, føjelig, tilfreds med

alt og fuld af beundring, respekt og ærbødighed for faderens vilje og meninger.

Bermont, skatteopkræveren, en lille tyk mand med røde kinder, hvor et tyndt net af violette årer mindede om floderne og vandløbene på et geografisk kort, spurgte:

"Og harer? – Mon der også er harer?"

Den gamle Hautot svarede:

"Lige så mange De vil have, særligt i kløften ved Puysatier."

"Hvor skal vi begynde?" spurgte notaren, en meget levelysten blegfed herre, der havde snøret sin mave ind i en flunkende ny jagtdragt, som han ugen forud havde købt i Rouen.

"Derovre ved krattet. Vi skræmmer agerhønsene ud på marken og dér knalder vi løs."

Hautot havde rejst sig, og de andre fulgte hans eksempel. De tog deres bøsser, som var sat hen i krogene, undersøgte låsene og stampede i gulvet for at få fødderne bedre ned i støvlerne, der endnu ikke var blevet blødgjorte af varmt dyreblod. Så gik de udenfor, hvor hundene sled i deres bånd, udstødte skingrende hyl og fægtede med poterne i luften.

De begav sig på vej over imod krattet. Det var en lille dal, eller rettere en stor sænkning med dårlig jord, som med henblik på jagten havde fået lov til at ligge uopdyrket, og som var gennemkrydset af småkløfter og dækket af høje bregner, et storartet tilflugtssted for vildtet.

Jægerne spredte sig. Den gamle Hautot holdt til højre og sønnen til venstre, de to gæster var i midten. Skovfogeden og drengene med jagttaskerne kom bagefter.

Det var det højtidsfulde øjeblik, hvor man venter på det første skud, hvor hjertet banker, medens fingeren hvert øjeblik

nervøst piller ved aftrækkeren.

Pludselig lød det ventede knald. Det var den gamle Hautot, som havde skudt. De standsede alle sammen og så en agerhøne skille sig ud fra en flok, der var fløjet op foran dem, og falde ned i en kløft mellem noget tæt krat. Den heldige jæger, som var blevet ivrig, satte i løb, skrævede over alle jordhøje, flåede alle de tjørne op, der spærrede vejen for ham, og forsvandt ligeledes ned i krattet for at få fat på sit bytte.

Næsten i samme øjeblik lød endnu et skud.

"Å, å, det asen!" skreg Bermont, "han har naturligvis ramt en hare derinde."

De ventede alle spændt med øjnene fæstede på det uigennemtrængelige krat, der skjulte alt for dem.

Notaren satte begge sine hænder som en råber for munden og hylede:

"Har De den?"

Hautot svarede ikke, sønnen vendte sig om imod skovfogeden og sagde til ham:

"Å, Joseph, gå over og hjælp ham, så venter vi her. Vi må rykke frem i linje."

Joseph en gammel, tør og knortet fyr, der havde gigtpukler på alle leddene, gik sindigt over mod kløften og kravlede langsomt ned i den, idet han med en rævs forsigtighed udsøgte sig de huller, hvor han kunne få fodfæste.

På én gang gav han sig til at skrige:

"Å, kom, kom, der er sket en ulykke!"

De fo'r alle over til krattet og lige ind mellem tjørnene. Hautot var faldet ned på siden og lå bevidstløs med begge hænder presset ind imod sin mave, hvorfra blodet i lange

striber piblede ned i græsset gennem lærredsjakken, der var sønderflænget af haglene. Han havde sluppet sin bøsse for at bukke sig efter den dræbte agerhøne, derved var våbnet gledet ned på jorden og ved stødet var skuddet gået af og op i livet på ham.

De bar ham ud af krattet, klædte ham af og så et frygteligt sår, hvorfra indvoldene væltede ud. Efter at han var blevet forbundet, så godt det lod sig gøre, blev han bragt hjem og der blev sendt bud efter lægen og præsten.

Da doktoren kom, rystede han alvorligt på hovedet og vendte sig om imod den unge Hautot, der sad og hulkede på en stol.

"Stakkels dreng," sagde han, "det her ser ikke godt ud."

Da forbindingen var blevet lagt, bevægede den sårede fingrene, lukkede først munden og derpå øjnene op og kastede nogle forvirrede og forvildede blikke omkring sig. Han så ud, som om han ledte i sin hukommelse, så gik det pludselig op for ham, hvad der var sket, og han mumlede:

"Føj for pokker! Jeg er den!"

Lægen tog hans hånd:

"Nej, vist ikke nej! De skal blot have nogle dages hvile, det betyder ingenting."

Hautot svarede:

"Det passer ikke. Jeg er den! Jeg har fået maven revet op, jeg ved det godt."

Han tav lidt, så sagde han pludselig:

"Jeg må tale med min søn, hvis der er tid til det."

Uden at vide af det stod den unge Hautot og klynkede som et lille barn:

"Å, fa'r! Stakkels fa'r!"

Faderens tone blev mere bestemt:

"Så, græd nu ikke mere, det er ikke øjeblikket til det. Jeg har noget at tale med dig om. Sæt dig der ved siden af mig, det skal snart være gjort og bagefter er jeg mere rolig. De andre er nok så gode at gå deres vej et minut."

De gik alle ud og lod sønnen blive alene tilbage med faderen.

Så snart døren havde lukket sig efter dem, begyndte den gamle:

"Hør nu godt efter, min dreng. Du er fire og tyve år og der er ting, som du nok kan tåle at vide besked med. Desuden er der såmænd ikke så meget mystisk ved det, som det, vi selv lægger i det. Du ved jo nok, at det er syv år siden, at din moder døde, og at jeg ikke er mere end fem og fyrre, eftersom jeg kun var nitten, da jeg blev gift. Det passer, ikke sandt?"

Sønnen stammede:

"Jo, det passer."

"Det er altså syv år siden, at din moder døde, og jeg er blevet ved med at være enkemand. Nå, herregud, du kan nok begribe, at en mand som jeg ikke kunne holde ud at være enkemand i en alder af kun otte og tredive år, vel?"

Sønnen svarede:

"Nej, det er sandt."

Faderen var ganske bleg, hans ansigt fortrak sig og han stønnede; alligevel fortsatte han:

"Gud, hvor det gør ondt! … Nå, ja, du har vel forstået mig. Manden er ikke skabt til at leve alene, men da jeg ville holde mit løfte til din moder og ikke give hende nogen efterfølgerske, så … nå ja, du forstår?"

"Ja, fa'r."

"Jeg tog mig altså en lille veninde, der bor i Rouen, Rue de l'Éperlan, tredje sal den anden dør – jeg siger dig alt dette, for at du ikke skal glemme det – en sød lille veninde, som altid har været kærlig og venlig imod mig, en ægte kvinde! Er du med, min dreng?"

"Jo, fa'r."

"Ser du, hvis jeg nu skal bort, så skylder jeg hende noget, noget, der kan blive til noget, så meget, at hun kan føle sig sikret, forstår du?"

"Ja."

"Det er en brav pige, skal du vide, en brav pige, som jeg, hvis du og mindet om din moder ikke havde været, hvis vi ikke alle tre havde levet sammen her i huset, havde taget til mig og giftet mig med, ja, det havde jeg! … Hør nu rigtigt efter … hør nu … min dreng … jeg kunne have lavet et testamente … men det har jeg ikke gjort! Jeg ville ikke … der er … ja, der er ting … som man ikke giver skriftligt fra sig … det skader alt for meget de andre, de ægte … og så forplumrer det bare det hele … og ødelægger en masse! … Hold bare dine fingre fra alt, hvad der hedder stemplet papir … brug det aldrig … sådan har jeg båret mig ad og derfor er jeg blevet rig. Forstår du mig, dreng?"

"Ja, fa'r."

"Hør så mere … Og pas godt på … Jeg har altså ikke gjort testamente … men det er med vilje … og så fordi jeg kender dig, du har et godt hjerte, du er hverken gerrig eller nøjeregnende. Jeg sagde til mig selv, at når det lakkede ad enden, så ville jeg fortælle dig det hele og bede dig om ikke at glemme den små: – Caroline Donet, Rue de l'Éperlan 18, tredje sal, den anden dør, glem det ikke –. Hør nu, hvorledes du skal bære dig ad. Så snart

jeg er borte, må du straks tage ind til hende … og så må du sørge for at ordne det således, at hun ikke får grund til at beklage sig, når hun tænker på mig … du har midlerne til det … du kan sagtens gøre det … jeg efterlader dig nok … Men hør … du kan ikke træffe hende hver dag. Hun arbejder hos fru Moreau, Rue Beauvoisine. Du må gå derhen torsdagen efter. Den dag venter hun mig. Torsdagen har været min dag … i seks år. Stakkels lille … hvor hun vil græde! … Jeg har fortalt dig alt dette, min dreng, fordi jeg kender dig til bunds. Den slags ting kommer ikke nogen andre ved, ikke en gang notaren eller præsten. Man gør det, det ved alle godt, men man taler ikke om det, undtagen det er påtrængende nødvendigt. Men selv da, skal der ingen fremmede ind i hemmeligheden, ingen uden familien, for familien, det er det samme som os selv. Forstår du?"

"Ja, fa'r."

"Lover du mig så at gøre det?"

"Ja."

"Vil du sværge på det?"

"Ja, far!"

"Jeg beder dig, jeg bønfalder dig, min dreng, glem det ikke. Det er meget vigtigt for mig."

"Nej, det skal jeg ikke."

"Du skal selv tage derind. Jeg vil have, at du skal se det alt sammen med dine egne øjne."

"Ja, det skal jeg."

"Og så ser du også … ja, hvad du ser, vil hun forklare dig. Jeg kan ikke sige mere. Du har svoret det!"

"Ja, fa'r."

"Det er godt, min dreng, så kys mig. Farvel. Jeg er snart færdig, det er jeg vis på. Sig til de andre, at de kan komme ind."

Hautot kyssede hulkende sin fader, så rejste han sig, stadig lige lydig, og gik hen og åbnede døren for præsten, der i sin hvide messeskjorte kom med den sidste olie.

Men den døende havde lukket øjnene og vægrede sig ved at lukke dem op igen. Han svarede ikke og viste ikke det mindste tegn til, at han forstod, hvad der blev sagt til ham.

Han havde talt nok, han kunne ikke mere. Desuden var der nu faldet ro over hans hjerte og han ville dø i fred. Han behøvede ikke at skrifte for Guds stedfortræder, han havde jo allerede skriftet for sønnen, sønnen, som repræsenterede familien!

Han modtog sakramentet og fik syndsforladelse, omgivet af sine knælende venner og sit tyende, uden at en eneste trækning i hans ansigt røbede, at han endnu levede.

Henimod midnat efter fire timers hård dødskamp, der tydede på de skrækkeligste lidelser, døde han.

II

Det var om søndagen, at jagten var gået ind, om tirsdagen blev han begravet. Da César Hautot kom hjem efter at have fulgt sin fader til kirkegården, tilbragte han hele resten af dagen med at græde. Den påfølgende nat sov han næsten slet ikke og da han vågnede, følte han sig så bedrøvet, at han spurgte sig selv, hvorledes han skulle kunne blive ved at leve.

Lige til aften tænkte han alligevel på, at han for at efterkomme sin faders sidste vilje den næste dag måtte tage ind til Rouen for at besøge denne Caroline Donet, der boede i Rue

de l'Éperlan 18, tredje sal, den anden dør. Ganske sagte, ligesom man mumler en bøn, havde han en utallig mængde gange gentaget dette navn og denne adresse for ikke at glemme dem; det var ham ikke muligt at lade være eller at tænke på noget andet, til den grad havde denne sætning fået magt over hans hjerne og tunge.

Næste morgen henimod klokken otte gav han befaling til, at Graindorge skulle spændes for giggen, og snart travede den tunge normanniske hest henad landevejen fra Ainville til Rouen.

César var i diplomatfrakke med høj, sort hat og sorte benklæder og i betragtning af omstændighederne havde han ikke villet skjule sin højtidelige dragt med den flagrende blå bluse, som man trækker over for at beskytte sig imod støvet, og som man hastigt tager af, når man ved ankomsten springer ned af vognen.

Da klokken slog ti, kørte han ind i Rouen, gjorde som sædvanlig holdt ved Hotel Bons-Enfants, Rue des Trois-Mars, og fandt sig tålmodigt i alle de mange omfavnelser, hvormed værten, værtinden og deres fem sønner søgte at trøste ham, for de havde hørt den sørgelige begivenhed. Derefter måtte han berette alle enkelthederne ved ulykken, hvad der fik ham til at græde, unddrage sig alle disse mennesker, der hjælpsomt trængte sig sammen om ham, fordi de vidste, at han var rig, og oven i købet sige Nej til deres frokost, hvad der i høj grad krænkede dem.

Efter at han havde støvet sin hat af, børstet sin frakke og gnedet sine støvler efter, begav han sig afsted for at søge efter

Rue de l'Éperlan, for han turde ikke spørge sig for hos nogen, da han var bange for at blive genkendt og vække mistanke.

Til sidst, da han havde opgivet at finde gaden, fik han øje på en præst og i tillid til den diskretion, der er gejstlighedens pligt, gik han hen til ham og spurgte ham om vej.

Han var lige i nærheden, det var netop den anden gade på højre hånd.

Han betænkte sig. Lige indtil dette øjeblik havde han blindt adlydt den dødes vilje. Nu følte han sig pludselig ganske flov, forvirret og ydmyget ved tanken om, at han, sønnen, om lidt skulle stå overfor den kvinde, som havde været hans faders elskerinde. Al den moral, der ligger gemt i os, alle de gennem århundreder nedarvede principper, der er hobet op på bunden af vore følelser, alt, hvad han, lige siden han gik til præsten, havde lært at tænke om den art løsagtige skabninger, hele den instinktmæssige foragt, som enhver mand nærer for dem, selv om han gifter sig med en af dem, og hele hans indskrænkede bondehæderlighed, alt dette rørte sig nu i ham, holdt ham tilbage, og gjorde ham skamfuld og rød i hovedet.

Men så tænkte han:

"Jeg lovede min fader det. Jeg har ikke lov til at lade være."

Og han stødte gadedøren til nr. 18 op. Han steg op ad en smal trappe, kom op på tredje sal, fik øje på en dør, derefter på en anden og trak i klokkestrengen.

Den klemtende ringen, der lød indenfor, fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på ham. Døren gik op, og han stod ansigt til ansigt med en ung, velklædt, mørk og rødkindet dame, der stirrede forbløffet på ham.

Han vidste ikke, hvad han skulle sige, og hun, som intet anede og som ventede den anden, opfordrede ham ikke til at komme ind. Et halvt minut blev de således stående og så på hinanden.

Omsider spurgte hun:

"Hvad ønsker De, min herre?"

Han mumlede:

"Jeg er den unge Hautot."

Det gav et sæt i hende, hun blev bleg og stammede, som om hun længe havde kendt ham:

"Hr. César?"

"Ja."

"Og De ...?"

"Jeg har noget at sige Dem fra min fader."

Hun udbrød: "Å, Gud!" og trådte til side for at lade ham komme ind. Han lukkede døren og gik bagefter hende.

Det første, han så, var en lille fire eller fem års dreng, der sad på gulvet og legede foran en ovn, hvorfra en let røg af mad, som blev holdt varm, steg i vejret.

"Vær så god at tage plads," sagde hun.

Han satte sig ... Hun spurgte:

"Nå?"

Han turde ikke længere tale, men sad med øjnene stift hæftede på bordet, der midt i stuen stod dækket med tre kuverter, hvoraf den ene var beregnet til et barn. Han så på stolen, som stod med ryggen mod kaminen, tallerkenen, servietten, glassene, en rødvinsflaske, hvoraf der var taget noget, og en urørt flaske med hvid vin. Det var åbenbart hans faders plads med ryggen mod kaminen. Han var ventet. Det var

hans brød, som han så ligge ved siden af gaflen, for skorpen var skåret af for at skåne Hautots dårlige tænder. Han så op og fik øje på faderens portræt på væggen, det store fotografi, som var blevet taget i Paris under Udstillingen, magen til det, der hang over sengen i hans eget sovekammer i Ainville.

Den unge dame gentog:

"Nå, hr. César?"

Han så på hende. Hun var blevet helt bleg af angst, og hun ventede med hænderne rystende af skræk.

Endelig fik han mod:

"Ja, ser De, frøken, fa'r ... fa'r døde i søndags, da han åbnede jagten."

Hun blev så fortumlet, at hun ikke kunne røre sig. Efter nogle øjeblikkes tavshed mumlede hun med en næsten uhørlig stemme:

"Å, det er umuligt!"

Og pludselig fyldtes hendes øjne med tårer. Hun begravede ansigtet i sine hænder og gav sig til at hulke.

Den lille drejede hovedet om, og da han så moderen græde, begyndte han at hyle. Han forstod, at denne uventede sorg måtte komme fra den fremmede mand, og han fo'r lige løs på César, greb med den ene hånd fat i hans benklæder og slog med den anden af alle kræfter løs på hans ben. César blev siddende, rørt og forfjamsket, mellem denne kvinde, som græd over hans fader, og dette barn, der forsvarede sin moder. Han følte, at han selv blev revet med af sin bevægelse, hans øjne svulmede op og for at bevare sin selvbeherskelse gav han sig til at tale.

"Ja," sagde han, "ulykken skete i søndags morges ved ottetiden ..."

Og han blev ved at fortælle, som om hun hørte efter, uden at glemme det mindste og med en bondes omstændelighed tværende hver lille enkelthed ud. Den lille, der stadig slog løs, havde nu taget benene til hjælp og sparkede ham over anklerne.

Da han var kommet til det øjeblik, da faderen havde talt om hende, og hun hørte sit navn, tog hun hænderne fra ansigtet og spurgte:

"Undskyld, jeg har ikke fulgt med, og jeg ville dog gerne vide det hele. Ville De være meget ked over at begynde forfra?"

Han adlød og begyndte for anden gang med akkurat de samme udtryk:

"Ulykken skete i søndags morges ved ottetiden ..."

Han fortalte det alt sammen; det tog meget lang tid. Af og til gjorde han et lille ophold eller indskød en af sine egne betragtninger. Hun hørte begærligt efter, gættede sig med sin nervøse, kvindelige følsomhed til begivenhedernes gang og udbrød nu og da, skælvende af rædsel:

"Å, min Gud!"

Drengen, der troede, at hun var blevet beroliget, var hørt op med at slå César for at tage sin moders hånd. Også han lyttede opmærksomt, som om han forstod noget af det.

Da den unge Hautot omsider havde endt sin beretning, sagde han:

"Nu må vi se at ordne sagen sammen, således som han ønskede det. Jeg sidder jo godt i det, han har efterladt mig en formue. Jeg vil ikke have, at De skal få nogen som helst grund til at beklage Dem ..."

Hun afbrød ham hurtigt:

"Å nej, hr. César, nej, hr. César, ikke i dag. Jeg er alt for fortvivlet … en anden gang … en anden dag … blot ikke i dag … og hvis jeg overhovedet går ind på det, så er det ikke for min egen skyld … nej, det er det ikke … nej, nej, det sværger jeg Dem til … det er ene og alene for den lilles skyld. Det kan jo blive sat fast for ham."

César blev forvirret og stammede:

"Drengen der … det … det er altså hans?"

"Ja, det er det," sagde hun.

Betaget af en ubestemmelig, stærk og pinefuld bevægelse betragtede den unge Hautot sin broder.

Efter en lang pause, for hun var igen begyndt at græde, tog César atter ordet:

"Nå, ja, så er der vel ikke mere, frøken Donet … jeg må vist se at komme videre. Hvornår vil De have, at vi skal tale om det andet?"

Hun udbrød:

"Å nej, gå ikke, gå ikke, lad mig ikke være alene med Émile. Jeg ville dø af sorg. Jeg har ingen, ingen mere, uden min dreng. Å nej, hvor er det sørgeligt, hvor er det sørgeligt, hr. César! Sæt Dem nu ned, hører De. De må tale lidt mere med mig. De må fortælle mig alt, hvad han foretog sig derhjemme hele ugen igennem."

César, der var vant til at lystre, satte sig atter.

Hun tog en anden stol til sig selv, stillede den hen ved siden af hans foran ovnen, hvor maden stadig stod og snurrede, tog Émile op på sit skød og stillede César en række spørgsmål om faderen, indtrængende og fortrolige spørgsmål, hvorigennem

han følte, at hun havde elsket Hautot af hele sit stakkels kvindehjerte.

Ved en naturlig sammenkæden af hans lidet talrige tanker kom han tilbage til ulykken og gav sig på ny til at fortælle den med alle de samme enkeltheder.

Da han sagde: "Hullet i maven var så stort, at man kunne have stukket to knyttede hænder ind i det," udstødte hun et slags skrig og tårerne brød atter frem i hendes øjne. César kunne ikke længere kæmpe imod, han gav efter for smitten og begyndte ligeledes at græde; og da tårer har den egenskab, at de gør hjertets strenge bløde, bøjede han sig ned over Émile og kyssede ham på panden.

Moderen, der snappede efter vejret, mumlede:

"Stakkels barn, nu er han faderløs."

"Det er jeg også," sagde César.

Og de talte ikke mere.

Men på én gang vågnede den praktiske husmoder, der er vant til at tænke på alt, i hende, og hun spurgte:

"De har måske slet ingenting spist i dag, hr. César?"

"Nej, frøken."

"Å, så må De jo være sulten! De må prøve på at spise en smule."

"Tak," sagde han, "jeg er ikke sulten. Jeg er alt for bedrøvet."

Hun svarede:

"Selv om man er bedrøvet, skal man alligevel leve. De må ikke sige nej! Så bliver De her også lidt længere. Når De er borte, ved jeg ikke, hvad der skal blive af mig."

Efter endnu at have gjort nogen modstand tog han imod hendes indbydelse, satte sig med ryggen til kaminen overfor

hende, spiste en tallerken ragout og drak et glas rødvin. Men han ville ikke tillade, at hun trak den hvide vin op.

Flere gange tørrede han drengen, som havde smurt sauce ud over hagen, om munden.

Da han rejste sig for at gå, spurgte han:

"Hvornår vil De så have, at jeg kommer igen for at tale om forretningerne?"

"Tak, hvis det er Dem lige meget, skal vi så sige, næste torsdag! På den måde spilder jeg ingen tid. Jeg er altid fri om torsdagen."

"Ja, det passer udmærket. Altså næste torsdag."

"De kommer nok til frokost, ikke sandt?"

"Ja ... tak, det ved jeg ikke, om jeg tør love."

"Jo vist så, man taler meget bedre sammen, når man spiser. Så har vi også bedre tiden for os."

"Nå, ja, lad gå! Så kommer jeg klokken tolv."

Og han gik efter endnu en gang at have kysset den lille Émile og trykket frøken Donets hånd.

III

Ugen forekom César Hautot skrækkelig lang. Han havde aldrig før været alene, og ensomheden syntes ham uudholdelig. Indtil nu havde han altid levet sammen med faderen som hans skygge, havde fulgt med ham ud i marken og haft øje med, at hans befalinger blev udførte; og så snart han i nogen tid havde været borte fra ham, fandt han ham igen ved middagsbordet. Aftenerne tilbragte de med at sidde overfor hinanden og ryge på deres piber, medens de passiarede om hestene, køerne og fårene; og det håndtryk, som de gav hinanden, når de mødtes

om morgenen, var som et pant på den inderlige familiekærlighed, der bandt dem sammen.

Nu var César alene. Han flakkede rundt på efterårets pløjejord og ventede hvert øjeblik at se faderens høje, ivrigt gestikulerende skikkelse dukke op ved den anden ende af marken. For at få timerne til at gå aflagde han besøg hos naboerne og fortalte alle dem, der ikke havde hørt det, om hvorledes ulykken var gået for sig, eller gentog det for dem, som allerede havde hørt det. Til sidst, når han hverken vidste, hvad han skulle foretage sig eller hvad han skulle tænke på, satte han sig på en grøftekant og spurgte sig selv, om dette liv skulle vare længe.

Hans tanker faldt ofte på frk. Donet. Han havde syntes godt om hende. Han fandt, at hun var net og velopdragen, en brav pige, som faderen havde sagt. Ja, vist var hun en brav pige, det kunne der ikke være mindste tvivl om. Han havde besluttet sig til at være flot, hun skulle have to tusinde francs i rente om året, og kapitalen ville han sætte fast for barnet. Det voldte ham oven i købet en vis glæde at tænke på, at han den påfølgende torsdag skulle se hende igen og ordne det med hende. Også tanken om broderen, denne lille femårs purk, som var hans faders søn, forfulgte ham, pinte ham en lille smule, men gjorde ham på samme tid varm om hjertet. Det var en slags familie, han dér havde i denne lille fyr, hvis tilværelse ingen anede, og som aldrig skulle komme til at hedde Hautot, en slags familie, som han kunne tage sig af eller skyde fra sig, ganske som han selv ville, men som mindede ham om faderen.

Da Graindorge om torsdagen atter travede hen ad landevejen til Rouen, følte César sig lettere til mode og mere udhvilet, end

han endnu havde gjort efter katastrofen.

Da han kom ind i frøken Donets stue, så han, at bordet var dækket ligesom den foregående torsdag, blot med den forskel, at skorpen ikke var skåret af brødet.

Han trykkede den unge kvindes hånd, kyssede Émile på begge kinderne og satte sig på sin plads med en følelse af at være hjemme, men alligevel med et tungt hjerte.

Frøken Donet forekom ham at være blevet lidt magrere og blegere. Hun havde måttet græde meget. Hun var nu lidt forlegen overfor ham, som om hun havde forstået det, som hun sidste uge under det første indtryk af ulykken slet ikke havde haft tid til at føle. Hun behandlede ham med det største hensyn, viste ham den mest ydmyge opmærksomhed og var rørende omhyggelig for ham, som om hun på den måde ville gengælde ham den godhed, han viste hende.

De blev siddende længe ved frokosten og drøftede den sag, som havde ført ham til hende. Hun ville ikke have så mange penge. Det var for meget, alt for meget. Hun tjente selv alt, hvad hun behøvede, kun ville hun gerne have, at Émile, når han blev stor, kunne have lidt i ryggen. Men César holdt fast ved sit og lagde oven i købet tusinde francs til, for at hun dermed kunne bestride sørgeudgifterne.

Da han havde drukket sin kaffe, spurgte hun:

"Ryger De?"

"Ja … jeg har min pibe hos mig."

Han følte på sin lomme. Pokker skulle stå i det, nu havde han glemt den! Han skulle lige til at ærgre sig over det, da hun foreslog ham at tage faderens pibe, som hun gemte i skabet. Han tog den, vendte og drejede den, lugtede til den, og

fremhævede i en rørt tone dens fortræffelige egenskaber, stoppede den og tændte den. Så satte han Émile op på sit knæ og lod ham ride ranke, medens hun tog af bordet og stillede de snavsede tallerkner ind på den nederste hylde i buffeten for at vente med at vaske op, indtil han var gået.

Da klokken var blevet henad tre, rejste han sig modvilligt, helt bedrøvet ved tanken om at være nødt til at gå sin vej.

"Nå, frøken Donet," sagde han, "nu må jeg sige Dem farvel. Jeg er meget glad over, at jeg har lært Dem at kende."

Hun stod foran ham, rød og stærkt bevæget og så på ham, medens hun tænkte på den anden.

"Skal vi ikke ses mere?" spurgte hun.

Han svarede ligefremt:

"Jo, jeg vil gerne, hvis De bryder Dem om det."

"Ja, det gør jeg rigtignok, hr. César. Skal vi sige næste torsdag, hvis De ikke har noget bedre?"

"Ja, tak."

"Så venter jeg Dem til frokost?"

"Ja … hvis De virkelig vil have mig, så siger jeg ikke nej."

"Så er det en aftale. Altså på torsdag, klokken tolv ligesom i dag."

"Ja, på torsdag, klokken tolv."

Boitelle

Til Robert Pinchon

Fa'r Boitelle (Antoine) havde privilegium på at besørge alle malpropre arbejder i hele egnen. Hver gang en grøft skulle gøres ren, en mødding renses op, en kloak eller en afløbsrende skylles ud, en mudderpøl mudres op, var det altid ham, der blev sendt bud efter.

Han kom da anstigende med sit uappetitlige værktøj og sine træsko, der var overtrukket med et lag af snavs, og gav sig i færd med arbejdet, medens han uafbrudt klynkede og beklagede sig over sin stilling. Når man så spurgte ham, hvorfor han da påtog sig et så ubehageligt arbejde, svarede han resigneret: "Hvad skal jeg gøre? Mad skal børnene jo have, og det betaler sig bedre end noget andet."

Han havde ikke mindre end fjorten børn. Hvis man forhørte sig om, hvorledes de artede sig, sagde han med ophøjet ligegyldighed:

"Nu er der kun otte hjemme, én ligger inde som soldat og fem er gifte."

Når man så ville have at vide, om de var godt gifte, svarede han ivrigt:

"Jeg har ikke gjort vanskeligheder, ikke spor af vanskeligheder. De har giftet sig, som de selv ville. Man skal aldrig blande sig i andres smag, det kommer der ikke noget godt ud af. Hvis jeg er blevet kloakrenser, så er det, fordi mine forældre blandede sig i min smag. Ellers var jeg blevet en ordentlig arbejder ligesom alle de andre."

Dette, med at forældrene havde blandet sig i hans smag, hang således sammen:

det var den gang, han var soldat. Han aftjente sin værnepligt i Havre og var ikke dummere end så mange andre, måske endda lidt mindre dorsk, men alligevel lidt landlig. Når han havde fri, var det hans største fornøjelse at drive omkring nede på kajen, hvor fuglehandlerne holder til. Snart alene og snart sammen med en kammerat fra samme egn, slentrede han langsomt langs med burene, hvor papegøjer fra Amazonflodens bredder med grøn ryg og gult hoved, papegøjer fra Senegal med grå ryg og rødt hoved, kæmpemæssige araer, som med deres brogede fjerklædning, fjerbuske og aigretter ligner kunstigt fremdrevne drivhusfugle, hunpapegøjer af alle størrelser, der af en guddommelig miniaturmaler synes kolorerede med pertentlig omhu, og små bitte, røde, gule, blå og spraglede, flagrende fugle – en hel fugleverden – ind i kajens larm, i støjen fra lossende skibe, travle mennesker og vogne, blander deres øredøvende kvidren og deres skarpe skrig, som leder tanken hen på fjerne, overnaturlige skove.

Leende og henrykt, med opspilede øjne og åben mund, stod Boitelle stille og viste de fangne kakaduer, i deres hvide eller gule dragt med de røde pludderhoser eller det kobbergyldne bælte, sine hvide tænder. Når han traf på en fugl, der kunne tale, stillede han den en række spørgsmål, og hvis den tilfældigvis var oplagt til at snakke med ham, var han lige til aften glad og lyksalig. Også aberne voldte ham en ublandet fryd og han kunne for en rig mand ikke tænke sig nogen større luksus end den at være i besiddelse af sådanne dyr, ligesom andre har hunde og katte. Denne smag for det eksotiske lå ham

i blodet. Hver gang kasernens porte åbnede sig for ham, kunne han ikke styre sig, men endte altid nede på kajen, uimodståeligt tiltrukket af sin tilbøjelighed.

En dag, da han næsten i ekstase var blevet stående foran en vældig papegøje, som pustede sine fjer op, bukkede sig og atter rettede sig op, som om den øvede sig i at gøre de reverenser, der bruges ved papegøjernes hof, så han pludselig døren til en lille beværtning, som stødte op til fuglehandlerens butik, gå op og en ung negerinde med et rødt silketørklæde om hovedet komme til syne.

Boitelles opmærksomhed blev straks delt imellem dyret og pigen, som var travlt beskæftiget med at feje propper og sand fra lokalet ud på gaden. Det ville have været ham umuligt at sige hvilke af de to væsner han betragtede med den største forbavselse og fornøjelse. Da negerinden havde fejet alt skarnet ud, så hun op og blev nu på sin side stående, ganske blændet af soldatens uniform. Hun stod stiv som en støtte med fejekosten i hånden, som om hun præsenterede gevær, medens papegøjen blev ved med at neje. Da der var gået nogle minutter, blev Boitelle forlegen ved hendes stirren og gik sin vej, men meget langsomt, for at det ikke skulle se ud, som om han flygtede.

Men han kom igen. Næsten hver dag gik han forbi "Koloni-Caféen," og ofte fik han gennem vinduerne øje på den unge, sorte pige, der serverede øl eller brændevin for havnens matroser. Hun kom også ofte udenfor, når hun opdagede ham, og det varede ikke længe, inden de uden nogensinde at have talt sammen begyndte at smile til hinanden, som om de var gamle bekendte. Boitelle følte sit hjerte banke, når han pludselig

mellem pigens mørkerøde læber så den blændende hvide tandrække lyse frem.

Endelig en dag tog han mod til sig og gik indenfor. Han blev meget overrasket ved at opdage, at hun talte fransk ligesom enhver anden. Likørflasken, hvoraf han bød hende et glas, som hun tog imod, blev for soldatens erindring stående som noget vidunderlig dejligt og han vænnede sig hurtigt til at indtage alle de søde små snapse, som hans pung tillod ham, i den lille knejpe nede ved havnen.

Det var ham en fest, en lykke, som han uophørlig længtes efter, at se pigens sorte hånd skænke noget op i hans glas, medens hendes tænder lo, endnu mere skinnende end hendes øjne. Da der var gået to måneder, var de blevet rigtig gode venner, og da Boitelle var kommet sig af sin første forbavselse over, at negerpigen tænkte på samme måde som pigerne ude på landet, at hun havde respekt for arbejdet og holdt på sparsommelighed, religion og en god opførsel, gav han sig til at holde endnu mere af hende og endte med at forelske sig til den grad, at han ville gifte sig med hende.

Han fortalte hende om sine planer, der fik hende til at danse af glæde. Hun havde i øvrigt lidt penge, som hun havde arvet efter en østershandlerske, der havde taget sig af hende, da en amerikansk kaptajn havde sat hende i land på kajen i Havre, hun var den gang seks år gammel. Bemeldte kaptajn havde nogle timer efter sin afrejse fra New York fundet hende sammenkrøbet bag nogle bomuldsballer nede i lasten. Da han var kommet til Havre, overlod han det til den medlidende østershandlerske at opdrage og drage omsorg for det lille sorte væsen, der, uden at han vidste hvorfor eller hvorledes, var blevet

listet ombord i hans skib. Da den gamle kone døde, var den unge negerinde blevet opvartningspige i "Koloni-Caféen".

Antoine Boitelle tilføjede:

"Hvis de gamle ikke har noget at indvende, så er den sag i orden, men jeg vil aldrig gøre noget, de ikke vil have, forstår du? Aldrig! Jeg skal lade et par ord falde om det første gang, jeg kommer hjem."

Den påfølgende uge lykkedes det ham at få fireogtyve timers permission og han tog hjem til forældrene, som havde en lille gård i Tourteville, i nærheden af Yvetot.

Han ventede til henimod slutningen af måltidet, til det øjeblik, da kaffen med det tilhørende glas brændevin stemmer sindet mere velvilligt, med at underrette sit ophav om, at han havde fundet en ung pige, der i ét og alt var efter hans smag, og at han var overbevist om, at der ikke på hele jorden eksisterede nogen anden, som passede bedre for ham.

Denne indledning gjorde straks de gamle mistænksomme og de udbad sig en nærmere forklaring. Han skjulte i øvrigt intet for dem uden farven af hendes hud.

Hun var tjenestepige og havde ikke meget, men hun var flittig, sparsommelig, proper og fornuftig og der var intet at udsætte på hendes opførsel. Alt det var mere værd end penge i en dårlig husmoders hænder. Forresten havde hun lidt skillinger, som en kone, der havde opdraget hende, havde efterladt hende, næsten en lille medgift, femtenhundrede francs, som stod i sparekassen. De gamle, som denne fremstilling erobrede, og som i øvrigt havde tillid til sønnens dømmekraft, var så småt begyndt at give efter, da han kom til det vanskelige punkt.

Han lo med en lidt tvungen latter og sagde:

"Der er kun én lille ting, som I måske ikke vil synes om, og det er, at hun ikke er helt hvid."

De forstod ham ikke og han måtte omstændeligt og med megen forsigtighed for ikke at forskrække dem forklare, at hun hørte til den mørkere race, som de havde set prøver af på olietryksbilleder.

Det var nok til at gøre dem urolige. De blev ængstelige og forvirrede, som om han havde foreslået dem en forbindelse med Djævlen selv.

Moderen spurgte:

"Sort? Hvad vil det sige? Er det meget? Er det over det hele?"

Han svarede:

"Ja, selvfølgelig! Ligesom du er hvid over det hele, det er da naturligt nok!"

Faderen gentog:

"Sort? Vil det sige lige så sort som en gryde?"

Sønnen svarede:

"Næ, jeg tror ikke, at hun er slet så sort som en gryde. Hun er nok sort, men ikke så sort, at man ikke kan lide at se på hende. Præstens kjole er også sort, men den er da lige så pæn som hans messehagel og den er hvid."

Faderen sagde:

"Er der dem, der er sortere, dér, hvor hun kommer fra?"

"Ja, det kan du stole på," udbrød sønnen med overbevisning.

Men den gamle rystede på hovedet:

"Det er lige meget. Det må være ubehageligt."

Sønnen indvendte:

"Det er ikke mere ubehageligt end så meget andet, man vænner sig hurtigt til det."

Moderen spurgte:

"Sådan én må da være slem til at snavse sit linned til?"

"Ikke mere end du, det er jo hendes farve."

Efter at sønnen havde måttet svare på endnu en hel del spørgsmål, blev det aftalt, at forældrene først skulle se pigen, inden de ville bestemme noget, og når sønnen i næste måned blev hjemsendt, skulle han derfor tage hende med, for at de kunne undersøge hende. Bagefter kunne de så snakke om tingene og afgøre, om hun ikke var for sort til at komme ind i familien Boitelle.

Antoine meddelte altså sin tilkommende, at hun søndag den 22. maj, den dag, han var færdig med militærtjenesten, skulle rejse med ham til Tourteville.

I anledning af dette besøg hos sin tilbeders forældre havde hun taget sine smukkeste og mest skrigende klæder på og prangede i gult, rødt og blåt, som om hun var flagsmykket til en nationalfest.

På banegården i Havre blev der set meget på hende, og Boitelle var stolt over at have en kvinde, der var genstand for så megen opmærksomhed, under armen. I den tredje klasses kupé, hvori de steg op, vakte hun en sådan opsigt, at bønderne i kupéerne ved siden af kravlede op på sæderne for at stirre på hende over skillerummene, der delte vognen. Et lille barn gav sig ved synet af hende til at skråle af fuld hals og et andet gemte af skræk ansigtet i sin moders forklæde.

Alt gik imidlertid godt, lige indtil de kom til den station, hvor de skulle af. Da toget nærmede sig Yvetot og sagtnede farten,

følte Antoine sig lige så utilpas, som når han under overhøringen ikke havde kunnet sin teori. Han lænede sig ud ad vinduet og fik allerede på lang afstand øje på faderen, der stod foran giggen og holdt hesten fast ved bidslet, medens moderen var gået helt hen til gitteret, der holder de nysgerrige tilbage.

Han steg først ud, rakte sin tilkommende hånden og gik så strunk, som om han eskorterede en general, henimod sin familie.

Da moderen så den sorte og spraglede dame komme sammen med sønnen, blev hun så forbløffet, at hun ikke kunne lukke munden op, medens faderen havde nok at gøre med at holde på hestene, der stejlede gang på gang enten af skræk for lokomotivet eller negerinden. Antoine, som pludselig blev betaget af en ublandet glæde over igen at være hjemme hos forældrene, styrtede frem med åbne arme og kyssede først moderen og bagefter, trods hestenes skyhed, faderen; derpå vendte han sig om imod sin ledsagerinde, som de forbipasserende stod stille for at stirre på, og forklarede:

"Der er hun! Jeg havde jo sagt jer, at hun ved første øjekast er lidt løjerlig, men når man først kender hende, så er der, så sandt jeg hedder Antoine, ikke noget fornøjeligere til på jorden. Sig nu pænt goddag til hende, ellers bliver hun ked af det."

Mo'r Boitelle, der selv var så forskræmt, at hun var lige ved at gå fra forstanden, gjorde en slags reverens, medens faderen tog sin hue af og mumlede: "Goddag og velkommen hos os."

Uden at spilde tiden med mere snak krøb de op i vognen. De to kvinder sad bagest på to stole, der hver gang, giggen skumplede, gav et hop i vejret, og de to mænd foran på kuskesædet.

Ingen af dem sagde noget. Antoine, der var trykket ved situationen, fløjtede en soldatervise, faderen piskede på hesten, og moderen listede sig til fra siden at kigge hen på negerinden, hvis pande og kindben lyste i solskinnet som et par nyblankede støvler.

For at bryde isen vendte Antoine sig om.

"Nå," sagde han, "jeg synes ikke, I snakker sammen?"

"Alt må jo have sin tid," svarede den gamle.

Han fortsatte:

"Hør, mo'r, fortæl hende historien om din høne og de otte æg."

Det var en anekdote, som var berømt i familien. Da moderen imidlertid stadig tav, lammet af sindsbevægelse, tog han selv ordet og fortalte, stærkt leende, den mindeværdige hændelse. Faderen, som kunne den udenad, klarede op ved de første ord, også moderen kom i bedre humør og selv negerinden brød på det morsomste sted ud i en så voldsom, stormende og rullende latter, at hesten uvilkårligt slog over i galop.

Bekendtskabet var gjort. Passiaren kom i gang.

Så snart de var kommet hjem og vel af vognen, og han havde ført sin tilkommende ind i soveværelset, for at hun kunne tage sin smukke kjole af, som hun let kunne få pletter på, når hun gik i gang med at lave en særlig ret, hvormed han håbede, at hun ville erobre de gamle, skyndte han sig atter ud og trak forældrene hen foran døren.

"Nå, hvad siger I så?" spurgte han med bankende hjerte.

Faderen tav. Moderen, der var mere dristig, erklærede:

"Hun er for sort! Nej, ved du hvad, det er for meget. Det gøs formelig igennem mig."

"Å, det vænner du dig til," sagde Antoine.

"Det er meget muligt, men ikke lige med det samme."

De gik ind, og den skikkelige kone blev rørt ved at se negerinden i færd med at lave mad. Trods sin alder smøgede hun sin nederdel op og hjalp hende ivrigt.

Maden var god, de spiste længe og var meget lystige. Bagefter gik de en tur. Antoine tog faderen afsides: "Nå, fa'r hvad synes du?"

Bonden vovede sig aldrig for langt ud:

"Det har jeg ingen mening om. Spørg din mo'r."

Antoine indhentede moderen og holdt hende lidt tilbage.

"Nå, mo'r, hvad synes du så?"

"Næ, ved du hvad, min stakkels dreng, hun er for sort. Havde det bare været en lille smule mindre, så ville jeg aldrig have sat mig imod det, men det er for meget. Man skulle tro, det var den Skinbarlige selv!"

Han trængte ikke mere ind på hende, da han vidste, at hun var stædig, og et uvejr af sorg rasede i hans hjerte. Han tænkte sig om for at finde på et eller andet, der kunne hjælpe. Han var i øvrigt forundret over, at negerinden ikke allerede havde erobret dem, ligesom hun havde gjort det af med ham selv.

De var på ny blevet lidt tavse og gik med langsomme skridt videre langs markerne. Når de kom forbi et hegn, viste gårdmændene sig straks ved leddet, drengene klatrede op i træerne og alle styrtede til for at se "den sorte", som Boitelles søn havde haft med. Langt borte fra kom folk løbende tværs over markerne, således som man løber, når trommen går for at forkynde, at et eller andet fænomen er kommet til byen. De gamle Boitelles blev rent forfjamskede over al denne

nysgerrighed, der samlede sig på deres vej, og fremskyndede deres skridt, så at de kom et langt stykke forud for sønnen og hans ledsagerske, der spurgte ham, hvad forældrene syntes om hende.

Han svarede tøvende, at de endnu ikke havde taget nogen bestemmelse.

Da de kom ind i byen på pladsen foran kirken, vakte de en sådan opsigt, at alle beboerne kom farende ud af deres huse og stimlen voksede til en sand trængsel. Det var de gamle Boitelles for meget, de tog skyndsomst flugten og ilede hjem, medens Antoine, rystende af vrede og med den sorte pige under armen, majestætisk skred igennem mængden uden at ænse de opspilede øjne, der forbløffet stirrede på dem.

Han forstod, at det var forbi, og at der ikke mere var noget håb; han ville aldrig få lov til at gifte sig med sin negerinde. Også hun forstod det, og da de kom hjem i nærheden af gården, gav de sig begge to til at græde. Så snart de var kommet indenfor, tog hun atter sin kjole af for at hjælpe Antoines moder med arbejdet. Hun fulgte med hende over alt, ned i mælkekælderen, ud i stalden og over i hønsehuset, og påtog sig den groveste del, idet hun bestandig gentog:

"Lad bare mig, madam Boitelle, lad bare mig."

Den gamle kone blev så rørt over hende, at hun om aftenen, skønt hun stadig var lige ubønhørlig, sagde til sin søn:

"Det er alligevel en skikkelig pige. Det er skade, at hun er så sort, men det er minsandten for meget. Jeg kunne aldrig komme til at vænne mig til det, det er bedst, hun tager tilbage, hvor hun kom fra. Hun er for sort!"

Antoine sagde til sin tilbedte:

"Hun vil ikke. Hun synes, at du er alt for sort. Du må tage hjem igen. Jeg skal følge dig til jernbanen. Men det er lige meget, du skal ikke græmme dig. Jeg skal nok tale med dem, når du er borte."

Han fulgte hende til stationen, gav hende endnu en gang håb, kyssede hende og lod hende stige op i toget, som han, medens det fjernede sig, blev stående og stirrede efter med et par øjne, der var opsvulmede af gråd.

Det nyttede ikke alt, hvad han plagede de gamle; de gav aldrig deres samtykke. – – –

Når Antoine Boitelle havde fortalt denne historie, som hele egnen kendte, tilføjede han altid:

"Fra det øjeblik af har jeg ikke haft lyst til noget, ikke til noget. Der var ikke mere noget arbejde, jeg brød mig om, og så blev jeg til det, jeg nu er."

Og når der så blev sagt til ham: "Men De har dog alligevel giftet Dem," svarede han:

"Ja, det har jeg, og jeg kan ikke sige, at jeg havde noget imod min kone, eftersom jeg har fået fjorten børn med hende, men det var alligevel ikke det samme som den anden, nej, det var det ikke, det kan De være støt på! Den anden, negerpigen, ser De, hun behøvede bare at se på mig, så følte jeg mig ligestraks som et helt andet menneske …"

Oppasseren

Kirkegården, der var fuld af officerer, lignede en blomsterhave. Røde kepier og benklæder, guldgaloner og guldknapper, sabler, generalstabens snoregehæng, og jægernes og husarernes broderier bragte liv ind mellem gravene, hvis sorte og hvide kors strakte deres uhyggelige arme, deres bedrøvelige jern-, træ- eller marmorarme ud over de døde.

Det var oberst Limousins hustru, der var blevet begravet. Hun var druknet for to dage siden, medens hun var ude for at bade sig.

Det var forbi, gejstligheden havde trukket sig tilbage, men obersten stod endnu, støttet af to officerer, og stirrede ned i det mørke hul, på hvis bund han endnu kunne se kisten, som skjulte hans hustrus unge legeme, der allerede var begyndt at opløses.

Det var næsten en olding, en høj, mager olding med hvidt overskæg; tre år tidligere havde han giftet sig med en kammerats datter, der efter faderens, oberst Sortis' død, var blevet forældreløs.

Kaptajnen og løjtnanten, som obersten støttede sig til, prøvede på at få ham bort, men han strittede imod og med øjnene fulde af tårer, som han heltemodigt trængte tilbage, hviskede han ganske sagte:

"Nej, nej, lad mig blive lidt endnu."

Skønt benene rystede under ham, ville han blive stående ved kanten af dette hul, der forekom at være bundløst, en afgrund,

hvori hans hjerte og hans liv, alt, hvad han ejede her på jorden, var styrtet ned.

Omsider gik general Ormont hen til ham, tog hans arm og trak ham næsten med magt bort med sig:

"Så, så, gamle kammerat, nu får du ikke lov til at blive længere."

Obersten adlød og gik hjem.

Da han lukkede døren til sit arbejdsværelse op, fik han øje på et brev, der lå på skrivebordet. Han tog det og havde af overraskelse og bestyrtelse nær ladet det falde igen, for han genkendte sin hustrus håndskrift. Frimærket bar samme dags poststempel. Han rev konvolutten op og læste:

"Lille fa'r!

Lad mig have lov til endnu en gang at kalde dig "lille fa'r", ligesom i gamle dage. Når du får dette brev, er jeg død og ligger gemt i jorden. Så vil du måske kunne tilgive mig.

Jeg vil ikke prøve på at røre dig eller på at formilde min brøde. Jeg vil kun med den kvindes hele oprigtighed, der om en time vil berøve sig selv livet, sige dig sandheden uden at skjule noget, sandheden, således som den er.

Du giftede dig med mig af ædelmodighed, jeg gav mig hen til dig af taknemmelighed, og jeg holdt af dig af hele mit lille pigehjerte. Jeg elskede dig på samme måde, som jeg havde elsket min fader og næsten lige så meget. En dag, da jeg sad på dit skød, og du kyssede mig, kom jeg rent uvilkårligt til at kalde dig "lille fa'r". Det var et pludseligt, et instinktmæssigt udbrud, der kom lige fra mit hjerte. Det var sandheden, du var for mig en fader, intet uden en fader. Du lo og sagde til mig: "Kald mig bare altid således, mit barn, det glæder mig."

Vi blev forflyttet her til denne by og her – tilgiv mig, lille fa'r – her blev jeg forelsket. Å, jeg stod længe imod, næsten to år, hører du, næsten to år, men så gav jeg efter, og jeg blev en brødefuld, en falden kvinde.

Hvem han var? – Det får du ikke at vide og du vil aldrig kunne gætte det. Hvad det angår, er jeg fuldstændig rolig, eftersom der var tolv officerer, som altid sværmede omkring mig, og som du kaldte for mine tolv drabanter.

Prøv ikke på at få hans navn at vide, lille fa'r, og had ham ikke. Han har kun gjort, hvad enhver anden i hans sted også ville have gjort, og desuden er jeg vis på, at han også elskede mig af hele sin sjæl.

Men hør nu – en dag havde vi stævnemøde ovre på Bekkasinøen, du ved, den lille ø efter møllen. Jeg skulle ro derover, og han skulle vente på mig i krattet; bagefter skulle han blive der, lige til det blev mørkt, for at ingen skulle se ham ro bort fra øen. Jeg var lige kommet over til ham, da grenene pludselig åbnede sig, og vi fik øje på din oppasser, Pierre, der havde overrasket os. Jeg følte, at vi var fortabte, og jeg udstødte et højt skrig. Han – min ven – sagde til mig: "Ro blot din vej, ganske langsomt, som om der ingenting var sket, og lad mig være alene med denne mand."

Jeg adlød, men jeg var så fortumlet, at jeg nær var kæntret. Jeg skyndte mig hjem og ventede på, at der skulle ske et eller andet forfærdeligt.

En time senere stødte jeg på Pierre i gangen lige udenfor dagligstuedøren; med dæmpet stemme sagde han til mig: "Jeg står til fruens tjeneste, hvis fruen skulle have et brev at give

mig." Jeg forstod, at han havde solgt sig, at min ven havde købt hans tavshed.

Fra den dag gav jeg ham da også mine breve, alle mine breve. Han bragte dem til deres bestemmelsessted og kom tilbage med svarene.

Det varede omtrent to måneder. Vi havde tillid til ham, ligesom også du selv havde tillid til ham.

Nu skal du høre, hvad der hændte. En dag mødte jeg ovre på den samme ø, hvor jeg denne gang var roet over alene, på ny oppasseren. Han havde ventet på mig for at passe mig op og lade mig vide, at han ville angive os til dig og udlevere dig nogle af vore breve, som han havde beholdt, stjålet, hvis jeg ikke gav efter for hans ønsker.

Å, fa'r, lille fa'r, jeg blev bange, betaget af en fej, en skændig frygt. Jeg var bange for dig, for dig, som var så god og som jeg så skammeligt havde bedraget, jeg var bange for ham – du ville have dræbt ham – og jeg var måske også bange for mig selv, hvad ved jeg, jeg var fuldstændig fra det, rent ude af mig selv og jeg troede, at jeg endnu en gang kunne købe den elendige, som sagde, at han elskede mig. Å, hvilken skam!

Vi er så svage, vi stakkels kvinder, vi mister hovedet meget lettere end I. Og forresten – når man først er faldet, bliver man så ikke ved at falde, bestandig dybere og dybere? Vidste jeg, hvad jeg gjorde? Jeg forstod kun, at en af jer to og jeg selv måtte dø – og jeg gav mig hen til dette rå og plumpe menneske.

Du ser, lille fa'r, at jeg ikke prøver på at undskylde mig.

Så, så – ja, så gik det, som jeg havde kunnet forudse, at det måtte gå. Han tog mig og han tog mig på ny, når som helst han ville, blot ved at skræmme mig med sine trusler. Han blev også

min elsker ligesom den anden, hver dag. Er det ikke oprørende? Og hvilken straf, lille fa'r!

Til sidst sagde jeg til mig selv: "Jeg må dø." Så længe jeg levede, ville jeg aldrig kunne tilstå dig min dobbelte brøde, men når jeg først var død, så turde jeg alt. Jeg kunne ikke gøre andet end at dø. Intet ville nogensinde have kunnet vaske mig ren, jeg var alt for tilsølet. Jeg kunne aldrig mere hverken elske eller blive elsket. Jeg havde en fornemmelse af, at jeg tilsmudsede alle, når jeg bare gav dem hånden.

Om lidt går jeg ud for at tage mit sædvanlige bad og jeg kommer ikke tilbage.

Dette brev til dig lægger jeg inden i en konvolut til min elsker. Han vil få det efter min død og uden at forstå det, vil han opfylde mit sidste ønske og sørge for, at det kommer dig i hænde. Du vil få det at læse, når du kommer hjem fra kirkegården.

Farvel, lille fa'r. Jeg har intet mere at sige dig. Gør, hvad du vil, og tilgiv mig."

Obersten tørrede sin pande, der var dækket med sved. Hans koldblodighed, den koldblodighed, han havde udvist på slagmarken, vendte pludselig tilbage.

Han ringede.

En tjener kom ind.

"Send Philippe ind til mig," sagde obersten.

Så trak han sin skrivebordsskuffe halvt ud.

Oppasseren kom næsten straks, det var en høj, kraftig bygget soldat med rødt overskæg; hans udtryk var fordægtigt og hans blik skulende.

Obersten så ham lige ind i ansigtet:

"Vil du straks sige mig navnet på min hustrus elsker."

"Ja, men hr. oberst ..."

Obersten tog sin revolver op af skuffen:

"Nå, lad det gå lidt villigt, du ved, at jeg ikke er til at spøge med."

"Javel ... hr. oberst ... det var ... det var kaptajn Saint-Albert."

Næppe havde han udtalt dette navn, førend en flamme brændte for hans øjne og han styrtede bagover med en kugle midt i panden.

Kaninen

På sædvanlig tid – klokken var mellem fem og et kvarter over fem – trådte Lecacheur ud af sin dør for at have et øje med folkene, der begyndte på deres dagværk.

Han var endnu ikke rigtig vågnet; han var rød i hovedet, hans højre øje var åbent, men det venstre var næsten lukket. Medens hans blik løb rundt i alle gårdens velkendte kroge, knappede han besværligt sine seler foran over sin tykke mave.

Solen sendte sine skrå stråler ned igennem bøgene langs grøftekanten og de runde æbletræer inde i gården og fik hanerne til at gale på møddingen og duerne til at kurre på taget. Lugten inde fra kostalden stod ud gennem den åbne stalddør og blandede sig i den friske morgenluft med den ramme stank fra hestestalden, hvor hestene drejede hovedet om imod lyset og vrinskede.

Så snart benklæderne var sat solidt fast, begav Lecacheur sig ud på sin daglige morgenrunde, der først gik over til hønsehuset for at tælle æggene, for i den senere tid var han begyndt at frygte for, at der blev rapset af dem.

Men han nåede ikke så langt, før pigen kom styrtende over imod ham. Hun fægtede med armene i luften og skreg:

"Ih, gu' dog! Ih, gu' dog! Der er ble'en stjålet en kanin i nat."

"En kanin?"

"Ja, den store grå, den, der var i buret te' højre."

Gårdmanden fik det venstre øje helt op, men svarede sindigt:

"La' mig se på'et."

Og han gik hen for at undersøge sagen.

Buret var brækket itu og kaninen var borte.

Lecacheur blev betænkelig, han kneb det højre øje til og kløede sig på næsen. Efter at han havde tænkt sig lidt om, sagde han til den forfjamskede tjenestepige, der var blevet stående og sløvt stirrede på sin herre:

"Gå og hent gendarmerne. Sig til dem, at de ska' komme li'e med de' samme."

Lecacheur var maire i sin kommune, Pavigny-le-Gras, og i kraft af sin stilling og sine penge kommanderede han det hele.

Pigen satte i løb ned imod landsbyen, der lå en halv kilometer borte, og så snart hun var forsvundet, gik bonden ind i køkkenet for at få sin morgenkaffe og drøfte sagen med sin kone.

Konen lå på knæ foran ildstedet og pustede af alle kræfter til ilden.

Han var knapt kommet indenfor døren, førend han sagde:

"Nu er der ble'en stjålet en kanin – ded er den store grå."

Hun vendte sig så hurtigt, at hun tabte balancen og kom til at sidde plat ned på gulvet. Hun så med et par forfærdede øjne op på manden:

"Hva' er 'et, du si'er, Cacheux! Er der ble'en stjålet en kanin?"

"Ja, den store grå."

"Den store grå?"

Hun sukkede:

"Nejmen, nejmen, sikk'en ulykke! Hvem monstro ded ka' ha' været, som har ta'et den?"

Hun var en lille, mager og væver kone, som var yderst proper og påpasselig med alt, hvad der vedrørte gårdens drift.

Lecacheur havde sin formodning parat:

"Ded må være den skidte knægt til Polyte."

"Ded er ham! Ded er ham! Ded ka' ikke nytte at tænke på no'en anden. Ded er ham! Ded er ham! Du har ret, Cacheux!"

Hele hendes bonderaseri, hele hendes gerrighed, hele hendes indædte uvilje mod de altid mistænkte karle og altid fordægtige piger, kom til syne i trækningerne omkring munden, i pandens og i kindernes rynker.

"Hva' har du gjort?" spurgte hun.

"Jeg har sendt bud efter gendarmerne."

Bemeldte Polyte var en arbejdsmand, som i nogle dage havde haft arbejde på gården, men som havde fået sin afsked, fordi han havde givet Lecacheur et uforskammet svar. Han havde tidligere været soldat og det hed sig, at han under sine felttog i Afrika havde tillagt sig visse uheldige vaner, og at han både stjal og førte et løsagtigt levned. For at tjene sit brød påtog han sig alt slags arbejde. Han var murer, grøftegraver, kusk, høstkarl, skærveslager, brændehugger, alt, hvad der kunne falde for, men han var først og fremmest en drivert, derfor kunne han ikke blive nogen steder og var endog nødt til af og til at skifte sogn for at finde nyt arbejde.

Lige fra den første dag han havde fået indpas på gården, havde Lecacheurs kone fået afsky for ham, og nu var hun sikker på, at det var ham, der havde begået tyveriet.

Efter omtrent en halv times tids forløb kom gendarmerne, en korporal, Sénateur, der var meget høj og mager, og en menig, Lenient, som var lille og tyk.

Lecacheur bad dem om at sidde ned og satte dem ind i sagen. Derpå gik de over til gerningsstedet for at konstatere, at buret var brudt op, og samle alle beviserne. Da de igen vendte tilbage

til køkkenet, kom konen med vin, fyldte glassene og spurgte med et mistænksomt glimt i øjet:

"Tror I, at I får fat på ham?"

Korporalen, der sad med sin sabel mellem benene, så meget betænkelig ud. Naturligvis var han vis på at få fat på ham, hvis de kunne sige ham, hvem det var. I modsat fald kunne han ikke svare for, at han selv ville opdage ham. Efter at han havde grundet længe, kom han med det simple spørgsmål:

"Ved I ellers, hvem tyven er?"

Der kom et træk af normannisk ondskabsfuldhed om Lecacheurs tykke mund og han svarede:

"Om jeg ve', hvem ded er, ded ka' jeg ikke si'e, desformedelst, at jeg ikke har set ham stjæle den. For ha'de jeg set ham, så sku' han min salighed ha' fået lov til at æde den li'e på stedet med hud og hår, uden så meget som en slurk æblemost til at skylle den ner med. Se, derfor ka' jeg jo inte si'e, hvem ded er, men jeg ka' nu alligevel ikke bare for mig at tro, at ded er den slyngel til Polyte."

Og han fortalte langt og udtværet om sit mellemværende med Polyte, om hans afsked fra gården, om hans skulende blik og om ord, han skulle have ladet falde; det ene ubetydelige, men omstændelige bevis blev dynget op oven på det andet.

Korporalen, der med stor opmærksomhed havde hørt efter, idet han dog samtidig tømte sit glas og med en skødesløs mine fyldte det igen, vendte sig om imod sin gendarm og sagde:

"Vi kan jo kigge ind til Severins kone."

Gendarmen grinede og svarede med et forstående nik.

Lecacheurs kone kom nærmere og gav sig forsigtigt med et bondefruentimmers hele snedighed til at udspørge korporalen.

Denne Severin var hyrde, en skikkelig fyr, men et slags umælende bæst, som var blevet opdrættet i en fåresti og var vokset op ude mellem bakkerne blandt sine travende og brægende får uden at kende stort andet til verden end de dyr, han havde i sin varetægt. Alligevel måtte bøndernes sparsommelighedsinstinkt have slumret på bunden af hans sjæl, og år efter år måtte han i hule træer og i klippehuller have gemt alle de penge, han tjente, dels ved at vogte fåreflokkene og dels ved med håndspålæggelse og læsning at helbrede dyrene, når de havde forvredet et af deres lemmer – en hemmelighed, som den gamle hyrde, der havde været hans forgænger i embedet, havde overleveret ham. En skøn dag købte han nemlig ved en auktion et lille hus med tilhørende jord; det blev solgt for tre tusinde francs.

Nogle måneder senere blev der fortalt, at han agtede at gifte sig. Det passede, han ægtede kroværtens opvartningspige, et fruentimmer, der var kendt for sine løsagtige sæder. De unge knøse fortalte, at da pigebarnet havde opdaget, at Severin var velhavende, havde hun hver nat listet sig ind til ham og lidt efter lidt, fra nat til nat forført ham, lokket ham og tvunget ham til giftermål.

Så snart det var lykkedes hende at få vejen lagt gennem mairiet og kirken, flyttede hun ind i det hus, som hendes mand havde købt, mens han dag og nat vedblev at passe sine får.

Korporalen tilføjede:

"I de sidste tre uger har Polyte ligget hos hende. Han har jo ingen andre steder at være, den kæltring."

Gendarmen tillod sig en vittighed:

"Han passer hyrdens egne får."

Lecacheurs hustru blev pludselig grebet af et nyt raseri, den gifte kones harme overfor løsagtigheden, og skreg:

"Ded er hende, ded er jeg vis på! Gå bare derhen! Å, ded forbandede tyvepak!"

Men korporalen rørte sig ikke.

"Bare rolig," sagde han, "lad os vente til klokken bliver tolv, på den tid plejer han at få sin middagsmad hos hende, så kan jeg hugge dem lige midt i fadet."

Gendarmen trak munden op til et bredt grin for at vise sin overordnede sin tilslutning og også Lecacheur smilede, for hyrdens eventyr forekom ham grinagtigt, bedragne ægtemænd er altid komiske.

Klokken var lige slået tolv, da korporal Sénateur, ledsaget af sin menige gendarm, slog tre lette slag på døren til et lille, afsides liggende hus, der var bygget ved et hjørne af skoven, en fem hundrede meter fra landsbyen.

De trykkede sig tæt op til muren for ikke at blive set indefra, og ventede. Da der var gået et minut eller to, og ingen svarede, bankede korporalen på ny. Samme tavshed, man kunne godt have troet, at huset var ubeboet, men Lenient, der havde et skarpt øre, påstod, at der var nogen, som havde rørt sig indenfor.

Nu blev Sénateur vred. Han fandt sig ikke i så meget som et sekunds modstand imod øvrigheden og, idet han stødte sit sabelhæfte mod døren, råbte han:

"I lovens navn, luk op!"

Da hans befaling ikke blev efterkommet, hylede han:

"Hvis I ikke lystrer, lader jeg døren sprænge. Jeg er korporal Sénateur, og jeg er fanden fløjte mig ikke til at spøge med! Hej,

tag fat, Lenient!"

Han havde endnu ikke talt ud, førend døren gik op og han foran sig havde et groft, rødt, pluskæbet, brystsvært, tykmavet og bredhoftet fruentimmer, et slags kraftigt og blodrigt hundyr. Det var Severins kone.

Han gik indenfor.

"Jeg kommer for at gøre Dem et besøg," sagde han, "det er angående en undersøgelse."

Og han så sig omkring.

På bordet stod en tallerken, en kande æblemost og et halvfuldt glas, der tydede på et lige påbegyndt måltid. To knive lå ved siden af hinanden. Gendarmen kneb det ene øje sammen og blinkede listigt til sin overordnede.

"Her lugter godt," erklærede korporalen.

"Ja, man skulle næsten sværge på, at det var af en stegt kanin," tilføjede Lenient spydigt.

"Ska' de' være et lille glas?" spurgte konen.

"Nej, ellers tak. Jeg kunne bare godt lide at se skindet af den kanin, som De var i færd med at spise."

Hun spillede dum, men hun rystede:

"Hvik'ken kanin?"

Korporalen havde sat sig ned. Han tog sit lommetørklæde frem og tørrede med ophøjet ro sin pande:

"Små slag, lille ven, De tror vel ikke, De kan bilde mig ind, at De lever af fandens mælkebøtter? Hvad har De til middag i dag? De sad jo og spiste, da vi kom, ganske alene, ikke?"

"Jeg! – å, Gud, de' var såmænd ikke no'et at tale om. En bitte smule smør på et stykke brød."

"Haha, lille madam! En bitte smule smør på et stykke brød … bare De inte tager fejl! Det er vist en bitte smule smør til en kanin, De mener, hva'? Det lugter min salighed lækkert, det smør! Det er ekstra smør, hva'? Fine varer, det er sikkert nok, det er ikke almindeligt husholdningssmør, vel?"

Gendarmen vred sig af latter og gentog:

"Nej, det er sågu' ikke noget almindeligt smør, det er både vist og sandt."

Korporalen var gemytligt anlagt, og gemytligheden havde forplantet sig videre til alle de menige. Korporalen fortsatte:

"Hvor er det smør?"

"Hvik'ket smør? Mit smør?"

"Ja, Deres smør?"

"De' er i krukken."

"Ja, men hvor er krukken?"

"Hva' for en krukke?"

"Smørkrukken for satan?"

"Nå – den er her."

Korporalen lugtede til den og rynkede panden:

"Det er ikke det samme smør. Jeg må ha' det smør, der lugter af stegt kanin. Hej, Lenient, det er vist bedst, at vi selv kigger efter. Nu kan du se efter under buffeten, så skal jeg undersøge, om der er noget under sengen."

Han lukkede døren og tog nøglen af. Så gik han hen til sengen og prøvede på at trække den frem; men sengen bandt fast til væggen, den var øjensynlig ikke blevet flyttet i de sidste halvtreds år. Korporalen blev derfor nødt til at bukke sig ned, det knagede i hans uniform og en knap sprang af frakken.

"Lenient!" kaldte han.

"Javel, hr. korporal!"

"Kom hellere her hen til sengen, min ven, jeg er alt for lang til at kunne se under den. Så skal jeg tage mig af buffeten."

Han rettede sig atter og blev stående for at vente på, at den anden udførte hans befaling.

Lenient tog sin hat af, kastede sig, lille og tyk som han var, plat ned på maven, støttede panden imod gulvet og kiggede længe ind i mørket under sengen. Pludselig skreg han:

"Jeg har ham! Jeg har ham!"

Korporalen bukkede sig ned imod sin underordnede:

"Hvad er det, du har? Er det kaninen?"

"Nej, det er tyven!"

"Tyven! ... Hit med ham, hit med ham!"

Gendarmen havde stukket begge armene langt ind under sengen og fået fat på noget, som han halede i af alle kræfter. Endelig kom hans højre hånd til syne med en fod, der var beklædt med en tyk støvle.

Korporalen greb den:

"Ohøj, ohøj! Hiv løs!"

Lenient, som nu var kommet op på sine knæ, trak i det andet ben. Men det var et drøjt stykke arbejde, for fangen sprællede, sparkede og skød ryg for at stemme imod sengebunden.

"Hiv! Hiv! Hiv!" råbte Sénateur.

De halede løs med en sådan iver, at sengens tværstang gav efter og hele mandens krop kom ud, men han forsøgte endnu med hovedet at hage sig fast til sit skjul.

Endelig kom dog også ansigtet til syne, Polytes rasende og bestyrtede ansigt. Armene holdt han derimod hårdnakket ind under sengen.

"Hiv," skreg korporalen stadig.

Og pludselig hørtes en løjerlig, skrattende lyd; efter skuldrene blev armene trukket frem, efter armene hænderne, der holdt om et kasserolleskaft, og ved enden af skaftet kasserollen selv, hvori der lå en stegt kanin.

"Det var som satan! Det var som satan!" hylede korporalen, som var helt vanvittig af fryd, medens Lenient sikrede sig manden.

Kaninens skind, det sidste, overvældende og forfærdelige bevis, blev opdaget i sengehalmen.

I triumf vendte gendarmerne tilbage til landsbyen med deres fange og deres forskellige fund.

Sagen vakte vældig opsigt, og da Lecacheur en otte dages tid senere trådte ind i mairiet, hvor han skulle konferere med skolelæreren desangående, fik han at vide, at hyrden Severin en hel time havde ventet på ham.

Manden sad på en stol henne i en krog med sin stok imellem benene. Da han fik øje på mairen, rejste han sig, tog sin hue af og hilste:

"Go'da', Cacheux."

Han tav og blev stående, frygtsom og forlegen.

"Hva' ve' du mig?" spurgte gårdejeren.

"Ja, se, ded var jo ded, at som jeg gern' ville ha' at vide, om at ded var sandt med ded, at der forgangen u'e var ble'en stjålet en kanin hos jer?"

"Ja, vist er ded sandt, Severin."

"Nå, så ded er ded! ... Ded er altså sandt?"

"Ja, vel er ded så."

"Hvem var ded, som ha'de stjålet den?"

"Ded var Polyte Ancas, ham daglejeren."

"Nå, så ded er ded. Er ded også sandt med ded, at de fandt ham under min seng?"

"Hvem? Kaninen?"

"Ja, kaninen og så ham, Polyte, den ene ve' enden af den anden?"

"Ja, stakkels Severin, ded er osse sandt."

"Ka' jeg ta' og stole på ded?"

"Ja, ded ka' du. Men hvem er forresten ded, som har fortalt dig den historie?"

"Å, ded har de såd'den ungefær alle sammen, og jeg ve' nok, hva' som ded ska' betyde. Men I må vel vide besked med dette hersens om ægteskaverne, I laver dem jo selv, desformedelst at som I er maire."

"Hva' mener du med ded? Hvod'den sku' jeg vide besked om ægteskaverne."

"Ja, såd'den med hensyn te', hva' som der er ret."

"Hvod'den ded? Hva' som der er ret?"

"Ja, med hva' at manden, han har ret te', og hva' konen, hun har ret te'."

"Nå, ja, vist ve' jeg så."

"Nå, så ta' og sig mig, Cacheux, om min kone hun ka' ha' ret til at ligge med Polyte?"

"Hva' for no'et? Te' at ligge med Polyte?"

"Ja, ka' hun ha' ret te' ded, såd'den etter loven, for hun er jo da min kone, te' at ligge med Polyte?"

"Næ, gu' har hun ej, ded har hun ikke lov te'."

"Hvis at jeg nu griver hende i ded igen, har jeg så lov te' at banke hende og ham osse?"

"Ja … ja … ded mener jeg da."

"Ded er godt. Nu ska' I barestens høre. Forgangen nat, ded er vel en otte dave siden, så gik jeg hjem, for jeg ha'de jo såd'den mine tanker om de dele, og så fandt jeg dem sammen. Jeg smed begriveligvis Polyte ud, men ded var ded hele, desformedelst at jeg ikke vidste, hva' som der var min ret. Sidste gang, der så jeg dem ikke, men jeg ve'et fra andre. Ded er, hva' ded er, la os inte tale mere om ded! Men la' mig barestens få fat på dem en gang te', så ska' I se på løjer. I ka' lige bande på, Cacheux, at jeg ska' kurere dem, ded skal jeg, så sandt som jeg hedder Severin …"

En aften

Kléber havde kastet anker og med henrykte blikke så jeg ud over den herlige Bougie-bugt, der åbnede sig foran os. De kabyliske skove dækkede de høje bjerge. Det gule sand begrænsede havet med en strandbred af gyldent pudder, og solen sendte sine flammestråler ned over den lille bys hvide mure.

Den varme vind, Afrikas vind, bragte mit frydefulde hjerte en duft fra ørkenen, duften fra det store, hemmelighedsfulde fastland, som vi nordboere kender så lidt. I tre måneder var jeg flakket rundt på kysten til denne dunkle og lokkende verden, strudsens, kamelens, gazellens, flodhestens, gorillaens, elefantens og negrenes fantastiske hjemsted. Jeg havde set araberne galopere med vinden som en fane, der vajer og flyver forbi, og jeg havde sovet i de brune telte, disse ørkenens hvide fugles vandrende boliger. Jeg var beruset af lys, farver og vidder.

Nu, når denne sidste udflugt var tilendebragt, måtte jeg drage bort, vende tilbage til Frankrig, gense Paris, den tåbelige sladders, de hverdagslige bekymringers, de talløse håndtryks by. Jeg skulle sige farvel til alt det nye, som jeg var kommet til at holde af, til alt det, som jeg knapt havde skimtet, men som jeg så bittert ville savne.

En hel flotille af både omringede damperen. Jeg sprang ned i en af dem, der blev roet af en negerdreng, og stod snart inde på kajen lige ved den gamle saracenske port, hvis grå ruin her ved indgangen til den kabyliske stad lignede et antikt adelsskjold.

Jeg blev stående på kajen ved siden af min håndkuffert og stirrede over på det store skib, der lå for anker på rheden, stum

af beundring over denne enestående kyst og denne kreds af bjerge, som bader sig i de blå bølger, og som er skønnere end Neapels og lige så smukke som bjergene ved Ajaccio og Porto på Korsika.

Pludselig blev jeg revet ud af mine betragtninger ved, at en tung hånd blev lagt på min skulder.

Jeg vendte mig om og så en høj og statelig langskægget mand, der var iført en hvid flonelsdragt og havde en stråhat på hovedet, stå og stirre på mig med et par blå øjne.

"De skulle da ikke tilfældigvis være en af mine gamle skolekammerater?" spurgte han.

"Det er meget muligt. Hvad hedder De?"

"Trémoulin."

"Nej, er det dig? Vi sad jo oven i købet på den samme bænk."

"Ja, vist så, gamle kammerat, jeg kendte dig straks ved første øjekast."

Og det lange skæg blev gnedet imod mine kinder.

Han lod til at være så tilfreds, så glad og så lykkelig over at se mig igen, at jeg i et udbrud af venskabelig, smigret egenkærlighed kraftigt trykkede begge min gamle kammerats hænder og på min side følte mig lige så fornøjet over at have genfundet ham.

Trémoulin havde i fire år været mig den bedste, den fortroligste af de skolekammerater, som vi, så snart vi er kommet ud af skolen, er så hurtige til at glemme. Jeg mindedes ham fra den gang som en lang, tynd krop, der bar på et alt for tungt hoved, et rundt, tykt og klodset hoved, som snart tvang halsen til at hælde til højre og snart til venstre, og som syntes at overbebyrde den lange og tyndbenede skoledrengs smalle bryst.

Trémoulin var uhyre intelligent, begavet med en vidunderlig lærenemhed, en sjælden åndssmidighed, og overfor alle litterære studier udrustet med en rent instinktmæssig opfattelsesevne. Det var derfor ikke så underligt, at han i hele klassen var den, der tog de fleste præmier.

Hele skolen var overbevist om, at han ville blive en berømt mand, sandsynligvis digter, for han skrev vers, var fuld af sværmerisk originalitet og rig på idéer. Hans fader, som var apoteker i Panthéon-kvarteret, skulle ikke være videre velhavende.

Da vi var blevet studenter, tabte jeg ham af syne.

"Hvad bestiller du her?" udbrød jeg.

Han svarede smilende:

"Jeg er kolonist."

"Å, snak! Sår og planter du?"

"Ja, og høster."

"Hvad for noget?"

"Druer, hvoraf jeg laver vin."

"Og det går?"

"Ja, det går rigtig godt."

"Nå ja, det er jo glædeligt, kære."

"Var du på vej til et hotel?"

"Ja."

"Det får du ikke lov til, du må bo hos mig."

"Men ..."

"Det er afgjort, ikke mere snak om den ting."

Og han sagde til negerdrengen, der opmærksomt havde fulgt hver af vore bevægelser:

"Hjem til mig, Ali."

Ali svarede:

"Javel, herre."

Han smed min kuffert op på skuldrene og gav sig til at løbe afsted, så at støvet stod højt i vejret bag hans sorte fødder.

Trémoulin tog min arm og trak mig med.

Han stillede mig en række spørgsmål om min rejse og om mine indtryk, og da han så min begejstring, lod han til at komme til at holde endnu mere af mig.

Hans bolig var et gammelt maurisk hus uden vinduer til gaden, men med en indre gård. Oppe fra det flade tag, der ragede højt op over nabohusenes tage, måtte der være en herlig udsigt ud over bugten og skovene, bjergene og havet.

Jeg udbrød:

"Ja, se det holder jeg af! Det er, ligesom om hele Østen rummes i dette ene hus. Dit heldige asen, hvor du må være lykkelig ved at kunne leve her! Hvilke nætter må du ikke tilbringe oppe på det tag! Sover du deroppe?"

"Ja, sommetider, om sommeren. Vi kan gå derop i aften. Holder du af at fiske?"

"Ja, hvorfor det?"

"At fiske ved fakkelskin?"

"Å ja, det er noget af det bedste, jeg ved."

"Godt, så tager vi på fisketur, når vi har spist til middag. Bagefter kan vi komme hjem og drikke sorbet oppe på taget."

Efter at jeg havde taget mig et bad, førte han mig rundt i den bedårende kabylerby, en sand kaskade af hvide huse, der rullede ned imod havet. Da mørket begyndte at falde på, gik vi hjem, hvor en fortrinlig middag ventede på os, og efter middagen slentrede vi ned til kajen.

Det var så mørkt, at vi ikke så andet end blussene på gaderne og stjernerne, de store lysende stjerner, der glimter på den afrikanske himmel.

I en krog af havnen lå en båd og ventede. Så snart vi var kommet om bord, gav en mand, hvis ansigt jeg ikke kunne skelne, sig til at ro, mens min ven lavede bålet, som han om lidt skulle tænde, i stand.

Han sagde:

"Jeg håndterer selv lysteren, ved du. Der er ingen, som kan måle sig med mig."

"Jeg gør dig min kompliment."

Vi var roet omkring en slags mole og befandt os nu i en lille bugt, som var omgivet af høje klipper, hvis skygger lignede tårne, der var bygget midt ude i vandet; pludselig lagde jeg mærke til, at vandet var lysende. Årerne tændte ved hvert af deres langsomme og regelmæssige slag et ejendommeligt, bevægeligt skær, der i nogen tid holdt sig bag efter os for så på en gang at slukkes. Jeg bøjede mig ud over rælingen og stirrede ned i denne blege, rislende klarhed, der sønderbrødes af årerne, i denne ubeskrivelige havild, denne kolde ild, som tændes ved en bevægelse, og som dør, når vandet atter falder til ro. Hen over dette skær gled vi alle tre frem i mørket.

Hvor roede vi hen? Jeg kunne ikke se de andre i båden, jeg kunne ikke se andet end disse skinnende hvirvler og gnisterne fra vandet, der dryppede fra årerne. Det var varmt, meget varmt. Det var, som om mørket blev hedet op af en ovn, og mit hjerte blev underlig betaget ved denne hemmelighedsfulde fart med de to mænd i den tavse båd.

Hundene, de magre, arabiske hunde med den røde pels, den spidse snude og de skinnende øjne, gøede i det fjerne, således som de hver nat gø'r over hele det umådelige fastland lige fra havets bred og til det indre af ørkenen, hvor de omflakkende stammer slår lejr. Ræve, sjakaler og hyæner svarede, og ikke så langt borte brummede formodentlig en eller anden ensom løve i en af Atlas' kløfter.

Pludselig holdt manden ved årerne op med at ro. Hvor var vi? En knitrende lyd lød tæt ved mig. En tændstik flammede op og jeg så en hånd, intet uden en hånd, føre den lette flamme hen imod jernristen, som var anbragt ud for forenden af båden og var belæsset med brændestykker.

Overrasket så jeg til, som om dette syn var nyt og ængstende; beklemt fulgte jeg den lille flamme, der ved bådens kant blev sat i berøring med en håndfuld tør lyng, som knitrende krympede sig sammen.

Og pludselig brød i den sovende nat, i den tunge og hede nat, et vældigt bål frem og kastede under den sorte himmel, der knugende hvilede over os, et stærkt klart skær ud over båden og de to mænd, en gammel, hvidhåret, mager og rynket matros med et tørklæde knyttet om hovedet og Trémoulin, hvis blonde skæg lyste omkap med ilden.

"Fremad," befalede han.

Matrosen tog atter fat på at ro og som et flammende meteor gled vi videre under den mørke kuppel, der flyttede sig med os. Med regelmæssige fortsatte bevægelser kastede Trémoulin mere brænde på bålet, hvis røde ildskær blev mere og mere blændende.

Jeg bøjede mig på ny ud over rælingen og så tydeligt havets bund. Nogle fod under os rullede det sig, efterhånden som vi gled videre, langsomt op, dette ejendommelige landskab dernede i vandet, i vandet, der ligesom luften giver liv til planter og dyr. I lyset fra bålet, der borede sit skær gennem mørket helt ind til klipperne, så jeg tydeligt de vidunderligste, røde, grønne og gule tangskove. Mellem dem og os lå et kosteligt, gennemsigtigt spejl, et flydende, næsten usynligt spejl, der gav dem et eventyrligt trylleri og lukkede dem inde i en drøm, den drøm, som drømmes på de dybe verdenshave. Dette klare, krystalrene vand, som man ikke kunne skelne, men snarere gættede, bragte noget forvirrende ind imellem disse underlige plantevækster og os, noget som en tvivl om deres virkelighed, og gjorde dem så hemmelighedsfulde som de landskaber, vi ser i drømme.

Hist og her nåede tangen op til overfladen og flød ovenpå som lange hår, der knapt nok kom i bevægelse, da vi langsomt sejlede forbi.

Imellem disse skove smuttede slanke sølvfisk ud og ind, viste sig i et glimt og forsvandt igen. Andre, der endnu sov, holdt sig stille, flydende, blanke, spinkle, ugribelige midt i vandkrattet. Nu og da så jeg en krabbe løbe hen imod et hul for at gemme sig eller en blålig, gennemsigtig, næppe synlig gople, en bleg azurblomst, havets sande blomst, der lod sin vandklare krop drive med i vort lette kølvand. Så pludselig forsvandt bunden, den sank dybere ned og blev borte i en tåge, der lignede tykt glas, og jeg kunne kun lige skimte store ubestemmelige klipper og dunkle tangmasser, hvortil lysskæret knapt formåede at trænge ned.

Trémoulin stod i forstavnen med kroppen bøjet forover og den lange spidse trefork, lysteren, i hænderne. Med en jagtfalks skarpe blik udspejdede han skærene og tangen på havets skiftende bund.

Pludselig lod han med en hurtig og sikker bevægelse den nederste ende af sit våben glide ned i vandet og skød det fremad, som man afskyder en pil, med en sådan snarhed, at det midt i farten ramte en stor fisk, der flygtede foran os.

Jeg havde ikke set andet end den bevægelse, Trémoulin havde gjort, men jeg hørte ham brumme af glæde, og da han løftede forken op i skæret fra bålet, så jeg et dyr, der krympede og snoede sig, spiddet på jernspidserne. Det var en havål. Efter at min ven selv havde undersøgt den, lod han den passere henover ilden for at vise mig den og kastede den derpå ned i bunden af båden. Havsnogen, hvis krop var gennemboret af blødende sår, krøb og kravlede og strejfede mine fødder i sin søgen efter et hul, hvorigennem den kunne flygte; omsider fandt den mellem spanterne en lille pyt brakvand, hvori den rullede sig sammen, allerede halvt død.

Nu gik det slag i slag. Hvert minut snappede Trémoulin med en forbløffende behændighed, en lynsnar hurtighed og en vidunderlig sikkerhed et eller andet af havets forunderlige væsner op af det salte vand. Et efter ét passerede de, krympende sig i dødskampen, hen over ilden, sølvglinsende ulke, mørke, rødplettede muræner, piggede søpindsvin og blæksprutter, disse løjerlige dyr, der udspyede deres plumre væske og i nogle øjeblikke gjorde vandet helt sort omkring båden.

Imidlertid syntes jeg, at jeg hele tiden hørte fugleskrig omkring os i mørket. Jeg løftede hovedet og anstrengte mig for at se, hvorfra disse skarpe, nærmere eller fjernere, kortere eller længere, pibende lyde kunne komme. De blev ved så talløse, som om en hel sky af vingede skabninger, der formodentlig var blevet tiltrukket af ilden, svævede over os. Af og til syntes disse lyde at bedrage øret og komme nede fra vandet.

Jeg spurgte:

"Hvad er det, der fløjter således?"

"Det er gløderne, som falder i vandet."

Det var virkelig bålet, der ud over havet såede en regn af brændende småkviste. Rødglødende eller flammende dryssede de ned i vandet og sluktes med en ejendommelig, gennemtrængende, blid klagen, der snart lød som en veritabel kvidren, snart som en kort kalden fra en forbipasserende trækfugl. Harpiksdråberne peb som kugler eller summede som hvepse og døde pludseligt i samme øjeblik, som de kom i berøring med vandet. Man skulle have svoret på, at det var stemmer fra virkelige væsner, der fyldte natten omkring os med en ubeskrivelig, svag larm af svævende liv.

På én gang skreg Trémoulin:

"Åh ... det utyske!"

Han kastede sin fork frem og da han tog den op, så jeg, spiddet på dens jerntænder og klæbet fast til træskaftet, en mægtig klump rødt kød, der dirrede og bevægede sig og rullede nogle lange, bløde og stærke arme, som var bedækket med sugeskåle, op og i. Det var en ottearmet kæmpeblæksprutte.

Han rakte sit bytte over imod mig og jeg så uhyrets to store øjne, der stirrede på mig, to uhyggelige, skræmmende og

forfærdelige øjne, som sprang frem af en slags sæk, der lignende en svulst. Dyret, der troede sig fri, strakte langsomt et af sine lemmer ud og de hvide sugemunde kravlede henimod mig. Så snart denne grådige arm, hvis spids var så fin som en tråd, havde suget sig fast til toften, blev en anden løftet og foldet ud for at følge efter den. Man følte, at der inde i dette slatne, men muskelstærke legeme, i denne rødlige og slappe, levende blodkop, boede en uimodståelig kraft.

Trémoulin havde lukket sin kniv op og med et pludseligt stød plantede han den lige midt imellem dyrets øjne. Vi hørte et suk, en lyd som af luft, der slippes ud, og blæksprutten hørte op med at kravle.

Den var dog ikke død, for livet er sejt i disse stærke legemer, men dens kraft var brudt, dens sugepumpe bristet, den kunne ikke længere drikke blod, udsuge og tømme krabbernes skjold.

Som for at lege med det døende dyr rev Trémoulin dens afmægtige sugeskåle løs fra rælingen og råbte, på én gang betaget af en besynderlig harme:

"Vent bare, så skal du få dine fødder varmede."

Han stak atter forken ned i den, tog den op, holdt den hen over ilden og sænkede den så langt ned, at de fine spidser af dens arme berørte de rødglødende jernstænger, der bar bålet.

Med en hæslig knitren krympede de sig sammen, gjort kortere og svedet røde af ilden, og det væmmelige dyrs lidelse smertede mig helt ud i fingerspidserne.

"Å, nej, lad være med det," skreg jeg.

Han svarede roligt:

"Å, pyt! Det er godt nok til den!"

Og han smed den sønderflængede og lemlæstede blæksprutte tilbage ned i båden; den slæbte sig mellem mine ben ned i det med brakvand fyldte hul, hvor den krøb sammen for at dø midt imellem de døde fisk.

Fangsten fortsattes længe endnu, lige indtil brændet slap op.

Da der ikke var mere til at holde ilden ved lige med, styrtede Trémoulin hele bålet i havet. Det sluktes med en sydende larm, og mørket, som dets blændende skær havde holdt borte fra vore hoveder, sænkede sig over os og begravede os på ny.

Den gamle matros gav sig atter til at ro, langsomt og med regelmæssige åretag. Hvor var havnen, hvor var landjorden, hvor var indsejlingen til bugten og hvor var det åbne hav? Jeg vidste det ikke. Blæksprutten bevægede sig endnu ved mine fødder og jeg havde smerter i neglene, som om også de var blevet brændte. Pludselig fik jeg øje på lys; vi drejede ind i havnen.

"Er du søvnig?" spurgte min ven.

"Nej, slet ikke."

"Så kan vi sætte os lidt op for at passiare på taget."

"Ja, med største fornøjelse."

I samme øjeblik vi trådte ud på taget, hævede halvmånen sig op over bjergene. Den varme vind slog os i møde i svage pust, der var svangre med lette, næsten umærkelige dufte, som om den på sin vej havde opsuget den balsamiske fylde fra haverne og byerne i hele dette af solen gennembrændte land.

Omkring os sænkede de hvide mure med de firkantede tage sig ned imod havet og på disse tage sås liggende eller stående menneskelige skikkelser, der sov eller drømte under stjernerne,

hele familier, som, indhyllede i lange uldklædninger, hvilede ud i den stille nat oven på dagens hede.

Jeg havde pludselig indtrykket af, at hele Orientens sjæl svulmede i mig, den poetiske, sagnfyldte sjæl, der kun bor hos de primitive folkeslag med blomstrende tanker. Mit hjerte fyldtes af reminiscenser fra Bibelen og *Tusinde og én Nat*; jeg hørte profeterne forkynde mirakler og jeg så prinsesser i silkebenklæder spadsere hen over paladsernes tage, mens der i fine sølvbækkener brændte dyre essenser, hvis røg antog skikkelser af ånder.

Jeg sagde til Trémoulin:

"Det må være vidunderligt at kunne bo her."

Han svarede:

"Det er tilfældet, som har ført mig hertil."

"Tilfældet?"

"Ja, tilfældet og ulykken."

"Har du været ulykkelig?"

"Ja, meget ulykkelig."

Han stod op foran mig, indsvøbt i sin burnus, og hans stemme havde fået en så smertelig klang, at jeg uvilkårlig kom til at gyse.

Efter et øjebliks tavshed fortsatte han:

"Jeg kan godt fortælle dig om min sorg. Det vil måske gøre mig godt at tale om den."

"Ja, fortæl."

"Gider du høre det?"

"Ja, vist så."

"Godt. Du husker nok, hvorledes jeg var i skolen: en slags digter, opdraget i et apotek. Det var min drøm at komme til at

skrive bøger, og da jeg var blevet student, prøvede jeg på det. Jeg havde ingen held med mig. Jeg udgav først et bind vers og så en roman, men ingen af delene blev solgt. Derpå skrev jeg en komedie, der ikke blev spillet.

Så blev jeg forelsket. Jeg vil ikke fortælle dig om min kærlighed. Ved siden af min faders apotek boede der en skrædder, som havde en datter. Det var hende, jeg elskede. Hun var godt begavet, havde fået en udmærket opdragelse og var i besiddelse af en hurtig, springende forstand, der i øvrigt var i udmærket samklang med hele hendes fremtræden. Hun var over to og tyve år, men man skulle ikke have troet, at hun var mere end femten. Hun var lille med spinkle træk, spinkle linjer og en spinkel stemmeklang som en sart akvarel. Hendes næse, hendes mund, hendes lyse hår, hendes smil, hendes figur, hendes hænder – alt syntes skabt til at gemmes bag en glasrude og ikke til at leve livet ude i luften. Ikke desto mindre var hun rask, smidig og utrolig virksom.

Jeg var meget forelsket i hende. Jeg husker således to eller tre spadsereture i Luxembourg-haven, tæt ved Médici-fontænen; de vil altid blive ved at stå for mig som mit livs bedste timer. Du kender sagtens også denne underlige, sødt utilregnelige tilstand, hvori hver eneste af vore tanker kun rummer tilbedelse? Man bliver ligefrem besat, besat af en kvinde, og det til den grad, at der intet eksisterer udenfor hende.

Vi blev snart forlovede. Jeg betroede hende mine fremtidsplaner, der imidlertid ikke vandt hendes bifald. Hun troede hverken, at jeg havde evner som digter, som romanforfatter eller som skuespilforfatter; efter hendes

mening var det kun gennem handelsvejen, når det da gik godt, at man kunne blive fuldkommen lykkelig.

Jeg fulgte hendes råd, gav afkald på at skrive bøger for at sælge bøger, og købte i Marseille en boglade, hvis indehaver lige var død.

Der levede jeg tre gode år. Vi havde gjort vor butik til en slags litterær salon, hvor alle byens litterært interesserede kom for at passiare. De kom hos os, således som man kommer i en klub, og der blev udvekslet tanker og meninger om bøger, om digtere og især om politik. Min hustru, der stod for selve bogsalget, nød virkelig anseelse i byen. Hvad mig selv angår, så tilbragte jeg tiden, medens der blev passiaret nedenunder, med at arbejde oppe i mit kontor, der ved en vindeltrappe stod i forbindelse med bogladen. Stemmerne, latteren og diskussionerne nedefra nåede op til mig og af og til hørte jeg op med at skrive og lagde pennen til side for at høre efter. Jeg var i al hemmelighed igen begyndt at skrive på en roman – som jeg aldrig fik færdig.

De kunder, der hyppigst indfandt sig, var en rentier, Montina, en høj og kraftig mand af en ægte sydlandsk skønhed med sort hår og indsmigrende øjne, en dommer, Barbet, to grosserere, Faucil og Labarregue, og general, marki de Flèche, føreren for det kongeligtsindede parti, en gammel mand på seks og tres år, byens mest indflydelsesrige personlighed.

Forretningen gik godt og jeg var lykkelig, meget lykkelig.

En dag, da jeg var gået ud for at besørge nogle ærinder, kom jeg henimod klokken tre igennem Rue Saint Ferréol, da pludselig en kvinde kom ud fra et hus foran mig. Hele hendes skikkelse mindede i så høj grad om min hustru, at jeg, hvis jeg ikke en time tidligere havde sagt farvel til hende hjemme i

butikken, hvor hun klagede over, at hun følte sig utilpas, straks ville have sagt til mig selv: "Det er hende!" Med hastige skridt og uden at vende sig om gik hun lige foran mig, og uvilkårlig, overrasket og urolig gav jeg mig til at følge efter hende.

Jeg sagde til mig selv:

"Det er ikke hende. Nej. Det er umuligt, eftersom hun havde hovedpine. Og desuden, hvad skulle hun have at bestille i det hus?"

Jeg ville imidlertid berolige mig selv og jeg fremskyndede mine skridt for at indhente hende. Følte hun eller gættede hun, at der var nogen bagefter hende? Eller genkendte hun måske mine skridt? Jeg ved det ikke, men på én gang vendte hun sig om. Det *var* hende! Da hun fik øje på mig, blev hun ildrød i hovedet og stod stille. Så sagde hun smilende:

"Ih, er du her?"

Mit hjerte snørede sig sammen:

"Ja. Du er altså alligevel gået ud? Og din hovedpine?"

"Den var blevet bedre og så kom jeg i tanker om, at jeg havde noget at besørge."

"Hvad var det?"

"Jeg har været hos Lacaussade i Rue Cassinelli for at bestille nogle blyanter."

Hun så mig lige ind i ansigtet. Hendes rødme havde fortaget sig og hun var nu snarere en smule bleg. Hendes rene og klare øjne – å! kvindeøjne, du! – gjorde indtryk af at være sanddruheden selv, men alligevel havde jeg en ubestemmelig, smertelig følelse af, at de var fulde af løgn. Jeg stod over for hende, mere forvirret, forlegen og betaget end hun selv, uden at

turde nære nogen mistanke, men vis på, at hun løj. Hvorfor? Det ville jeg ikke have kunnet forklare.

Jeg indskrænkede mig til at sige:

"Det var fornuftigt af dig at gå ud, hvis din hovedpine virkelig var bedre."

"Ja, meget bedre."

"Skal du hjem nu?"

"Ja."

Jeg forlod hende og gav mig til at strejfe alene rundt i gaderne. Hvad gik der for sig? Da jeg stod ansigt til ansigt med hende, havde jeg haft en instinktmæssig følelse af, at hun var falsk. Nu kunne jeg ikke længere tro det, og da jeg kom hjem til middag, overøste jeg mig selv med de heftigste bebrejdelser, fordi jeg, blot et sekund, havde kunnet tvivle om hendes oprigtighed.

Har du nogensinde været skinsyg? Ja eller nej – det gør forresten intet til sagen. Skinsygens første dråbe var faldet på mit hjerte. De dråber brænder som ild. Jeg tænkte ikke noget bestemt, jeg troede intet. Jeg vidste kun, at hun havde løjet. Husk på, at jeg hver aften, når vi var blevet alene, efter at kunderne og kommis'erne var gået, og vi, hvis vejret var godt, drev ned til havnen eller, hvis det var dårligt, blev siddende hjemme for at passiare i mit kontor, havde plejet at åbne mit hjerte for hende i fuld tillid og uden tilbageholdenhed, for jeg elskede hende! Hun var en del af mit liv, den største del af det, og hele min glæde. I hendes små hænder lå min stakkels, fangne, tillidsfulde og trofaste sjæl.

I de første dage, de første tvivlens og angstens dage, inden mistanken voksede og tog form, følte jeg mig nedtrykt og isnet,

som når en sygdom står i kroppen på én. Jeg frøs hele tiden, virkelig frøs, jeg kunne intet spise og jeg kunne ikke sove.

Hvorfor havde hun løjet? Hvad havde hun at gøre i det hus? Jeg havde været derinde for at prøve på at opdage noget. Jeg havde intet fundet. Lejeren på første sal, en tapetserer, havde givet mig oplysninger om de andre husbeboere, uden at der var noget, som kunne bringe mig på noget spor. På anden sal boede en jordemoder, på tredje en syjomfru og en dame, der gav manicure, og på kvisten to kuske, der hver var gift og havde familie.

Hvorfor havde hun løjet? Det ville have været så nemt for hende at sige til mig, at hun kom fra syjomfruen eller manicure-damen. Å, hvilken lyst havde jeg ikke til at spørge dem ud! Men jeg gjorde det ikke af frygt for, at hun skulle få det at vide og blive bekendt med min mistanke.

Hun havde imidlertid været inde i dette hus og hun havde skjult det for mig. Der stak en hemmelighed under. Men hvilken?

Snart indbildte jeg mig, at hun havde gode grunde, en god gerning, hun ville skjule, en oplysning, hun ville søge, og jeg var vred på mig selv over, at jeg kunne mistænke hende. Har enhver af os ikke ret til at have sine små, uskyldige hemmeligheder, et slags andet indre liv, for hvilket vi ikke skylder nogen regnskab? Kan en mand, fordi han har fået en ung pige til livsledsagerinde, fordre, at hun intet tænker og intet foretager sig uden før eller efter at sige ham besked om det? Betyder ægteskabet, at man skal give afkald på al uafhængighed, al frihed? Kunne det ikke lade sig gøre, at hun gik op til en skrædderinde uden at sige mig det, eller at hun i hemmelighed

understøttede en fattig kuskefamilie? Var det ikke også tænkeligt, at hendes besøg der i huset uden egentlig at være brødefuldt var af en sådan natur, at det kunne blive om ikke dadlet, så kritiseret af mig? Hun kendte mig til bunds, lige til mine hemmeligste særheder og frygtede måske om ikke en bebrejdelse, så i det mindste en diskussion. Hendes hænder var meget smukke og jeg endte med at udkaste den formodning, at hun i skjul lod dem pleje af manicure-damen i det mistænkelige hus, men at hun ikke ville fortælle mig det, for at jeg ikke skulle finde hende ødsel. Hun var yderst ordentlig og sparsommelig, samvittighedsfuld og fornuftig i alt, hvad der angik forretningen. Hvis hun nu tilstod denne lille udgift, som hendes koketteri drev hende til, troede hun formodentlig, at hun ville komme til at stå ringere i mine øjne. I enhver kvindesjæl er der fra fødslen nedlagt den samme trang til at fare med list og bruge kneb.

Men alle disse fornuftige betragtninger beroligede mig ikke. Jeg var skinsyg. Mistanken nagede mig, pinte mig, sønderrev mig. Det var stadig ikke nogen bestemt mistanke, men mistanke i al almindelighed.

Jeg gik om med en smerte, en skrækkelig angst, en endnu tilsløret tanke – ja, en tanke med et slør over – dette slør, som jeg ikke turde løfte, for under det ville jeg finde en forfærdelig tvivl … En elsker! … Havde hun ikke en elsker? … Tænk det! … Det var usandsynligt, umuligt, men alligevel? …

Montinas ansigt dukkede bestandigt op for mig. Jeg så den høje og smukke fyr med det blanke hår foran mig, jeg så ham smile op i hendes ansigt og jeg sagde til mig selv: "Det er ham!"

Jeg lavede en hel historie om, hvorledes deres forhold havde udviklet sig. De havde talt om en bog sammen, diskuteret kærlighedshistorien i den, havde fundet noget, som kunne passe på dem selv, og denne lighed var gået over til at blive virkelighed.

Som et bytte for de gyseligste kvaler, en mand kan lide, passede jeg på dem. Jeg havde købt et par sko med gummisåler, så at jeg kunne gå rundt uden at gøre støj, og jeg tilbragte mit liv med at liste op og ned ad vindeltrappen for at overraske dem. Mange gange lod jeg mig endog glide på hænderne ned ad trinnene med hovedet forrest for at se, hvad de foretog sig. Når jeg så havde konstateret, at kommisen var til stede som tredjemand, måtte jeg langsomt og med det yderste besvær krybe baglæns op igen.

Jeg levede ikke længere, jeg led kun. Jeg kunne slet ikke mere tænke på noget; jeg kunne hverken arbejde eller tage mig af mine forretninger. Så snart jeg gik ud og var kommet et hundrede skridt ned ad gaden, sagde jeg til mig selv: "Han er der!" og jeg skyndte mig hjem. Han var der ikke og beroliget gik jeg atter ud. Men næppe var jeg kommet et stykke bort, førend jeg tænkte: "Nu er han kommet!" og jeg vendte igen om.

Således gik det hele dagen igennem.

Nætterne var endnu forfærdeligere, for da følte jeg hende ved siden af mig i sengen. Dér lå hun og sov eller lod, som om hun sov! Sov hun virkelig? Nej, formodentlig ikke. Det var kun en ny løgn!

Stønnende og forpint lå jeg på ryggen uden at røre mig og mærkede varmen fra hendes legeme forplante sig til mit. Å, hvor havde jeg ikke lyst, en skændig, men mægtig lyst til at stå

op, tænde et lys og hente en hammer for med et eneste slag at kløve hendes hoved og se, hvad der var inden i det! Og dog – det ved jeg godt – ville jeg kun have set en blodig hjernemasse og intet mere. Jeg ville intet have fået at vide! Det var umuligt at få noget at vide!

Og hendes øjne! Når hun så på mig, gennembævedes jeg af et vanvittigt raseri. Jeg ser på hende – hun ser på mig! Hendes øjne er klare, åbenhjertige – og falske, falske! Jeg kan ikke gætte, hvad hun tænker derinde bag ved dem. Jeg havde lyst til at stikke nåle ind i dem, til at sønderbryde disse falskhedens glar.

Å, hvor jeg forstår inkvisitionen! Jeg kunne have knust hendes fingre med tommelskruer! – tal, … tilstå! … nå, så du vil ikke? … Vent bare! … og langsomt ville jeg have klemt jernbåndet fast om hendes hals … Tal … Tilstå! … nå, så du vil stadig ikke? … og jeg ville have klemt og klemt, lige indtil jeg så hende vakle, kvæles og dø … Eller også ville jeg have brændt hendes fingre over ilden … Å, hvilken fryd ville det ikke have været for mig! … Tal … men så tal dog … Du vil ikke? … Jeg ville have holdt dem hen over gløderne, indtil de var begyndt at forkulle i spidserne … så ville hun have talt … ja, det var der ingen tvivl om, så ville hun have talt! …"

Trémoulin havde rejst sig, han knyttede hænderne og råbte højt. Omkring os på de nærliggende tage vågnede skyggerne, rejste sig halvt op og hørte efter, forstyrrede i deres hvile.

Jeg var blevet revet med, og betaget af en mægtig medfølelse så jeg foran mig i mørket, som om jeg selv havde kendt hende, den lille, lyse, vævre og listige kvinde. Jeg så hende sælge sine bøger og passiare med mændene, der æggedes af hendes

barnlige mine, og inden i hendes fine dukkehoved så jeg hendes små, lumske tanker, den tåbelige glans og de moskusduftende drømme, hvori hun indsvøbte alle de helte, hun fandt i sine romaner og eventyr. Ligesom han mistænkte jeg hende, afskyede jeg hende og hadede jeg hende; også jeg ville gerne have brændt hendes fingre for at få hende til at tilstå.

I en noget roligere tone fortsatte han:

"Jeg ved ikke, hvorfor jeg fortæller dig alt dette. Jeg har aldrig talt til nogen om det. Men jeg har ganske vist heller ikke set nogen i de sidste to år. Jeg har ikke talt med nogen, ikke med nogen! Og det kogte inden i mig som gærende dynd. Nu øser jeg det ud. Så meget desto værre for dig.

Tænk dig, jeg havde taget fejl. Det var værre endnu, end jeg havde troet, værre end alt. Nu skal du høre. Jeg benyttede mig af det middel, som man altid bruger, jeg foregav rejser. Hver gang jeg var borte, spiste min kone frokost ude. Jeg vil ikke fortælle dig, hvorledes jeg bestak en opvarter for at kunne overraske hende.

Døren ind til deres separatkabinet skulle blive lukket op for mig og på den aftalte tid ville jeg indfinde mig med den faste beslutning at dræbe dem. Allerede dagen forud så jeg scenen for mig, som om den allerede havde fundet sted. Jeg gik ind! Et lille bord med glas, flasker og tallerkner skilte hende fra Montina. Deres overraskelse, da de fik øje på mig, var så stor, at de blev siddende som lammede uden at røre sig. Uden at sige et ord lod jeg den blyknappede stok, jeg var bevæbnet med, falde ned på mandens hoved. Dræbt med et eneste slag sank han sammen med ansigtet ned mod dugen. Så vendte jeg om imod hende og lod hende få tid – nogle sekunder – til at forstå, hvad

der gik for sig, og til i vanvittig rædsel at vride sine arme op imod mig, inden jeg også gav hende døden. Å, jeg var parat, stærk, besluttet og så tilfreds, at jeg følte det som en rus. Tanken om det blik, hun under den løftede stok ville tilkaste mig, om hendes hænder, som hun foldede ville strække frem, om det skrig, der ville presse sig ud af hendes strube, og om hendes pludseligt blege og fortrukne ansigt fyldte mig på forhånd med hævnglæde. Hende ville jeg ikke dræbe med ét eneste slag, det ville være for hurtigt! Du synes, at jeg er grusom, ikke? Men du ved ikke, hvad man lider, når man tænker på, at en kvinde, éns hustru eller éns elskerinde, en kvinde, som man elsker, giver sig hen til en anden, udleverer sig til ham, som til én selv og tager imod hans læber som imod éns egne! Det er forfærdeligt, afskyeligt! Har man blot én dag kendt denne kval, så er man i stand til alt. Det forundrer mig bare, at der ikke dræbes oftere, for alle de, der er blevet forrådt, har alle haft lyst til at dræbe, har nydt dette mord, som de har drømt sig ind i, og har, ene i deres sovekammer eller på en øde vej, besat af hallucinationer om en tilfredsstillet hævn, gjort den bevægelse, man gør for at kvæle eller ihjelslå.

Jeg gik altså hen i den omtalte restaurant og jeg spurgte:

"Er de der?"

Opvarteren, som jeg havde købt, svarede:

"Ja, herre."

Han viste mig op ad en trappe og pegede på en dør.

"Dér er det," sagde han.

Jeg tog fast om min stok og knugede den, som om mine fingre var af jern. Så gik jeg ind.

Øjeblikket var heldigt valgt. De kyssede hinanden, men det var ikke Montina. Det var general Flèche, generalen som var seks og tres år!

Jeg var så forberedt på at finde den anden, at jeg blev stående som lamslået af forbavselse.

Ja så … så … ja, så ved jeg endnu ikke, hvad der foregik i mig … Nej, … det ved jeg ikke! Overfor den anden ville jeg have været et bytte for vildt raseri … men overfor ham dér, en ældre tykmavet mand med hængekinder, følte jeg det, som om jeg var lige ved at kvæles af modbydelighed. Hun, den lille, fine, unge kvinde, der så ud, som om hun var femten år, havde givet sig hen til denne tykke, gamle, næsten affældige mand, blot fordi han var marki, general og en ven og tilhænger af de afsatte konger! Nej, jeg ved hverken, hvad jeg følte, eller hvad jeg tænkte. Jeg ville ikke have kunnet lagt hånd på denne gamle mand! Hvilken skændsel! Jeg havde ikke længere lyst til at dræbe min hustru alene, men alle de kvinder, der er i stand til at begå den slags ting! Jeg var ikke længere skinsyg, jeg var målløs og forvildet, som om jeg havde set det mest rædselsfulde af alt rædselsfuldt.

Man kan sige, hvad man vil om os mænd, men så lave er vi ikke! Hvis vi træffer på én, der har opført sig på den måde, så peger vi fingre ad ham. En gammel kvindes ægtefælle eller elsker bliver mere foragtet end en tyv. Vi er betydelig hæderligere, kære. Men kvinderne, kvinderne, disse skøger, hvis hjerte er urent, de tilhører alle, unge eller gamle, af forskellige, men lige foragtelige grunde, fordi det er deres profession, deres kald, deres livsvirksomhed. De er skøger, evige, ubevidste og uforstyrrede skøger, der uden lede udleverer deres krop, fordi den er elskovens handelsvare, som de sælger

eller skænker til den gamle libertiner, der med guld i lommerne gør fortovet usikkert, eller for berømmelsens skyld til en gammel, udlevet monark eller til en frastødende, men berømt olding …"

Som en af oldtidens profeter udråbte han med harmdirrende røst og med en fortvivlets raseri under den stjernebesåede himmel alle kvinders skændsel den skændsel, som klæber ved alle gamle suveræners elskerinder, og som verden forherliger, den skændsel, som besmitter alle de unge uskyldige piger, der går ind på at tage en gammel mand til ægte, og som verden respekterer, og den skændsel, som hæfter ved alle unge kvinder, der smilende indhøster gamle kys, og som verden bærer over med.

Og hidkaldt, fremmanet af ham, så jeg for mig i denne østerlandske nat alle de skønne, lavsjælede kvinder, der siden verdens begyndelse, ligesom dyrene uvidende om hannens alder, havde føjet sig efter gamle, affældige lyster. Én efter én dukkede de op foran mig, patriarkernes af Biblen besungne, lydige tjenerinder: Hagar, Ruth, Loths døtre, den brune Abigaël, jomfruen fra Sunnam, der med sine kærtegn genoplivede den døende David, og alle de andre, unge, runde og hvide, patricieres eller plebejeres døtre, en herskers uansvarlige legetøj, underkastede, blændede eller betalte slavelegemer!

Jeg spurgte:

"Hvad gjorde du så?"

Han svarede ligefremt:

"Jeg rejste og nu er jeg her."

Vi talte ikke mere, men blev længe siddende ved siden af hinanden, hensunket i drømme …

Den aften efterlod et uforglemmeligt indtryk hos mig. Alt, hvad jeg havde set, følt, hørt og gættet, fiskefangsten, og måske også blæksprutten, og den hjerteskærende fortælling mellem de hvide, spøgelsesagtige skikkelser på de omliggende tage – alt dette gjorde sit til at skabe en enestående stemning. Det er ganske utvivlsomt, at visse møder, visse uforklarlige sammentræf, uden at der tilsyneladende er noget usædvanligt ved dem, indeholder og samler en større mængde af livets kvintessens end den, der ellers spredes gennem døgnets almindelige hændelser.

Knappenålene

"Uh, ha, kære! Hvor kvinderne dog kan være nederdrægtige!"

"Hvorfor siger du det?"

"Fordi de har spillet mig en afskyelig streg."

"Dig?"

"Ja, netop mig."

"Hvem har gjort det? Kvinderne eller én kvinde?"

"To kvinder."

"To kvinder på samme tid?"

"Ja."

"Hvad er det for en streg?"

De to unge mænd sad foran en af de store boulevardcaféer og drak likør, blandet med vand, én af de mange aperitif'er, der ser ud, som om de var lige så mange afkog af farverne i en farvelade.

De var omtrent lige gamle: mellem fem og tyve og tredive. Den ene af dem var lys, den anden mørk. De havde over sig den halv-elegance, som kendetegner de mennesker, der spekulerer i Børsen og selskabslivets kulisser, kommer alle vegne, er med over alt og har elskovseventyr over alt.

Den mørke fortsatte:

"Jeg har jo fortalt dig om mit forhold med den lille frue, som jeg gjorde bekendtskab med på strandbredden i Dieppe, ikke?"

"Jo."

"Du ved, hvorledes sådan noget går for sig. Jeg havde allerede en elskerinde i Paris, en elskerinde, som jeg holder umådelig

meget af, en gammel veninde, en god veninde, kort sagt, hun var en vane, som jeg nødig ville undvære."

"Var det kun vanen, du nødig ville undvære?"

"Nej, begge dele, både hende og vanen. Hun er også gift med en brav mand, som jeg ligeledes sætter overordentlig pris på, en rigtig elskværdig fyr, en god kammerat! Det var med andre ord et sted, hvor jeg i ét og alt følte mig hjemme."

"Nå, og så?"

"Og så? Ja, da de ikke kan slippe fra Paris, var jeg altså som enkemand i Dieppe."

"Hvorfor tog du til Dieppe?"

"For en forandrings skyld. Man kan ikke altid leve på boulevarden."

"Og i Dieppe?"

"I Dieppe traf jeg altså på strandbredden den lille dame, jeg har talt til dig om."

"Kontorchefens kone?"

"Ja, netop. Hun kedede sig meget. Hendes mand kom kun om søndagen og var desuden gyselig. Jeg forstår hende så godt. Vi var altså meget sammen, vi lo og dansede …"

"Og det øvrige?"

"Ja – senere. Kort sagt, vi havde gjort hinandens bekendtskab, vi syntes godt om hinanden, jeg sagde det til hende, hun lod mig gentage det for bedre at forstå det og hun havde intet at indvende."

"Var du forelsket?"

"Ja, en lille smule; hun er virkelig nydelig."

"Og den anden?"

"Den anden var i Paris! Vi havde det som sagt storartet i seks uger, og da vi kom tilbage hertil, var vi de fineste venner. Sig mig en gang, kan du bryde med en kvinde, når du ikke har det ringeste at bebrejde hende?"

"Ja, udmærket godt."

"Hvorledes bærer du dig ad?"

"Jeg skaffer mig simpelthen af med hende."

"Ja, men på hvilken måde?"

"Jeg besøger hende ikke længere."

"Men hvis hun nu kommer til dig?"

"Så ... er jeg ikke hjemme."

"Og hvis hun kommer igen?"

"Så siger jeg til hende, at jeg er dårlig."

"Og hvis hun vil pleje dig?"

"Så laver jeg en scene, der fører til et brud."

"Og hvis det slår fejl? Hvis hun finder sig i den?"

"Så skriver jeg nogle anonyme breve til hendes mand, så at han passer på hende de dage, hvor jeg venter hende."

"Føj, det er alvorligt! Nej, jeg har ikke så megen modstandskraft. Jeg forstår ikke at bryde. Jeg samler på dem. Der er én, som jeg kun ser én gang om året, andre hvert halve år, andre hver tiende måned, andre, når de skal betale deres husleje, og atter andre, når de en dag får lyst til at spise til middag på en restaurant. De, som jeg på den måde har fået spredt, generer mig ikke, men jeg har ofte stort besvær med de nye for at få dem til at finde sig i mellemrummene."

"Du glemmer historien."

"Ja, det gør jeg også. Den lille frue var altså lutter fyr og flamme, og som jeg sagde dig, havde jeg intet som helst at

bebrejde hende. Da hendes mand tilbringer hele dagen på kontoret, hittede hun på at komme op til mig, når som helst hun fandt for godt. To gange var hun lige ved at løbe på den anden, på min vane."

"Fy for pokker!"

"Ja. Jeg måtte derfor, for at undgå den art forviklinger, give hver af dem bestemte dage. Min gamle veninde fik mandag og lørdag. Min nye tirsdag, torsdag og søndag."

"hvorfor skulle hun have flere?"

"Herregud, kære, hun er yngre."

"Du havde altså kun to dage om ugen til at hvile dig i."

"Det er alt, hvad jeg behøver."

"Min kompliment!"

"Men tænk dig, så hændte der mig noget af det mest latterlige og ærgerlige, som man overhovedet kan forestille sig. I fire måneder var alt gået glimrende. Jeg havde fuldstændig slået mig til ro, og jeg var virkelig lykkelig, da det hele pludselig forrige mandag styrtede sammen.

Jeg sad på den aftalte tid, et kvarter over ét, og røg en god cigar, medens jeg ventede på min vane.

Jeg var sunket hen i drømme og var meget tilfreds med mig selv, da jeg pludselig opdagede, at det var over tiden. Jeg blev overrasket, for hun plejede at være meget præcis. Nå, hun kunne jo være blevet en lille smule forsinket. Der gik imidlertid en halv time, så en hel time, så halvanden time og jeg forstod, at hun af en eller anden grund måtte være blevet forhindret fra at gå ud – måske havde hun fået hovedpine eller en ubelejlig visit. Sådan noget er meget kedeligt; det tager på nerverne at blive narret på den måde. Omsider tog jeg en rask beslutning, jeg gik

ud, og da jeg ikke vidste, hvad jeg skulle foretage mig, gik jeg hen til hende.

Jeg fandt hende i færd med at læse i en roman.

"Hvad skal det betyde?" spurgte jeg.

Hun svarede roligt:

"Jeg kunne ikke, kære, jeg blev forhindret."

"Af hvad?"

"Af ... jeg var optaget."

"Optaget? Men af hvad?"

"Å ... af en kedelig visit."

Jeg tænkte, at hun ikke ville sige mig den sande grund, men da hun var meget rolig, lod jeg mig ikke videre ængste af det. Jeg gjorde regning på, at jeg den følgende dag sammen med den anden kunne indhente den spildte tid.

Om tirsdagen var jeg altså meget ... meget bevæget og meget forelsket, medens jeg spændt gik og ventede på den lille frue fra Dieppe. Jeg var endda forbavset over, at hun ikke kom allerede inden den aftalte tid. Hvert øjeblik så jeg på uret og fulgte med utålmodighed visernes bevægelser.

Den blev et kvarter, så halv, så to ... Jeg kunne ikke længere forholde mig rolig, med lange skridt gik jeg op og ned ad gulvet, lagde min pande imod vinduet og mit øre imod døren for at lytte efter, om hun ikke kom op ad trappen.

Klokken var blevet halv tre og den blev tre! Jeg greb min hat og ilede hen til hende. Hun sad og læste, kære, i en roman!

"Hvad skal det betyde?" spurgte jeg beklemt.

Hun svarede lige så roligt som den anden:

"Jeg kunne ikke, kære, jeg blev forhindret."

"Af hvad?"

"Af … jeg var optaget."

"Optaget! Af hvad?"

"Af en kedelig visit."

Min første tanke var naturligvis øjeblikkelig, at de vidste det hele. Men hun forekom mig alligevel så rolig, så ligevægtig, at jeg endte med at forkaste min mistanke og tro på et besynderligt sammentræf, da jeg ikke kunne forestille mig en sådan underfundighed fra hendes side. Efter en times venskabelig passiar, som i øvrigt mindst en snes gange blev afbrudt ved, at hendes lille pige kom ind til os, gik jeg ærgerlig min vej.

Men tænk dig bare – den næste dag …"

"Var det den samme historie?"

"Ja, akkurat … Og den næste dag igen. Og det varede i tre uger, uden en forklaring, uden den mindste begrundelse af denne mærkelige opførsel, hvis hemmelighed jeg dog nok alligevel kunne tænke mig."

"De vidste det hele?"

"Selvfølgelig! Men hvorledes? Å, det voldte mig mange kvaler, inden jeg fik det at vide."

"Hvorledes fik du det til sidst oplyst?"

"Gennem deres breve. De sagde mig begge to på samme dag og i samme udtryk det afgørende farvel."

"Og?"

"Ja, nu skal du høre … Du ved, at kvinderne altid går med en hær af nåle på sig. Hvad hårnålene angår, så kender jeg dem, jeg tager mig i agt for dem, og jeg passer på dem, men de andre er meget mere ondskabsfulde, disse fordømte små knappenåle med sorte hoveder, der alle sammen for os, store klodsmajorer,

som vi er, ser éns ud, men som kvinderne selv kender forskel på som vi på en hest og en ko.

Det lader til, at min lille frue, den nye, en dag havde glemt ét af disse nederdrægtige, forræderiske apparater, som hun havde stukket ind i tapetet ved siden af spejlet.

Den anden, min vane, havde straks ved første øjekast opdaget den lille sorte prik, der dog ikke er større end en loppe, og uden at sige et ord havde hun taget den til sig og i stedet for stukket en af sine egne, som også var sort, men af en anden slags.

Den næste dag var den nye kommet i tanker om sin knappenål og ville tage den, men opdagede straks, at den var blevet forbyttet. En mistanke vågnede hos hende, og hun stak to af sine i over kors.

Den anden svarede på dette telegrafiske tegn med tre nåle, stukket over hinanden.

Da først forbindelsen således var indledet, vedblev de at meddele sig til hinanden uden nærmere at sige noget, blot for at udspejde hinanden. Så lader det til, at den gamle, min vane, som var den dristigste, fandt på omkring den lille stålspids at vikle en lang, tynd papirstrimmel, hvorpå hun havde skrevet: "Poste restante, Boulevard Malesherbes, C. D."

De skrev til hinanden. Jeg var fortabt. Du kan nok forstå, at det ikke blev ordnet sådan en, to, tre. De gik meget varsomt til værks, de brugte tusinde omsvøb og udfoldede al den forsigtighed, der er nødvendig i et sådant tilfælde. Men til sidst tog min vane mod til sig og aftalte et stævnemøde med den anden.

Jeg ved ikke, hvad de sagde til hinanden. Jeg ved kun, at jeg udgjorde emnet for deres samtale ... Ja, således var det gået til!"

"Er det det hele?"

"Ja."

"Ser du dem ikke mere?"

"Jo, vi kommer sammen som venner, men ellers har vi fuldstændig brudt."

"Og de? Har de set hinanden siden?"

"Ork ja, kære, de er blevet intime veninder."

"Se, se! Og det har ikke givet dig en idé?"

"Nej, hvilken?"

"Dit store fjols, at få dem til at stikke knappenålene i på samme tid!"

Fader og søn

Baron de Mordiane kom ud fra klubben og gik ned ad trappen, der af varmeapparaterne var så ophedet som et drivhus; han havde ladet sin pels stå åben, og da den store dør ud til gaden havde lukket sig efter ham, mærkede han derfor en isnende kuldegysen, en pludselig og pinefuld gysen af den art, der kan gøre én lige så bedrøvet som en sorg. Han havde i øvrigt tabt en del penge og hans mave, der i den senere tid havde voldt ham nogle vanskeligheder, forbød ham at spise, hvad han havde lyst til.

Han gik hjemad, men på én gang fik tanken om den store tomme lejlighed, om kammertjeneren, der sad og halvsov i forværelset, om toiletværelset, hvor det varme vand, han skulle bruge til sine afvaskninger, stod og snurrede over et gasapparat, og om den antikke seng, der var bred og højtidelig som et dødsleje, hans hjerte og hele hans legeme til at sitre i en anden slags gysen, der var endnu smerteligere end den, som var blevet fremkaldt af den iskolde luft.

I de senere år havde han følt denne ensomhedsfølelse, der ofte tynger gamle ungkarle, hvile knugende over sig. I tidligere tid havde han været stærk, spændstig og livslysten; han havde brugt sine dage til sport og sine aftener til fester. Nu var han blevet tungere og der var ikke noget, der længere rigtig morede ham. Alle legemsøvelser trættede ham, middage og aftenfester bekom ham ilde, og kvinderne kedede ham lige så meget, som de i fordums dage havde moret ham.

Ensformigheden ved de samme aftener, tilbragt på samme måde med de samme venner, som han traf på det samme sted, i klubben, det samme spilleparti, hvis skiftende chancer efterhånden vejede hinanden op, de samme meninger om de samme ting, de samme vittigheder i de samme munde, de samme åndfuldheder om de samme emner, de samme bagvaskelser om de samme kvinder – alt dette kvalmede ham og gav ham til tider en underlig lyst til at begå selvmord. Han kunne ikke længere udholde at føre dette så banale, regelmæssige og indholdsløse liv, som på samme tid var både let og tungt, han længtes efter ro, hvile og hygge uden rigtig at gøre sig klart, under hvilke former det skulle være.

Sikkert var det, at han ikke tænkte på at gifte sig; han havde ikke det fornødne mod til at fordømme sig selv til det ægteskabelige slaveris kedsommelighed, til dette hæslige samliv mellem to væsener, som altid er sammen, og som kender hinanden til den grad, at den ene ikke længere kan sige et ord, som den anden ikke på forhånd ved besked med, eller have en tanke, et ønske, en mening, som ikke straks bliver gættet. Han var af den anskuelse, at en kvinde kun kan tækkes én, så længe man endnu ikke kender noget videre til hende, så længe der endnu er noget hemmelighedsfuldt, noget uopdaget hos hende, så længe hun endnu er lidt ængstende og tilsløret. Nej, det han trængte til, var en familie, som alligevel ikke var nogen familie, og i hvis skød han kunne nøjes med at tilbringe blot en del af sit liv. Og på ny dukkede tanken om hans søn op i ham.

I det sidste år havde han bestandig, tænkt på ham og følt en voksende, irriterende lyst til at se ham og lære ham at kende. Han havde fået ham i sin ungdom under meget dramatiske og

sentimentale omstændigheder. Barnet var blevet sendt til syden og opdraget i Marseille uden nogensinde at få sin faders navn at vide.

Faderen havde først betalt plejesummen, så hans skolegang, så hans ferier og til sidst givet ham den fornødne medgift til, at han kunne gøre et fornuftigt parti. En diskret notar havde, uden nogensinde at røbe det mindste, tjent som mellemmand.

Baron de Mordiane vidste altså ikke andet, end at der et eller andet sted omkring Marseille levede et barn, der havde hans blod i sine årer, at dette barn gik for at være velopdragent og godt begavet, og at han havde giftet sig med datteren af en stor byggeentreprenør, hvis forretning han havde overtaget. Det hed sig også, at han tjente godt med penge.

Hvorfor skulle han ikke aflægge et besøg hos denne ubekendte søn, til at begynde med uden at sige sit navn, for at kunne studere ham og på forhånd sikre sig, at han, hvis det gjordes fornødent, kunne finde et behageligt tilflugtssted i hans familie?

Han var optrådt storstilet og havde givet en flot medgift, der var blevet modtaget med taknemmelighed. Han var derfor vis på ikke at komme til at støde imod en overdreven stolthedsfølelse og denne tanke, denne lyst til at tage derned, som dagligt dukkede frem i ham, var til sidst blevet lige så irriterende som en kløe. En ejendommelig egoistisk rørelse kom også op i ham ved forestillingen om dette varme og glade hjem ved bredden af havet, dette hjem, hvor han ville finde en ung og smuk svigerdatter, børnebørn med fremstrakte arme og en søn, der ville minde ham om hans ungdoms korte og dårende eventyr. Han var kun ked over, at han havde givet så

mange penge, og at disse penge havde formeret sig mellem den unge mands hænder, så at der ikke mere var nogen grund for ham til at optræde som velgører.

Han tænkte på alt dette, mens han travede afsted med pelskraven op om ørerne, og pludselig var hans beslutning taget. En droske kørte forbi, han prajede den og gav kusken sin adresse. Da kammertjeneren, som blev vækket ved hans ringen, havde åbnet døren, sagde han:

"Louis, i morgen aften tager vi til Marseille. Vi bliver der måske en fjorten dage. Vil De gøre de nødvendige forberedelser."

Toget rullede afsted langs den sandede Rhôneflod, og derefter gennem gule marker og lyse landsbyer, et vidt åbent landskab, som i det fjerne lukkedes af nøgne bjerge.

Baron de Mordiane, der lige var vågnet efter sin nat i sovekupéen, så sig melankolsk i sin rejsenecessaires lille spejl. Sydens skarpe dagslys viste ham rynker, som han endnu ikke kendte, en affældighed, som han i de parisiske lejligheders halvskygge ikke selv havde gjort sig klar.

Han tænkte, idet han undersøgte sine øjenkroge, de slappe øjenlåg, tindingerne og den skaldede isse:

"Føj for pokker, jeg er ikke alene lidt medtaget, jeg er næsten en gammel mand."

Og hans længsel efter hvile tog pludselig til og blandede sig med et ubestemt ønske, der for første gang fødtes i ham, om at sidde med sine børnebørn på sine knæ.

Henimod klokken ét om eftermiddagen standsede han i en landauer, som han havde lejet i Marseille, foran et af de

sydfranske landsteder, der ved enden af deres platanalléer synes så hvide, at de blænder og tvinger én til at slå øjnene ned.

Idet han gik op ad alléen, smilede han og tænkte: "Her er jo henrivende!"

Pludselig dukkede en lille fyr på en fem-seks år frem bag et buskads; han blev stående midt på vejen og stirrede med sine runde øjne på den fremmede herre.

Mordiane gik hen til ham:

"Goddag, min ven!"

Drengen svarede ikke.

Baronen bukkede sig og tog ham op i sine arme for at kysse ham, men en hvidløgsduft, der kvalmende slog ham i møde, fik ham hurtigst muligt til atter at sætte barnet fra sig, idet han mumlede:

"Å, det er formodentlig gartnerens unge!"

Og han gik videre op imod villaen.

Foran døren hang en del linned, skjorter, håndklæder, viskestykker, forklæder og lagener, og tørrede på en snor, et helt vindue var fyldt med strømper, som hang i rækker over hinanden og fik Mordiane til at tænke på en udstilling af pølser i en spækhøkerbutik.

Baronen kaldte.

En tjenestepige kom til syne, en ægte sydfransk tjenestepige, snavset og uredt, med hår, der faldt i tjavser ned over ansigtet, og en nederdel, som til trods for de mange pletter, der gjorde den mørkere, havde beholdt tilstrækkeligt af sin oprindelige skrigende kulør, der mindede om landlige markeders flitterstads.

Han spurgte:

"Er hr. Duchoux hjemme?"

Han havde i sin tid i et udslag af skeptisk levemandsvid givet barnet dette navn, for at ingen skulle være uvidende om, at det var blevet fundet under et kålblad [Note 1)].

Pigen svarede:

"Er det Duchoux, De vil tale med?"

"Ja."

"Han er inde i stuen, han tegner."

"Vil De sige ham, at hr. Merlin gerne ville tale med ham."

Hun svarede forbavset:

"Ja, men De kan jo selv gå indenfor."

Og hun råbte:

"Duchoux, der er nogen!"

Baronen trådte ind, og i en stor halvmørk stue, hvis skodder næsten var tillukkede, skimtede han utydeligt nogle mennesker og nogle ting, som forekom ham i høj grad malpropre.

Foran et bord, der var overlæsset med alle slags genstande, stod en lille, skaldet mand og trak linjer på et stort stykke papir.

Han afbrød sit arbejde og gik den fremmede et par skridt i møde.

Hans åbentstående vest, hans opknappede benklæder og hans opsmøgede skjorteærmer fortalte, at han var meget varm. På fødderne havde han et par tilsølede sko, der røbede, at det havde regnet nogle dage i forvejen.

I en stærk sydfransk dialekt spurgte han:

"Med hvem har jeg den ære?"

"Mit navn er Merlin … jeg ville gerne spørge Dem til råds med hensyn til nogle grunde, som jeg agter at købe."

"Ah, således … javel! javel!"

Duchoux vendte sig om mod sin kone, der sad og strikkede:

"Tag og ryd fra en stol, Josephine."

Mordiane fik øje på en ung kvinde, der allerede så gammel ud, således som man ude i provinserne i fem og tyve års alderen kommer til at se gammel ud, fordi man ikke vasker sig, ikke soignerer sig nok og intet kender til den vidtdrevne renlighed, den omstændelige omhu og de mange små toilettefinesser, hvormed kvinderne i de store byer forstår at holde på deres friskhed og, lige indtil de er halvtreds, bevare deres ynde og skønhed. Hun havde et sjal om skuldrene og hendes hår, som man havde en fornemmelse af ikke var tilstrækkelig børstet, var sat op, som det kunne bedst. Med et par røde tjenestepigehænder trak hun en stol frem og befriede den for en barnekjole, en kniv, en stump sejlgarn, en tom urtepotte og en fedtet tallerken, hvorefter hun skød den henimod den besøgende.

Han satte sig og fik fra sin plads lejlighed til at konstatere, at Duchoux' arbejdsbord foruden med papiret og bøgerne flød med forskellige ting, deriblandt to friskplukkede salathoveder, et vandfad, en hårbørste, et håndklæde og forskellige snavsede kopper.

Duchoux fangede hans blik og sagde smilende:

"Undskyld, her er lidt uordentligt; det er børnenes skyld."

Og han halede sin stol længere frem for at snakke med sin kunde.

Skønt hans åndedræt kom et stykke borte fra, mærkede baronen alligevel det hvidløgspust, der udgår fra alle sydfranskmænd ligesom duften fra blomsterne.

Mordiane spurgte:

"Var det Deres søn, som jeg mødte ude under platanerne?"

"Ja, ja, det må have været nummer to."

"Har De to?"

"Tre har jeg – én for hvert år."

Og Duchoux syntes at svulme af stolthed.

Baronen tænkte:

"Hvis de alle lugter af samme buket, må deres sovekammer være et sandt drivhus."

Højt sagde han:

"Ser De, jeg havde tænkt mig en smuk grund lige ved havet på et lille stykke øde strandbred ..."

Duchoux udfoldede straks al sin veltalenhed. Han havde ti, tyve, halvtreds, ja over hundrede grunde, der opfyldte disse betingelser, der var noget for enhver smag og til enhver pris. Han talte som en rislende kilde, smilende og selvtilfreds, rokkende med sit runde og skaldede hoved.

Og Mordiane kom til at tænke på en lille, lys og slank, lidt tungsindig kvinde, der sagde til ham: "Min egen elskede!" med et tonefald så ømt, at alene mindet om det fik blodet til at løbe raskere i hans årer. I tre måneder havde hun elsket ham lidenskabeligt, vanvittigt, så var hun blevet frugtsommelig, og da hendes mand var borte – han var guvernør i en af kolonierne – var hun flygtet og havde skjult sig, ude af sig selv af rædsel og fortvivlelse, lige indtil barnets fødsel. Mordiane havde en sommeraften hentet det og siden havde de aldrig set det.

Tre år senere var hun død af brystsyge ovre i det fjerne land hos manden, som hun var rejst over til. Nu sad han her lige overfor deres søn, som sagde, idet han lod ordenes endelser runge som metal:

"Der er en grund, som De kan få enestående billigt."

Mordiane mindedes en anden stemme, som var så let som et vindpust, og som mumlede:

"Min egen elskede, vi to vil aldrig skilles ..."

Og han huskede det blide, blå, inderlige og opofrende blik og stirrede på de runde, ligeledes blå, men tomme øjne, hvormed denne lille, latterlige mand, der dog alligevel lignede sin moder, så på ham.

Ja, han lignede hende mere og mere fra sekund til sekund; han lignede hende i sine betoninger, i sine bevægelser, i hele sin holdning; han lignede hende, således som en abe ligner et menneske, men der var meget af hende, tusinde misdannede, irriterende og oprørende, men uomstødelige træk. Baronen led, han følte sig pludselig forpint ved denne forfærdelige, stadigt voksende, forvirrende lighed, der var kvalfuld som en mare, som et samvittighedsnag.

Han stammede:

"Hvornår kan vi se på den grund sammen?"

"I morgen, hvis det passer Dem."

"Ja, i morgen. Hvilken tid?"

"Klokken ét."

"Tak, det er udmærket."

Barnet, som han havde mødt ude i alléen, viste sig på én gang i den åbne dør og råbte:

"Fa-ar!"

Der var ingen, som svarede det.

Mordiane havde rejst sig med en lyst til at løbe sin vej, til at flygte langt bort, der fik benene til at dirre under ham. Dette "Fa-ar!" havde ramt ham som en kugle. Det var ham, det var

henvendt til, det var ham, det var ham, det var rettet imod, dette hvidløgsstinkende, sydlandske Fa-ar!

Å, hvor havde den duft, der udgik fra hans fordums venindes legeme, ikke været liflig!

Duchoux fulgte ham til døren.

"Er dette Deres eget hus?" spurgte baronen.

"Ja, det er. Jeg har nylig købt det, og jeg er meget stolt af det. Jeg skal sige Dem, min herre, jeg er et tilfældets barn, og det lægger jeg intet skjul på; jeg er tværtimod stolt over det. Jeg skylder ikke nogen noget, jeg er en selfmade mand, det er mig selv, jeg kan takke for alt."

Barnet, som var blevet stående i døren, råbte igen:

"Fa-ar!"

Gennemrystet af en skælven og grebet af en panisk rædsel flygtede Mordiane, som man flygter for en stor fare.

"Han vil gætte, hvem jeg er, han vil genkende mig," tænkte han, "og han vil slå sine arme om mig og også give sig til at råbe: "Fa-ar!" og give mig et hvidløgskys lige midt i ansigtet!"

"Så ses vi altså i morgen, min herre?"

"Ja, i morgen, klokken ét."

Landaueren rullede henad den hvide vej.

"Kusk, til banegården!"

Og han hørte to stemmer. Den ene var fjern og blid, en døds svage og bedrøvede stemme, og den sagde: "Min egen elskede!" Den anden var rungende, syngende og skrækindjagende, og den skreg: "Fa-ar!", således som man skriger: "Stop ham!" efter en tyv på gaden.

Da Mordiane den næste dags aften viste sig i klubben, sagde grev d'Etreillis til ham:

"Vi har ikke set noget til Dem i tre dage. Har De været syg?"
"Ja, lidt upasselig. Jeg har fra tid til anden mine små anfald."

Stævnemødet

Med hat og kåbe på, et sort slør ned over ansigtet og i lommen endnu et, som hun ville tage over det første, når hun var kommet op i den brødefulde droske, prikkede hun med sin parasol på sin støvlespids og blev siddende i sit toiletværelse uden at kunne bekvemme sig til at begive sig til sit stævnemøde.

Hvor mange gange havde hun ikke i de forløbne to år på de tider, hendes mand, en stor mondæn vekselmægler, var på Børsen, således klædt sig på for at gå hen til den smukke vicomte de Martelet, hendes elsker, der ventede hende i sin elegante ungkarlelejlighed!

Uret bagved hende tikkede lydeligt, en halvlæst bog lå opslået på det lille rosentræs skrivebord mellem vinduerne og en stærk violduft, der udgik fra to små buketter, der stod i to yndefulde vaser af sachsisk porcelæn på kaminhylden, blandede sig med en svag lugt af verbena, der listede sig ind fra sovekammeret gennem døren, som var blevet stående på klem.

Uret slog – tre slag – og fik hende til at rejse sig. Hun vendte sig om for at se på skiven, så smilede hun, idet hun tænkte:

"Han venter mig allerede. Han bliver ganske febrilsk."

Hun gik ud i entréen, sagde til kammertjeneren, at hun senest om en time ville være tilbage igen – en usandhed – steg ned ad trappen og vovede sig til fods ud på gaden.

Det var en af de første dage i maj, midt i den henrivende årstid, hvor landets forår synes at være draget ind for at erobre Paris; det lister sig nedover tagene, trænger gennem murene

ind i husene, får hele byen til at blomstre, breder lysende munterhed ud over stenfaçaderne, fortovenes fliser og kørebanens brosten, og bader og beruser hovedstaden, ligesom en skov, der grønnes, med sin fylde.

Fru Hoggan gjorde nogle skridt til højre i den hensigt som sædvanlig at dreje ned ad Rue de Provence, hvor hun ville standse en droske, men luftens mildhed, den sommerstemning, der på visse dage vågner i én, betog hende så fuldstændigt, at hun skiftede plan og i stedet for gik op ad Rue de la Chaussé d'Antin, uden at vide hvorfor, ubevidst lokket af lysten til at se de grønne træer i parkanlægget foran Trinité-kirken.

Hun tænkte:

"Å pyt, han kan vel nok vente ti minutter længere på mig."

Denne tanke frydede hende på ny, og medens hun med små skridt vandrede afsted gennem mængden, syntes hun, at hun så ham blive utålmodig, se på uret, lytte ved døren, sætte sig nogle øjeblikke for atter at rejse sig uden at turde ryge, for det havde hun forbudt ham på de dage, de havde deres stævnemøder, og kastende længselsfulde og fortvivlede blikke hen på cigaretæsken.

Hun gik ganske langsomt, adspredt af alt, af de forbigående og af butikkerne. Mere og mere sagtnede hun sine skridt og hun længtes så lidt efter at nå sit mål, at hun i butiksvinduerne søgte efter påskud til at blive stående stille.

Ved enden af gaden tiltrak det lille anlæg foran kirken hende så stærkt, at hun gik tværs over pladsen og ind i haven, dette børne-bur, hvor hun to gange vandrede omkring den smalle

græsplæne midt mellem båndsmykkede, spraglede, pyntede og svulmende ammer.

Netop i dette øjeblik slog klokken halv og hendes hjerte sitrede af glæde ved at høre kirkeklokkerne spille. En halv time var vundet, dertil kom det kvarter, som var nødvendigt for at nå Rue Miromesnil, og endnu nogle minutters driveri – det blev i alt en time! En time, stjålet fra stævnemødet! Hun kunne så knapt blive en fyrretyve minutter og det ville atter en gang være overstået.

Du gode Gud! hvor det kedede hende! Ligesom en patient, der er på vej til tandlægen, bar hun i sit hjerte en uudholdelig erindring om alle de foregående stævnemøder, gennemsnitligt ét om ugen i to år, og tanken om det, hun nu gik til, fik hende til at ryste af ubehag fra hoved til fod. Det var ikke, fordi det på nogen måde var smertefuldt således som et besøg hos tandlægen, men det var så kedeligt, så kedeligt, så indviklet, så langt og så besværligt, at alt, alt, selv en tandudtrækning ville være at foretrække. Å, hvor gerne ville hun ikke også have svigtet denne gang, men sidste måned havde hun to gange ladet den stakkels vicomte vente forgæves og hun turde ikke så hurtigt begynde igen.

Hvorfor gik hun egentlig derhen? Ja, hvorfor? Fordi hun nu var blevet vant til det, og fordi hun ikke havde en eneste grund at give den ulykkelige Martelet, hvis han ville komme med dette "Hvorfor?" Hvorfor var hun begyndt? Hvorfor? Det vidste hun ikke længere. Havde hun elsket ham? Det var muligt! Ikke meget højt, men en lille smule. Og det var så længe siden! Han så godt ud, var meget feteret, elegant, galant og frembød ved første øjekast den fuldkomne type på en verdensdames elsker.

Han havde gjort kur til hende i tre måneder – det normale tidsrum for en hæderlig kamp, en tilstrækkelig modstand – så havde hun samtykket. Med hvilken bevægelse, med hvilken beklemthed, med hvilken skrækkelig, men lokkende angst havde hun ikke begivet sig til det første stævnemøde, der skulle blive efterfulgt af så mange andre, i den lille ungkarlelejlighed i Rue Miromesnil! Hendes hjerte? Hvad havde hendes lille, overvundne, besejrede og bedårede kvindehjerte følt, da hun første gang drejede ind ad porten til dette skræmme-hus? Oprigtig talt – hun vidste det ikke længere! Hun havde glemt det! Man kan huske en begivenhed, en dato, en ting, men man kan ikke to år senere huske en stemning, der hurtigt er dunstet bort, fordi den var så overfladisk. Alle de andre gange havde hun derimod ikke glemt, hele den efterfølgende lange række stævnemøder, denne elskovens korsvej med dens mange stationer, der var så trættende, så ensformige og så lig hinanden, at hun fik kvalme ved tanken om det, der om lidt forestod hende.

Og så disse drosker, som man måtte kalde på for at komme derhen! De lignede slet ikke andre drosker, som man benytter til almindelige ture! Hun var vis på, at kusken gættede, hvor hun agtede sig hen. Hun mærkede det alene på den måde, hvorpå han så på hende. Uh ha, de parisiske droskekuskes øjne er forfærdelige! Når man tænker på, at de hvert øjeblik foran domstolene, selv efter flere års forløb, genkender forbrydere, som de har kørt for én eneste gang, midt om natten, fra en eller anden gade til en eller anden banegård! At de, skønt de har at gøre med lige så mange passagerer, som der er timer på dagen, har en hukommelse så sikker, at de kan bekræfte: "Det er rigtig

nok. Det er den mand, som jeg tog på i Rue des Martyrs og satte af ved Lyonerbanegården, klokken 12:40 den 10. juli i fjor!" Er der så ikke grund til at skælve, når man risikerer det, som en ung kvinde risikerer, når hun begiver sig til et stævnemøde og lægger sit rygte i hænderne på den første den bedste af disse kuske! I to år havde hun for at komme hen til Rue Miromesnil brugt mindst hundrede og tyve, når hun regnede én om ugen. Det var lige så mange vidner, der i et kritisk øjeblik kunne træde op imod hende.

Så snart hun var kommet op i drosken, trak hun det andet slør, der var tæt og sort som en maske, frem og tog det for ansigtet. Det skjulte hendes træk, ja, men resten, kjolen, hatten, parasollen, kunne der ikke blive lagt mærke til alt det, fordi det allerede var set? Uh ha, denne Rue de Miromesnil! Hvilket mareridt? Hun syntes, at hun kendte hvert eneste menneske, der gik forbi, de handlende, tjenestefolkene, dem alle. Næppe holdt vognen, førend hun sprang ud og i løb fo'r forbi portneren, der altid stod i døren ind til sin loge. Der var én, som måtte vide alt, alt – hendes adresse – hendes navn – hendes mands stilling – alt – for alle portnere er rene sporhunde! I begge de to år havde hun villet købe ham ved en dag, når hun gik forbi ham, at give ham eller tilkaste ham en hundredefrancs-seddel. Men ikke en eneste gang havde hun turdet gøre den lille bevægelse, der måtte til for at lade det lille sammenrullede stykke papir falde ned for hans fødder. Hun var bange. – For hvad? – Det vidste hun ikke! – For at blive kaldt tilbage, hvis han ikke forstod meningen? For en skandale? For opløb på trappen? For måske at blive arresteret?

For at nå vicomtens dør var der kun en halv trappe op, men hun havde en fornemmelse af, at hun skulle bestige Saint-Jacques-tårnet. Næppe var hun kommet ind i vestibulen, førend hun følte sig fanget i en snare, og ved den mindste støj foran eller bagved var hun lige ved at kvæles. Det var umuligt at vende om, for portneren og gaden spærrede for tilbagetoget, og hvis nogen kom ned i samme øjeblik, turde hun ikke ringe på hos Martelet, men gik forbi døren og højere op, som om hun skulle andetsteds hen. Højere og højere gik hun op! Om der så havde været fyrre etager, var hun blevet ved med at gå op. Først når alt igen var blevet roligt ned igennem trappegangen, løb hun hastigt ned i dødelig angst for, at hun skulle tage fejl af etagerne og ikke kende mezzaninen.

Han stod parat og ventede på hende i en galant, meget koket, men en lille smule latterlig dragt af fløjl, foret med silke. I de to år havde han ikke forandret sin måde at modtage hende på, ikke det mindste, ikke med så meget som en bevægelse.

Så snart han havde lukket døren efter hende, sagde han:

"Å, lad mig kysse Deres hænder, kære, kære veninde!"

Så førte han hende ind i sovekammeret, hvor såvel sommer som vinter, skodderne var lukkede og lysene tændte – det skulle rimeligvis være chikt – og dér lagde han sig på knæ foran hende og så tilbedende op på hende. Den første dag havde denne bevægelse været meget indtagende, meget vellykket. Nu havde hun en fornemmelse af, at hun for hundrede og tyvende gang så Delaunay spille sidste akt af et tilløbsstykke. Det gjaldt virkelig om at variere sine midler.

Og så bagefter, å Gud, bagefter, det var det værste! Nej, han forstod ikke at variere, den stakkels fyr. Han var forfærdelig

skikkelig, men så banal, så banal! …

Du gode Gud, hvor det var vanskeligt at klæde sig af uden kammerjomfru! For én gangs skyld kunne det endda gå an, men hver eneste uge – det var rædsomt! Nej, ærlig talt, en mand burde ikke have lov til at fordre et sådant besvær af en kvinde! Men hvis det var vanskeligt at klæde sig af, så var det næsten umuligt at klæde sig på. Hun blev så nervøs, at hun gerne kunne give sig til at græde, og hun havde den største lyst til at give mandfolket, der kredsede omkring hende og med en kejtet mine spurgte: "Skal jeg ikke hjælpe Dem?", én på øret. – Hjælpe hende! Pyt, med hvad? Hvad var han i stand til? Bare den måde, han tog på en knappenål på, talte tydeligt nok.

Det var vistnok i dette øjeblik, at hun var begyndt at se sig gal på ham. Når han sagde: "Skal jeg ikke hjælpe Dem?", kunne hun slå ham ihjel. Og desuden, er det tænkeligt, at en kvinde ikke ender med at afsky en mand, som i løbet af to år har tvunget hende til over hundrede og tyve gange at klæde sig på uden kammerjomfru?

Hun var sikker på, at der ikke fandtes mange mænd, der var som han, så kejtede, så lidt opvakte, så ensformige. Den lille baron de Grimbal ville for eksempel aldrig spørge med denne forlegne mine: "Skal jeg hjælpe Dem?" det var hun overbevist om. Han ville have hjulpet hende, han var så kvik, så morsom og så åndfuld. Det var noget ganske andet! Han var diplomat, han havde været verden rundt og havde uden tvivl klædt masser af kvinder, hvis klæder var efter alle jordens moder, både af og på! …

Kirkeuret slog tre kvarter. Hun rejste sig, så op på uret og gav sig til at le, idet hun mumlede: "Nå, hvor han må være urolig!" så

slog hun over i en hurtig gangart og skyndte sig ud af anlægget.

Hun havde ikke gået ti skridt over torvet, da hun stod ansigt til ansigt med en herre, der hilste dybt på hende.

"Ih, er det Dem, baron?" sagde hun lidt overrasket, fordi hun lige havde tænkt på ham.

"Ja, det er mig."

Han spurgte hende om, hvorledes hun havde det, og efter nogle ligegyldige udtalelser, fortsatte han:

"Ved De, at De er den eneste af – ja, De tillader nok, at jeg siger af mine veninder, ikke sandt? – der endnu ikke har besøgt mig for at se min kinesiske samling?"

"Ja men, kære baron, en dame kan ikke således uden videre gå op til en ungkarl."

"Hvad for noget? Hvad for noget? Det manglede bare, når det gælder om at bese en meget sjælden samling!"

"I ethvert tilfælde kan hun ikke komme alene."

"Og hvorfor ikke? Jeg har modtaget hundreder af damer, der kom alene, bare for at se samlingen! Hver dag har jeg damebesøg. Vil De have, at jeg skal nævne dem? – Nej – det vil jeg alligevel ikke. Man skal altid være diskret, selv når der ikke er nogen grund til det. Det kan umuligt være upassende at gå op til en herre, som er kendt for at være alvorsmand og som indtager en vis stilling, når det ikke er i en anledning, man behøver at skjule."

"Å nej, det er i grunden rigtigt nok, hvad De der siger."

"Nå, kommer De så for at se min samling?"

"Hvornår?"

"Nu, med det samme."

"Det er umuligt, jeg har hastværk."

"Nej, ved De hvad. De har jo siddet en hel halv time inde i anlægget."

"Fy, har De beluret mig?"

"Jeg så bare på Dem."

"Nej, oprigtig talt, jeg har travlt."

"Jeg er vis på, at det ikke passer: Indrøm nu, at De ikke har et så forfærdeligt hastværk."

Fru Hoggan gav sig til at le og tilstod:

"Nej ... nej ... måske ... ikke ... så meget ..."

En droske kørte tæt forbi dem. Den lille baron råbte: "Kusk!" og vognen standsede.

Han lukkede døren op:

"Vær så god, frue."

"Nej, nej, baron, det er umuligt, jeg kan virkelig ikke i dag."

"Frue, hvad De her gør, er meget uforsigtigt. Skynd Dem at stige op! Folk begynder at lægge mærke til os og De kan let samle opløb. Man kunne gerne tro, at jeg ville bortføre Dem, og finde på at arrestere os begge to. Stig nu op, hører De!"

Forskrækmt og overrumplet steg hun op. Han satte sig ved siden af hende og sagde til kusken:

"Rue de Provence."

Men pludselig udbrød hun:

"Å, Gud, jeg har glemt et vigtigt telegram, jeg skulle besørge. Vil De ikke være så god at lade ham holde ved det første postkontor?"

Drosken standsede et stykke længere nede i Rue Châteaudun og hun sagde til baronen:

"Vil De tage et kort til halvtreds centimer? Jeg havde lovet min mand at indbyde Martelet til middag i morgen og jeg har

fuldstændig glemt det."

Da baronen kom tilbage med det blå kort i hånden, skrev hun med blyant:

"Min kære ven,
Jeg er meget dårlig, en skrækkelig hovedpine
tvinger mig til at blive i sengen. Det er mig
umuligt at gå ud. Kom i morgen aften for at spise
til middag hos os og for at tilgive mig.

Jeanne."

Hun vædede gummien, lukkede omhyggeligt konvolutten og skrev adressen på: "Vicomte de Martelet, 240, Rue Miromesnil", så rakte hun kortet til baronen: "Så, nu er det besørget. De vil måske være så elskværdig at lægge det i telegrafkassen."

Landlov

I

Tremasteren *Notre-Dame-des-Vents*, der den 3. maj 1882 havde forladt Havre for at begive sig ud på en rejse i de kinesiske have, sejlede den 8. august 1886 efter fire års fraværelse ind i Marseilles havn. Da den havde losset sin første ladning i den kinesiske havn, som var dens første bestemmelsessted, havde den straks fået ny fragt til Buenos-Aires og dér havde den taget varer ombord til Brasilien.

Andre farter, forskellige havaritilfælde, reparationer, flere måneders vindstille, uvejr, som havde ført skibet bort fra dets rute, kort sagt alle mulige af de eventyr og uheld, der kan hænde på havet, havde holdt den normanniske tremaster, som nu med maven fyldt med konservesdåser fra Amerika vendte tilbage til Marseille, borte fra dens fædreland.

Da den sejlede ud, havde den ombord, foruden kaptajnen og næstkommanderende, fjorten matroser, otte normanner og seks bretagnere. Nu ved sin hjemkomst havde den kun fem bretagnere og fire normanner; bretagneren var død på vejen, de fire normanner var ved forskellige lejligheder forsvundet og var blevet erstattet af to amerikanere, en neger og en nordmand, som en aften var blevet hyret i en kippe i Singapore.

Med rebede sejl og krydsede ræer blev det store skib, svagt vuggende i resterne af en dønning, som langsomt døde hen i det pludselige vindstille, af en pustende og stønnende marseillansk bugsérdamper slæbt forbi slottet If, forbi alle de

grå klipper langs rheden, som lå indhyllet i en gylden tågesky, og ind i den gamle havn, hvor alverdens fartøjer i broget blanding, store og små af enhver form og enhver bygning, lå sammenhobede side ved side i det alt for snævre bassins halvrådne vand.

Notre-Dame-des-Vents fik plads imellem en italiensk brig og en engelsk skonnert, der veg til side for at lade den nye kammerat komme til. Så snart alle de nødvendige formaliteter med toldvæsenet og havnevæsenet var opfyldt, gav kaptajnen de to tredjedele af sit mandskab lov til at tilbringe aftenen i land.

Det var blevet ganske mørkt. Lysene i Marseille begyndte at tændes. I den lumre sommeraften lå en dunst af mad og hvidløg over den larmende by, der var fyldt med stemmer, rullen, spektakel og sydlandsk lystighed.

De ti mænd, der i måneder var skyllet rundt på havet, blev sat i land og begav sig straks parvis som i en procession på vandring. De gik langsomt og forsigtigt, de var kommet ud af vane med at være i en by og havde en følelse af ikke at være rigtig hjemme i de forandrede omgivelser.

De søgte at orientere sig og fandt instinktmæssigt hen til de små gyder, der mundede ud til havnen; den elskovslængsel, som i de sidste seks og tres dage på vandet var vokset frem i deres legeme, gjorde dem ganske febrilske. Normannerne gik i spidsen, førte af Célestin Duclos, en høj, kraftig og snedig fyr, som altid, når de havde landlov, tjente som kaptajn for de andre. Han havde en særegen evne til at opsnuse de gode steder, havde en masse grinagtige påfund og holdt sig klogeligt fra de håndgemæng, der er så hyppige mellem matroser i

havnebyerne. Men blev han alligevel blandet ind i dem, så var han ikke bange for nogen.

Efter at have vaklet mellem alle de mørke stræder, der som kloakker, hvorfra der udgår en tung og vammel stank, fører ned til havnen, bestemte Célestin sig omsider for en slags snæver og bugtet smøge, over hvis husdøre der hang fremspringende lygter med mægtige numre på de skidne og matte, farvede glas. I de snævre vestibuler sad på stråstole kvinder, der havde forklæder på og lignede tjenestepiger; da de så den lange række mænd, som langsomt, syngende og grinende, kom slentrende, allerede helt oprømte ved at være i nærheden af disse skøgefængsler, rejste de sig, gjorde tre skridt ud til rendestenen, der skilte gyden i to dele, og spærrede vejen for dem.

Undertiden åbenbarede sig også, bag en anden læderbetrukken dør, der pludselig blev åbnet ud til forstuen, et svulmende, halvt afklædt fruentimmer, hvis tunge lår og fede lægge tegnede sig frækt under et groft bomuldstrikot. Det korte skørt lignede et flagrende bælte og brystet, skuldrenes og armenes slatne kød dannede en rosenrød plet over et sort fløjlsliv, broderet med guldlidser. Indefra vinkede hun ad dem: "Kom herind, hører I?" men undertiden kom hun også selv ud for at tage fat i en af dem, og krampagtigt klynget til ham som en edderkop, der haler af med et dyr, der er større end den selv, slæbte hun ham hen imod døren. Manden, der blev ophidset ved denne berøring, strittede kun svagt imod, og de andre standsede for at se til, vaklende mellem længslen efter straks at gå ind og lysten til endnu lidt længere at fortsætte den tillokkende spadseretur. Når så kvindemennesket ved sine

hårdnakkede anstrengelser havde fået matrosen trukket helt hen til sin dørtærskel og hele banden skulle til at følge med bagefter, råbte Célestin Duclos, der forstod sig på den slags huse, pludselig:

"Nej, Marchand, ikke derind, det er ikke det rette sted!"

Manden lystrede denne stemme og rev sig med et brutalt ryk løs, kammeraterne samlede sig atter i flok, og de gik videre, fulgt af det rasende fruentimmers rå skældsord, medens langt nede i gaden foran dem andre kvinder, der blev kaldt frem af støjen, kom ud fra deres huse og med hæse stemmer udslyngede lokkende tilråb.

Stadig mere og mere ophidsede vandrede de afsted mellem de kælne løfter, som ødsledes på dem fra koret ved vellystens døre foran dem, og de plumpe forbandelser, som koret bag ved dem, de skuffede skøgers foragtede kor, sendte efter dem.

Fra tid til anden mødte de en anden bande, soldater, hvis skridt ledsagedes af en svag våbenklirren, eller andre matroser, eller enkelte enlige borgere, især forretningsfolk. Over alt åbnede sig nye gyder, oplyste af de matte, spraglede lygter. Og de marcherede bestandig videre i denne labyrint af kipper, på den slibrige stenbro, der var fedtet af stinkende søle, mellem disse huse, der var fyldte med kvindekroppe.

Endelig bestemte Duclos sig. Han standsede foran et hus, der tilsyneladende var finere end de andre, og lod alle kammeraterne gå derind.

II

Det blev en vældig fest. Fire timer i træk proppede de ti matroser sig med elskov og vin. Et halvt års lønning gik med.

De spillede herrer i beværtningens store sal og gloede uforskammet på de sædvanlige stamgæster, som satte sig ved småbordene i hjørnerne, hvor de fruentimmere, der var ledige, klædte som store babyer eller knejpesangerinder, løb hen for at servere for dem og slå sig ned ved siden af dem.

Hver af matroserne havde straks, da de kom ind, udvalgt sig et bestemt pigebarn, som han beholdt hele aftenen, for den bredere befolkning bryder sig ikke om afveksling. Tre borde var blevet rykket sammen og efter den første omgang drog hele banden, der var vokset med lige så mange fruentimmere, som der var matroser, op ovenpå. Støjen fra hvert pars fire fødder genlød endnu mod trætrinnene, medens den lange række forliebte forsvandt gennem de snævre døre, som førte ind til damernes værelser.

Derefter gik de igen nedenunder for at drikke videre, så gik de atter op og på ny ned i beværtningsrummet.

De var nu blevet næsten fulde og skrålede alle kræfter. Hver af dem sad med sin foretrukne på skødet, deres øjne var blodsprængte, de sang eller skreg, dunkede med knyttede næver i bordet, skyllede det ene glas vin efter det andet ned gennem halsen og slap alle deres dyriske instinkter løs. Célestin Duclos trykkede et kraftigt, rødkindet pigebarn, der sad overskrævs på hans knæ, ind til sig og så lystent på hende. Han var ikke så beruset som de andre, ikke fordi han havde drukket mindre, men fordi han kunne tåle mere. Han var endnu nogenlunde klar, og velvilligt indladende forsøgte han at passiare. Hans tanker gled dog lidt fra ham, kom igen og forsvandt, uden at det var ham muligt at huske, hvad det egentlig var, han havde villet sige.

Han lo og gentog:

"Hvordan var det nu? ... Nå, jo, nu ved jeg det ... hvor længe har du været her?"

"Et halvt år," svarede pigebarnet.

Han så meget tilfreds ud ved dette svar, som om det havde været et bevis på god opførsel, og han fortsatte:

"Kan du lide dette her liv?"

Hun betænkte sig lidt, så sagde hun resigneret:

"Man vænner sig til det. Det er såmænd ikke værre end så meget andet. Hvad enten man er tjenestetøs eller skøge, så er det s'gu lige skidt."

Han så ud, som om også denne sandhed glædede ham.

"Du er ikke herfra?" spurgte han.

Hun rystede på hovedet uden at svare.

"Er du langt borte fra?"

Hun nikkede.

"Hvorfra?"

Det var, ligesom om hun først måtte rode op i sin hukommelse. Endelig mumlede hun:

"Jeg er fra Perpignan."

Han blev på ny yderst tilfreds og sagde:

"Nå, sådan!"

Nu var det hendes tur til at spørge:

"Du er nok sømand?"

"Ja, det er lige, hvad jeg er, min tøs."

"Kommer du langt borte fra?"

"Ja, det kan du bande på. Jeg har set en masse byer og havne og alt muligt."

"Du har måske sejlet jorden rundt?"

"Det er netop det jeg har, snarere to gange end én gang."

Atter lod hun til at betænke sig, som om hun i sit hoved ledte efter noget, hun næsten havde glemt, så sagde hun i en forskellig, lidt alvorligere tone:

"Du har vel mødt mange fartøjer på dine rejser?"

"Nåda – det har jeg rigtignok."

"Du skulle ikke tilfældigvis være truffet på et skib, der hedder *Notre-Dame-des-Vents*?"

Han slog en hånlig latter op:

"Jo, det er såmænd ikke længere siden end sidste uge."

Hun blev bleg, alt blodet svandt fra hendes kinder og hun spurgte:

"Er det sandt? Er det virkelig sandt?"

"Ja, det kan du stole på."

"Du lyver da vel ikke?"

Han rakte hånden i vejret.

"Ved Vorherre!" sagde han.

"Ved du så, om Célestin Duclos stadig er der ombord?"

Han blev overrasket og alvorlig, men førend han indlod sig på at svare, ville han have bedre besked:

"Kender du ham?"

Nu var det hende, der blev mistroisk:

"Næ, jeg ikke, det er en anden pige, der kender ham."

"En pige her i huset?"

"Nej, inde et sted ved siden af."

"Her i gaden?"

"Nej, i en af de andre gader."

"Hvad vil det pigebarn ham?"

"Hvor skal jeg vide det? – hun kender ham måske hjemmefra."

De så hinanden stift ind i øjnene og søgte at udspejde hinanden med en fornemmelse af, at noget alvorligt var i færd med at dukke op imellem dem.

Han spurgte videre:

"Kan jeg få den pige at se?"

"Hvad vil du sige til hende?"

"Hvad jeg vil sige? … Jeg vil sige … jeg vil sige til hende, at jeg har set Célestin Duclos."

"Han var vel rask i det mindste?"

"Lige så rask som du og jeg, han er sgu' solid nok."

Hun tav igen for at samle sine tanker, så spurgte hun langsomt:

"Hvor skulle *Notre-Dame-des-Vents* hen?"

"Her til Marseille."

Det gav uvilkårligt et sæt i hende:

"Er det sandt?"

"Gu' er det så."

"Og du kender Duclos?"

"Ja, vist kender jeg ham."

Hun betænkte sig på ny, så sagde hun i en meget stilfærdig tone:

"Nå, det er godt, det er godt."

"Hvad er det, du vil ham?"

"Du kan sige til ham, at … nej, det er alligevel ikke værd."

Han så stadig mere og mere forlegen på hende. Så sagde han til sig selv, at han *ville* have fuld besked:

"Du kender ham altså også?"

"Nej," sagde hun.

"Nå, hvad er det så, du vil ham?"

Hun tog pludselig en beslutning; hun rejste sig, løb hen til disken, bag hvilken værtinden tronede, tog en citron, skar den midt over og pressede saften ned i et glas, som hun fyldte med koldt vand og bragte ham det:

"Dér – drik det!"

"Hvorfor det?"

"For at klare dit hoved, så skal jeg sige dig noget."

Han drak lydigt, tørrede munden med bagsiden af sin hånd og erklærede:

"Det var det! Nu er jeg lutter øre."

"Du må love mig ikke at fortælle ham, at du har set mig og heller ikke fra hvem, du ved det, som jeg nu vil sige dig. Du må sværge på det."

Han løftede hånden og sagde med et fiffigt blink i øjet:

"Det sværger jeg."

"Ved Vorherre?"

"Ved Vorherre selv."

"Godt, så skal du sige til ham, at hans fader er død, at hans moder er død, og at hans broder er død. De døde alle tre i løbet af en måned af tyfus. Det var i januar 1883, nu er det altså tre og et halvt år siden."

Det var, ligesom om alt blodet stivnede i hans legeme, og i nogle øjeblikke var han så grebet, at han ikke kunne finde noget at svare. Så kom tvivlen op i ham, og han sagde:

"Er du vis på det?"

"Ja, det er jeg vis på."

"Hvem har fortalt dig det?"

Hun lagde begge sine hænder på hans skuldre og så ham lige ind i øjnene:

"Lover du mig, at du ikke vil rende med sludder?"

"Ja, det gør jeg."

"Jeg er hans søster."

Uvilkårligt udslyngede han navnet:

"Françoise?"

Hun betragtede ham atter stift, så mumlede hun, gennembævet af en vanvittig rædsel, en dyb forfærdelse, ganske sagte, næsten ind i munden på ham:

"Åh, åh, er det dig, Célestin?"

De rørte sig ikke længere, men blev ved at stirre på hinanden.

Omkring dem skrålede kammeraterne stadig. Larmen af glas, næveslag, hæle, der trampede i takt, og kvindernes skingrende hvin blandede sig med sangen.

Han følte hende tæt ind imod sig, varm og rædselsslagen holdt hun ham omslynget, hun, hans søster! Ganske sagte, af skræk for, at nogen skulle høre ham, så sagte, at hun knapt kunne opfange det, hviskede han:

"Du gode Gud! Det er en nydelig redelighed, jeg dér har lavet."

Et sekund stod hendes øjne fulde af tårer og hun stammede:

"Kan jeg gøre for det?"

Pludselig spurgte han:

"De er altså døde?"

"Ja, de er døde."

"Både fa'r og mo'r og drengen?"

"Ja, alle tre på en måned, som jeg sagde dig. Jeg blev alene tilbage uden at eje andet end de klæder, jeg havde på kroppen,

for jeg skyldte jo både apotekeren og lægen og for begravelserne, så jeg måtte sælge alle møblerne for at kunne betale. Jeg tog plads som tjenestepige hos ham Cacheux. Du ved nok, ham den halte. Jeg var lige akkurat femten år; da du rejste, var jeg jo knapt nok fjorten. Det gik galt med ham og mig. Man er så dum, når man er ung. Derpå fik jeg plads hos notaren, han ville også have noget at gøre med mig, og han tog mig med ind til Havre, hvor han lejede et værelse til mig. Men det varede ikke længe, så blev han borte. I tre dage smagte jeg ikke mad, og arbejde kunne jeg ikke få, så flyttede jeg ind i et hus ligesom så mange andre. Jeg har været mange steder rundt, kan du tro, lutter væmmelige steder! Jeg har været i Rouen, Évreux, Lille, Bordeaux, Perpignan, Nizza – og nu er jeg altså her i Marseille!"

Hun snøftede, og tårerne randt ud af hendes øjne, ned ad hendes kinder og ind i hendes mund.

Hun fortsatte:

"Jeg troede, at du også var død, stakkels Célestin."

Han sagde:

"Jeg ville aldrig have kunnet kende dig igen; du var så lille den gang, og nu er du blevet så svær! Men hvor kan det være, at du ikke kendte mig igen?"

Hun gjorde en fortvivlet bevægelse:

"Å, jeg ser så mange mænd, at jeg synes, de er ens alle sammen!"

Han stirrede hende stadig lige ind i øjnene, betaget af en så stærk og forvirret bevægelse, at han havde lyst til at græde som et lille barn, der får smæk. Hun sad endnu overskrævs på hans knæ, han holdt sine arme om hende med hænderne udspilede på hendes ryg, og efterhånden som han så på hende, kendte

han hende endelig igen, den lille søster, som han havde ladet blive tilbage derhjemme sammen med de andre, som hun havde set dø, medens han drev rundt på havet. Og pludselig tog han med sine grove sømandsnæver om hendes hoved og gav sig til at kysse hende ømt og broderligt, medens gråden, en mands gråd, i lange bølger steg ham op i halsen som en drukkenskabs-hikken.

Han stammede:

"Jo, det er jo dig, det er jo dig, min lille Françoise ..."

På én gang rejste han sig, udslyngede med høj røst et par vældige eder og slog et sådant næveslag i bordet, at glassene stødte sammen og gik itu. Så gik han tre skridt frem, vaklede, strakte armene ud og faldt forover lige på ansigtet. Skrigende rullede han sig omkring på gulvet, slog om sig med arme og ben og udstødte klager, der lignede dødsrallen.

Alle hans kammerater betragtede ham leende.

"Han er sågu' ordentlig drukken," sagde en af dem.

"Vi må se at få ham i seng," sagde en anden, "hvis han viser sig på gaden med den kæfert, kommer han på stationen."

Da han havde penge på lommen, tilbød værtinden ham en seng, og kammeraterne, som selv var så fulde, at de næsten ikke kunne holde sig oprejste, slæbte ham op ad den smalle trappe, op til det værelse der tilhørte pigebarnet, som allerede én gang havde vist ham gæstfrihed, og som hele natten blev siddende på en stol ved fodenden af det brødefulde leje og ligesom han græd til den lyse morgen.

Den døde

Jeg havde elsket hende vanvittigt! Hvorfor elsker man? Er det ikke underligt, at det kan komme dertil, at man kun i hele verden ser ét eneste væsen, at man kun har én tanke i sit sind, én længsel i sit hjerte og i sin mund ét eneste navn, et navn, der bestandigt stiger frem, der ligesom et kildespring vælder fra sjælens dybder op til éns læber, et navn, som man gentager atter og atter, mumler og hvisker som en bøn.

Jeg vil ikke fortælle vor historie. Kærligheden har desuden kun én historie, der altid er den samme. Jeg havde mødt hende, og jeg elskede hende. Det var det hele! I et år havde jeg levet i hendes kærlighed, i hendes arme, i hendes kærtegn, i hendes blik, i hendes skørter, i hendes ord, indhyllet, indsnøret, taget til fange i alt, hvad der vedrørte hende, og det på en så altopslugende måde, at jeg ikke længere vidste, om det var dag eller nat, om jeg var død, eller om jeg endnu levede på den gamle jord eller andetsteds.

Så døde hun. Hvorledes? Jeg ved det ikke. Jeg ved ikke mere.

En aften, da det var regnvejr, kom hun gennemblødt hjem, og næste dag hostede hun. Hun hostede i omtrent en uge og måtte gå i seng.

Hvad foregik der derefter? Jeg ved det ikke længere.

Der kom læger, som skrev op og gik igen. Der blev bragt medicin, og en sygeplejerske lod hende drikke den. Hendes hænder var varme, hendes pande brændende og fugtig, hendes blik skinnende og sørgmodigt. Jeg talte til hende, hun svarede mig. Hvad sagde vi til hinanden? Jeg ved det ikke mere. Jeg har

glemt alt, alt! Hun døde. Det eneste, jeg husker, er hendes lille suk, hendes svage, svage suk, det sidste. Sygeplejersken sagde: "Å!" Jeg forstod, hvad der var sket! Jeg forstod det!

Jeg ved intet mere. Intet. Jeg så en præst, der sagde disse ord: "Deres elskerinde". Jeg havde en følelse af, at han forhånede hende. Hun var jo død, ingen havde mere ret til at vide noget om det. Jeg jagede ham bort. En anden kom i stedet for ham, han var meget god og meget mild. Jeg græd, da han talte til mig om hende.

Jeg blev rådspurgt om tusinde ting med hensyn til begravelsen. Jeg ved intet mere. Kun husker jeg tydeligt kisten og lyden af hammerslagene, da låget blev lagt på. Å, min Gud!

Hun blev begravet! Begravet! Hun! I det dybe hul! Kun nogle damer var kommet til stede, hendes veninder. Jeg flygtede. Jeg løb. Længe flakkede jeg om i gaderne. Omsider gik jeg hjem. Næste dag drog jeg ud på en lang rejse.

I går kom jeg tilbage til Paris.

Da jeg genså sovekammeret, vort sovekammer, vor seng, vore møbler, hele dette hus, hvor der var blevet tilbage efter hende alt, hvad der bliver tilbage i livet efter et menneske, som er død, fik jeg et så voldsomt tilbagefald af min sorg, at jeg var lige ved at lukke vinduet op og kaste mig ned på gaden. Jeg kunne ikke udholde at blive længere mellem alle disse ting, mellem disse vægge, som havde omsluttet hende og givet hende ly, og som endnu i deres talrige usynlige sprækker måtte gemme på tusinde atomer af hende, af hendes legeme, af hendes åndedrag.

Jeg greb min hat for at flygte.

Pludselig, ligesom jeg skulle gå ud af døren, kom jeg forbi det store spejl, som hun havde ladet anbringe ude i forstuen for hver dag, når hun gik ud, at kunne se sig selv fra hoved til fod, om hendes tøj sad godt, og om hun var smuk og korrekt.

Jeg blev stående stille overfor dette spejl, der så ofte havde gengivet hendes billede.

Så ofte, så ofte, at det måtte have beholdt noget af det.

Skælvende blev jeg stående med øjnene fæstet på glasset, på det glatte, dybe, tomme glas, der havde indsuget hele hendes skikkelse, besiddet hende lige så meget som jeg, lige så meget som mit lidenskabelige blik. Det forekom mig, at jeg elskede dette stykke glas, – jeg rørte ved det, – det var koldt! Å, mindet! mindet! det er som et smertefyldt spejl, et brændende spejl, et levende spejl, et forfærdeligt spejl, der får én til at lide de skrækkeligste kvaler! Lykkelige er de mennesker, hvis hjerte er som et koldt spejl, hvor alle reflekser glider bort og viskes ud, som glemmer alt, hvad det har indeholdt, alt, hvad der er gledet forbi det, alt, hvad det i sin elskov og kærlighed har beskuet og afspejlet! Hvor jeg lider!

Jeg gik ud og uvilkårligt, uden at vide det og uden at ville det, gik jeg hen på kirkegården. Jeg fandt hendes grav, som var ganske enkel, kun med et marmorkors, hvorpå der stod de få ord:

"Hun elskede, blev elsket og døde."

Dér nede lå hun, opløst! Hvilken rædsel! Jeg kastede mig ned og hulkede med panden mod jorden.

Længe, længe blev jeg liggende. Så opdagede jeg, at det begyndte at blive mørkt. Og en barok, en vanvittig tanke, en tanke, der kun kan opstå i en fortvivlet elskers hjerne, fik magt

over mig. Jeg ville tilbringe natten, en sidste nat, i hendes nærhed, med at græde på hendes grav.

Men jeg ville blive set og jaget bort. Hvorledes skulle jeg bære mig ad? Jeg brugte list. Jeg rejste mig og gav mig til at flakke rundt i denne de forsvundnes by. Jeg gik og jeg gik. Hvor er den by dog lille ved siden af den anden, den, hvori man lever! Og alligevel – hvor langt talrigere end de levende er ikke de døde!

Vi fordrer høje huse, gader, så megen plads, for de fire generationer, som skuer dagens lys på samme tid, drikker kildernes vand, vinstokkenes vin og spiser markernes korn.

Og for alle de slægtled af døde, for den hele menneskehedens skala, der stiger nedad lige til os, behøves næsten intet, et stykke jord, næsten intet! Jorden tager dem atter til sig, glemselen udsletter dem. Borte!

Ved enden af den beboede kirkegård fik jeg pludselig øje på den forladte kirkegård, hvor de gamle dødes sidste rester smuldrer hen i jorden, hvor selv korsene går i forrådnelse, og hvor man i en nær fremtid vil putte de nyankomne ned. Denne del af kirkegården er fuld af vildtvoksende roser og kraftige, sorte cypresser, en pragtfuld og sørgelig have, gødet med menneskelegemer.

Jeg var alene, ganske alene. Jeg gemte mig ind imod et grønt træ. Jeg skjulte mig helt ind i det mellem dets dunkle og fyldige grene.

Og krampagtigt klynget til stammen, som en skibbruden til en vragstump, ventede jeg.

Da det var blevet nat, fuldstændig nat, forlod jeg mit tilflugtssted og gav mig med langsomme og tunge skridt til at

gå hen over denne jord, som var fyldt med døde.

Længe, længe vandrede jeg omkring. Jeg kunne ikke finde hendes grav igen. Jeg holdt armene udstrakte og øjnene opspilede og jeg stødte imod gravene med hænderne, fødderne, knæene, brystet, ja, selv med mit hoved, men jeg fandt den ikke. Jeg ledte og famlede mig frem som en blind, der søger sin vej, jeg famlede på stene, kors, jerngitre, perlekranse og visne blomsterkranse! Jeg lod mine fingre glide hen over gravstenene for at læse navnene. Hvilken nat! Hvilken nat! Jeg kunne ikke finde graven igen!

Der var ingen måne! Hvilken nat! Jeg var bange, skrækkelig bange på disse snævre gange mellem de to rækker grave! Grave! Grave! Allevegne grave! Til højre, til venstre, foran mig, bag ved mig, grave allevegne!

Jeg satte mig på én af dem, jeg kunne ikke længere gå, for mine ben svigtede under mig. Jeg kunne høre mit hjerte slå. Og jeg hørte tillige noget andet! Hvilket? En underlig, uforklarlig og ubeskrivelig støj. Var det inde fra mit fortumlede hoved, fra den uigennemtrængelige nat omkring mig eller nede fra den hemmelighedsfulde jord med dens dynger af menneskelig, at lyden kom? Jeg så rundt omkring mig!

Hvor lang tid blev jeg siddende dér? Jeg ved det ikke. Jeg var lammet af rædsel, bedøvet af skræk, parat til at hyle og parat til at dø.

På én gang forekom det mig, at stenen, jeg sad på, bevægede sig. Ja, det var ikke til at tage fejl af, den bevægede sig, som om den blev løftet i vejret. Med et sæt kastede jeg mig over på graven ved siden af og jeg så, ja, jeg så stenen, som jeg havde forladt, rejse sig op, og den døde, et nøgent skelet, der med sin

bøjede ryg kastede den tilbage, komme til syne. Og skønt det var dyb nat, så jeg, jeg så aldeles tydeligt. På korset kunne jeg læse:

"Herunder hviler Jacques Olivant, der i en alder af en og halvtreds år afgik ved døden. Han elskede sine kære, var god og hæderlig og døde i Herrens fred og velsignelse."

Nu læste også den døde disse ord, der var skrevet på hans grav. Så tog han en sten op fra stien, en lille skarp sten og gav sig langsomt og omhyggeligt til at kradse indskriften ud. Endelig var den slettet helt ud; med sine tomme øjne stirrede han på det sted, hvor den havde stået, og med spidsen af sin pegefinger-knokkel skrev han i stedet for med lysende bogstaver som de linjer, man med enden af en tændstik ridser på murene:

"Herunder hviler Jacques Olivant, der i en alder af en og halvtreds år afgik ved døden. Ved sin hårdhed drev han sin fader, som han længtes efter at arve, i døden, han pinte sin hustru, plagede sine børn, snød sine naboer, stjal, hvor han kunne komme til det, og døde ussel og elendig."

Da den døde var færdig med at skrive, betragtede han ubevægelig sit værk. Og ved at vende mig om opdagede jeg, at alle gravene var åbne, at alle ligene var kommet frem, og at de alle havde udvisket de løgne, som deres slægtninge havde indridset på deres gravstene og skrevet sandheden i stedet.

Jeg så, at de alle havde været deres nærmestes bøddel, at de havde været hadske, uredelige, hykleriske, løgnagtige,

bedrageriske, bagtaleriske og misundelige, at de havde stjålet, snydt og begået alle mulige skændige handlinger, alle mulige hæslige handlinger, disse gode fædre, trofaste ægtefæller, opofrende sønner, uskyldige unge piger og hæderlige købmænd, alle disse, efter indskrifterne så ulastelige, mænd og kvinder.

De skrev alle på samme tid, på døren til deres evige bolig, den grusomme, forfærdelige og hellige sandhed, som alle er uvidende om eller fremhykler at være uvidende om her på jorden.

Jeg tænkte, at også hun måtte have skrevet sandheden på sin grav. Og uden længere at være bange gav jeg mig til at løbe midt imellem de åbne grave, midt imellem ligene, midt imellem skeletterne, hen imod hendes grav, sikker på, at jeg straks ville finde hende dér.

Allerede langt borte fra kunne jeg genkende hende, skønt hendes ansigt var tilhyllet af ligklædet.

Og jeg så på marmorkorset, hvor jeg for lidt siden havde læst:

"Hun elskede, blev elsket og døde."

Nu stod der:

"Da hun en dag i regnvejr var gået ud for at bedrage sin elsker, blev hun forkølet og døde."

Det lader til, at jeg ved daggry blev fundet, liggende bevidstløs ved siden af en grav.

Originaltitler og førsteudgaver

Alluma: *Allouma*, i *L'Écho de Paris* 10. og 15. februar 1889.

En arv: *Hautot père et fils*, i *L'Écho de Paris* 5. januar 1889.

Boitelle: *Boitelle*, i *L'Écho de Paris* 22. januar 1889.

Oppasseren: *L'Ordonnance*, i *Gil Blas* 23. august 1887.

Kaninen: *Le Lapin*, i *Gil Blas* 19. juli 1887.

En aften: *Un soir*, i *L'Illustration* 19. januar 1889.

Knappenålene: *Les Épingles*, i *Gil Blas* 10. januar 1888.

Fader og søn: *Duchoux*, i *Le Gaulois* 14. november 1887.

Stævnemødet: *Le Rendes-vous*, i *L'Écho de Paris* 23. februar 1889.

Landlov: *Le Port*, i *L'Écho de Paris* 15. marts 1889.

Den døde: *La Morte*, i *Gil Blas* 31. maj 1887.

Om "Til venstre hånd"

Forfatter: Guy de Maupassant (1850-1893).
Org.udg.: *Œuvres complètes illustrées de Guy de Maupassant*, Libraire Paul Ollendorff, Paris 1899-1904.
Denne udgave efter: *Samlede værker af Guy de Maupassant. Til venstre Haand. Fortællinger.* Paa Dansk ved Loulou Lassen. Forhen A. Christiansens Forlag, København 1907.
Oversætter: Loulou Lassen (1876-1947).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Théophile Steinlen (1859-1923) til *Les Épingles* (Knappenålene), forside af *Gil Blas*, 2. oktober 1892.

ISBN 978-87-7628-380-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-573-0 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Fundet under et kålblad: Duchoux, ordret oversat: "Fra kålen." I Frankrig finder "storken" ikke de små børn i mosen, men under kålbladene. *Ovs. anm.*